

Betrekken bij
PS-vergadering van
29 september 2021

Transcript (woordelijk verslag)

**van de vergadering van de
Statencommissie Financiën, Cultuur, Bestuur en Economie**

---

gehouden op 15 september 2021

Transcript

Vergadering van de Statencommissie Financiën, Bestuur en Economie

Woensdag 15 september 2021

Locatie: Statenzaal

Aanwezig:

de heer S.J. Vegter (voorzitter)
mevrouw B. van den Berg-Slagter (ChristenUnie)
de heer T.P. Blinde (JA21)
de heer B. van Dekken (CDA)
mevrouw G.J. Dijkers (SP)
mevrouw S. Uildriks (D66)
mevrouw H.T. Haan (GroenLinks)
mevrouw A.M. Kleine Deters (D66)
mevrouw S.D. Kort (PVV)
de heer R. du Long (PvdA)
mevrouw A.M. Kleine Deters
de heer H. Loof (PvdA)
mevrouw W.M. Meeuwissen-Dekker (VVD)
mevrouw F.S. Mensen-Maat (PvdA)
de heer H.R. Nijmeijer (GroenLinks)
mevrouw S.J. Peekes (Partij voor de Dieren)
de heer S.R. Pormes (GroenLinks)
de heer H.J. Pragt (D66)
mevrouw J.A. Roggen (PvdA)
de heer A.K. Schoenmaker (Sterk Lokaal)
de heer J.H. Steenbergen (Sterk Lokaal)
mevrouw A. Udinga (VVD)
de heer N.A. Uppelschoten (PVV)
de heer H.H. Veldsema (ChristenUnie)
de heer H. Velzing (Forum voor Democratie)
de heer C. Vianen (VVD)
mevrouw R.R.M. Zuiker (Partij voor de Dieren)

de heer T.H. Corporaal, statenadviseur

Voorts aanwezig de leden van GS:

de heer C. Bijl (PvdA)
de heer H. Brink (VVD)
de heer H.G. Jumelet (CDA)
de heer J.N. Kuipers (GroenLinks)
de heer T. Stelpstra (ChristenUnie)

Afwezig:

de heer A.J. Voerman (JA21)
de heer H. Post (ChristenUnie)
de heer H. Omlo (JA21)
de heer G. Zuur (CDA)
de heer R.C.R.J. van der Meijden (SP) vervangen
door de heer R. Mäkel-van Luttikhuisen
mevrouw C.M.J. Mentink-Broekhuis (CDA)
vervangen door mevrouw E.C. Vedder-
Monaster.

1. Opening

De voorzitter: Dames en heren, welkom bij de vergadering van de commissie Financiën, Cultuur, Bestuur en Economie van 15 september 2021. Zowel mensen in de zaal, fractieondersteuners, publiek, Statenleden, gedeputeerden, internetkijkers en wie dan ook allemaal, welkom. We beginnen tegenwoordig om 9.30 uur, zoals u merkt. Ik merk dat dat voor veel mensen een prima tijd is. Speciaal welkom ook even voor de leden van de commissie Omgevingsbeleid, die onder andere bij agendapunt 10 het woord voeren en ook bij agendapunt 7 het woord voeren. Dan heb ik wat afmeldingen: Van de heer Omlo van JA21, de heer Zuur van het CDA, de heer Post van de ChristenUnie, de heer Van der Meijden van de SP die wordt vervangen door de heer Mäkel. En als laatste ook mevrouw Mentink van het CDA afwezig, die vervangen wordt door mevrouw Vedder. Gedeputeerde Stelpstra is vanmiddag afwezig. Die gaat iets belangrijks doen voor Europa in Den Haag. Gedeputeerde Bijl vertrekt na de Rondvraag naar Veenhuizen, alwaar hij niet wordt opgenomen, maar waar hij samen met de staatssecretaris iets doet met de overdracht van onroerend goed. Hij zal vanmiddag weer hier zijn. Gedeputeerde Jumelet gaat ook na de rondvraag ons verlaten en is vanmiddag weer terug. Dan nog een paar opmerkingen vooraf. Interrupties kunt u plegen vanaf uw eigen stoel. U kunt uw hand opsteken, maar ik kan niet iedereen even goed zien en in dat geval even de microfoon indrukken en schreeuwen mevrouw Zuiker, dan komt het helemaal goed. En dat geldt ook voor mevrouw Peeks, die ik helemaal niet zie. Ik zal aan het begin van ieder agendapunt vragen wie het woord wil voeren. En de lunch zoals gebruikelijk gaat genoten worden in een aan uw fractie toegewezen fractiekamer of op een aangewezen plek in de centrale hal. Er ligt een schema voor ons dat eindigt om 16.45 uur. En het zou helpen dat, als uw bijdrage die u hebt voorbereid voordat u aan de beurt bent gedeeltelijk al van een collega heeft gehoord, dat u dan zegt ik sluit mij aan op dit punt bij mijn collega. Dan weet ik ook direct, dat ik direct een minuut van uw spreektijd kan aftrekken en dan hebben we dat alvast weer verdiend.

2. Vaststelling van de agenda

De voorzitter: Vaststelling van de agenda. Zijn er nog opmerkingen over de agenda? Ik zie niemand. Dan is daarmee de Agenda vastgesteld.

3. Mededelingen

De voorzitter: Dan gaan we naar de Mededelingen. Ik heb geen mededelingen. Er zijn ook geen andere mededelingen. Nou, dat gaat lekker vlot.

4. Besluitenlijst van de vergadering van 23 juni 2021 en de Lijst van toezeggingen

De voorzitter: Dan komen we aan de besluitenlijst, agendapunt 4. Heeft iemand iets te melden over de besluitenlijst? Niet? Dan is daarmee de Besluitenlijst vastgesteld. Is er nog iemand die iets wil zeggen over de toezeggingenlijst? Dan doe ik dat zelf even. Namelijk, dat de toezegging van gedeputeerde Kuipers die op de lijst staat als nummer 2, dat de vragen van het CDA over 'Vitaal Platteland' zijn afgedaan door de brief van GS die op de LIS staat onder A.2. Bent u daarmee akkoord? Dan beschouwen we dat punt als afgedaan. Met die wijziging nemen wij die lijst verder voor kennisgeving aan.

5. Ingekomen stukken

De voorzitter: Dan kom ik bij de Ingekomen stukken. Er is een lijst toegezonden met de ingekomen stukken. De fracties hebben de mogelijkheid gehad om vragen of opmerkingen daarover te maken en schriftelijk in te dienen. Naast de schriftelijke indiening is er ook nog een ter elfder ure nagekomen opmerking over de brief onder A.4 binnengekomen, waar ik straks de fractie van de PVV het woord over ga geven. En we beginnen vandaag met een vraag over brief A.1, een 'Drentse regiodoorbraak positieve gezondheid' van de fractie van de Partij van de Arbeid, mijnheer Du Long. Ik geef u het woord.

De heer Du Long: Dank u wel voorzitter, dat gaat inderdaad over A.1, De Drentse regiodoorbraak positieve gezondheid. Wat ons betreft echt een heel interessant stuk. Het wordt vaak gebruikt 'interessant', 'uitdagend', maar dit is er dan echt eentje waarvan ik denk: Ja, die is uitdagend en die is zeker anders, met name omdat de gezondheid de laatste jaren, dat zal voor iedereen duidelijk zijn, meer dan, hoe zal ik dat eens zeggen, groot in de belangstelling heeft gestaan. Omdat dit een Drents stuk is, omdat dit een hele andere benadering vraagt en dat je het ook niet zomaar voor elkaar hebt, lijkt het de PvdA-fractie goed, en dat is dan ook het verzoek aan de voorzitter c.q. de gedeputeerde, om het Drents parlement breed mee te nemen in hoe je dan zo'n andere benadering zou moeten doen. En dat is dan ook de vraag. Dank voorzitter.

De voorzitter: Dan geef ik het woord aan gedeputeerde Kuipers.

Gedeputeerde Kuipers: Dank u wel voorzitter. Ja, dit is een stuk waar we met zijn allen terecht trots op mogen zijn, dus ook dank voor de complimenten van de Partij van de Arbeid. Er is hard aan gewerkt. We hebben eerder een reactie gegeven op de houtskoolschets van het ministerie, maar die hebben nu nog een aantal visiestukken ter inzage liggen. En het is wederom gelukt om met alle partijen aan de zorgtafel, die zich dus inmiddels heeft omgedoopt naar gezondheidstafel, om daar één visiestuk op te schrijven als reactie richting Den Haag. Maar het is niet alleen een lobbystuk, het is ook huiswerk aan al die deelnemers van de gezondheidstafel en nog breder. Dat wordt ook opgepakt, zoals u terecht zegt. Ik heb gisteren ook even met de commissaris als voorzitter van de zorgtafel overlegd. Het lijkt ons goed als we de komende zorgtafel een aantal van de deelnemers vragen of zij bereid zijn om hierover in gesprek met uw Staten of een delegatie daarvan te spreken. Dus dat pakken wij positief op. Dank u wel voorzitter.

De heer Du Long: Dank voorzitter en dank gedeputeerde, daar ben ik erg blij mee en we zien ernaar uit. Dank.

De voorzitter: Dan gaan we verder met een vraag over de brief onder A.2, Afdoening toezegging gedaan in FCBE van 14 april 2021 over bereiken van ondernemers die hulp nodig hebben in corona tijdperk. Ik geef het woord aan mevrouw Uildriks van D66.

Mevrouw Uildriks: Dank voorzitter. Inderdaad over de brief A.2. D66 heeft de afgelopen jaren vaak gepleit voor corona-maatregelen voor ondernemers die het moeilijk hebben. Dank gedeputeerde voor deze maatregelen in deze brief. Wij hebben echter nog één vraag en dat is: Is er enig zicht op hoeveel gebruik er is gemaakt van de maatregelen en is dit afdoende is geweest?

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we opnieuw naar gedeputeerde Kuipers.

Gedeputeerde Kuipers: Ik hoop dat collega Brink daar antwoord op kan geven voorzitter.

De voorzitter: Eerlijk gezegd hoop ik dat ook, maar ik zit hier maar braaf voor te lezen wat hier staat. Heer Brink u heeft het woord.

Gedeputeerde Brink: Met nadruk op braaf voorzitter. Dank u wel. Voorzitter, of het genoeg geweest is? Wij denken van wel. Ik denk dat we mede ook naar aanleiding van de discussie hier die we gevoerd hebben, en waar u ook richting mij nog eens benadrukt hebt van: Besteedt hier aandacht aan, dat ondernemers die tussen wal en schip raken in de crisis voldoende ondersteuning krijgen voor toch wel een moeilijke situatie. Dan kan ik zeggen dat die extra steun is geboden. We hebben het opgepakt, er is een coronapakket in het 'Ik Ben Drents Ondernemer' project gekomen. Wij hebben het dus georganiseerd. Er zijn crisistafels, spoeddigitalisering. Ik kan ook melden als ik even kijk naar een-op-een-gesprekken: er zijn met 127 bedrijven een-op-een-gesprekken gevoerd, om maar eens een voorbeeld te noemen. Dan denk ik dat we kunnen zeggen, 10 webinars zijn er geweest, daar hebben ze dus toch vele bedrijven mee bereikt. Wij denken dat nogmaals, mede naar aanleiding hiervan en ook mede dat we met de gemeenten hebben besproken, om aandacht te hebben voor de situatie waarin die bedrijven zich bevinden, dat het voldoende geweest is, hoe wij ook deze bedrijven hebben kunnen helpen. Dat laat niet na, toevallig hadden we het gister als college overleg met VNO-NCW MKB-Noord, het gaat weer goed in onze economie. Het gaat met sommige bedrijven zeer goed, want je ziet altijd ook bedrijven die het wel goed hebben, maar we beseffen dat er ook altijd bedrijven zijn die het nog steeds moeilijk hebben, dan wel zeer moeilijk hebben. We zullen daar ook in ons programma aandacht voor blijven houden. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Nog een reactie van mevrouw Uildriks?

Mevrouw Uildriks: Bedankt voor dit antwoord, ik ben heel blij dat het zo veel bedrijven heeft bereikt. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, dan gaan we verder met de brief onder de A.4, waar de heer Uppelschoten graag een opmerking over wil maken.

De heer Uppelschoten: Ja graag. Het is een hele korte opmerking. Het is een heel groot rapport over de het ecosysteem qua innovatie en kennis in Drenthe. Het zijn 72 pagina's, een hele inventarisatie van allerlei activiteiten die in Drenthe plaatsvinden en het is een beetje zonde dat het alleen maar een ingekomen stuk is. Het doet geen recht aan het belang van het stuk. Dus mijn vraag aan de heer Brink is eigenlijk: Kunnen we daar niet een studiemiddag over Statenontmoeting of weet ik wat voor organiseren? Want ik denk dat het voor iedereen van heel veel belang is wat daarin staat. Maar ook, welke conclusies we kunnen trekken op grond van dat rapport. Dus alleen maar: Kunnen we een studiemiddag of een Statenontmoeting tegemoet zien, op grond van dit belangrijke stuk?

De voorzitter: Dan geef ik het woord aan de heer Brink.

Gedeputeerde Brink: Voorzitter dank u wel. Ik moet eerlijk zijn, dit stuk, u vraagt het aan mij, maar er zit natuurlijk een stuk onderwijs en arbeidsmarkt in van collega Bijl. Daar staat zelfs iets in over landbouw vanuit collega Jumelet. Ik denk dat het heel goed is, ik deel uw mening dat het goed zou zijn om dit rapport eens wat te verdiepen. Namens het college wil ik wel toezeg-

gen, dat wij een soort bijeenkomst gaan organiseren waar we wat dieper ingaan op de uitkomsten van deze studie als het gaat over het ecosysteem en onze provincie van verschillende sectoren. Dus wat mij betreft gaan we dat doen.

De voorzitter: Dank u wel. De microfoon mag weer uit mijnheer Uppelschoten.

De heer Uppelschoten: Dank u wel mijnheer Brink.

De voorzitter: Dan gaan wij verder met een vraag van de fractie van het CDA over een brief onder B.2, de brief van Raad voor het openbaar bestuur van 25 juni 2021, over het advies Droomland of niemandsland, uitgangspunten voor besturen van regio's. Ik geef het woord aan de heer Van Dekken.

De heer Van Dekken: Voorzitter dank u wel. Een belangrijk rapport, dat vierstromenland of niemandsland. Het staat inderdaad geagendeerd, maar dat gaat als je daar goed naar kijkt, niet alleen over de bestuurder van regio's, maar het gaat ook over het stoppen wildgroei, een gemeenschappelijke regeling of samenwerkingsverbanden. Dus mijn vraag eigenlijk, in de richting van GS is, of vooruitlopend op de reactie aan de minister, het college ambtelijk en bestuurlijk overleg met de andere Drentse gemeenten op dit punt al heeft geagendeerd. En wellicht, dan sluit ik me even aan bij de vorige spreker, is het de een suggestie om dit onderwerp eens statenbreed te organiseren in een Statenontmoeting.

De voorzitter: Dan geef ik het woord gedeputeerde Jumelet.

Gedeputeerde Jumelet: Dank u wel voorzitter. Inderdaad kennisgenomen van de brief van de Raad voor openbaar bestuur van 25 juni 2021, met het advies Droomland of niemandsland. Het is inderdaad nog niet zo dat we dat hebben besproken, want dat was de vraag heel concreet, met de Drentse gemeenten. Het is ook een advies aan de minister. We hebben met elkaar wel al in de bak kob, want zo heet dat dan, de afkorting kwaliteit openbaar bestuur, kob, wel hierover gesproken, want we zien dit rapport ook als een input voor de formatie voor het nieuwe kabinet. Dat betekent dat het ook wordt gezien als een lobbydocument, want in het document worden eigenlijk ook weer andere adviezen bij elkaar gebracht, om het uiteindelijk tot een geheel te maken. Maar het zou denk ik goed zijn om u ook de gelegenheid te geven er iets van te vinden. En u stelt in ieder geval zelf voor, hoorde ik u zeggen, om er ook een Statenbijeenkomst, een Statenontmoeting over te hebben. Maar het is aan u natuurlijk om daar ruimte voor te hebben, maar ook om daar zelf invulling aan te geven voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Reactie van de heer Van Dekken.

De heer Van Dekken: Nee, dank aan de gedeputeerde voor dit heldere antwoord.

De voorzitter: Dank u wel. Dan heb ik voor u nog in de aanbieding een brief onder C.1, een voorhangprocedure. Gedeputeerde Staten doen het voorstel aan u om maximaal € 195.000 euro subsidie te verlenen aan het recreatieschap Drenthe, voor de uitrol van wandelknooppunten fase 4. Is er iemand die daar het woord over wil voeren? Ik zie de heer Uppelschoten van de PVV-fractie.

De heer Uppelschoten: Dank u wel mijnheer de voorzitter. We hebben wel eens vaker over deze voorrangprocedure gesproken, maar dit roept bij ons ook de vraag op, we staan er heel sympathiek tegenover hoor, dat vooropgezet, maar ik zou bijna zeggen, de hygiëne naar de Provinciale Staten toe, je kunt er eigenlijk niks van vinden. Waarom is het € 195.000, waarom geen € 250.000, waarom niet € 300.000? Je moet bijna blind zeggen: Oké, het is goed, € 195.000. Maar dat zou niet moeten. Als er zo'n verzoek ligt, dan zou je moeten kunnen beoordelen: Wat gaat er nu gebeuren voor dat geld? En kost het ook € 195.000? Hier kun je verder niets van vinden. Je kunt alleen maar zeggen: Wij staan sympathiek tegenover het idee. Maar waarom het € 195.000 is? Geen idee. Met deze opmerking stemmen wij in, maar eigenlijk vinden we dat dit soort verzoeken niet kan. Dat moet beter onderbouwd zijn qua geld en qua 'wat gaat er nou gebeuren'

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Uppelschoten voor het twee keer mededelen van hetzelfde.

Mevrouw Van den Berg: Voorzitter.

De voorzitter: U heeft dus geen bedenkingen. We gaan naar mevrouw Van den Berg van de ChristenUnie.

Mevrouw Van den Berg: Ik wil hier wel bij aansluiten en ik meen ook dat we daar afspraken over hadden gemaakt, dat bij voorhangprocedures ook een uitwerking zou zitten, bijvoorbeeld van de achtergrond van het financiële bedrag.

De voorzitter: Ik hoor geen vraag.

De heer Du Long: Voorzitter, als ik daarop mag reageren?

De voorzitter: De heer Du Long.

De heer Du Long: Want het is wel een vraag, daar hebben we inderdaad in het presidium afspraken over gemaakt. Sterker, in het nieuwe reglement van orde, althans het voorstel dat er ligt, wordt dit ook expliciet opgenomen. En ik sluit me ook aan overigens bij de heer Uppelschoten, dat dit inderdaad wel heel mager is. Een sympathiek voorstel, maar je hebt geen idee van de context.

De voorzitter: Dank. Dan is het de hoogste tijd voor een reactie van de gedeputeerde, die uw opmerkingen op dit punt goed gehoord heeft.

Gedeputeerde Brink: Misschien geeft u zelf het antwoord al voorzitter. Ik heb de opmerking gemaakt. En ik ben het eens dat dit erg summier is. Tegelijkertijd voldoet het aan hetgeen wat hier is vastgesteld. De uitrol van het wandelnetwerk gaan we provincie breed steunen, daar is al een keer over voorgelicht en dit is een uitkomst daarvan. Maar ik deel de mening dat het iets uitgebreider had gekund deze keer. Excuses daarvoor.

De voorzitter: Dank u wel, dan is daarmee dit punt in ieder geval afgehandeld en is ook het hele agendapunt in een keer afgehandeld.

6. Rondvraag

De voorzitter: Dan gaan we naar het volgende agendapunt en dat is de rondvraag. Voor de rondvraag heeft niemand zich gemeld, dus dat schiet ook al weer lekker op. Dan was dit dus de rondvraag. En dan zien wij nu denk ik een paar, enkele gedeputeerden met gezwinde spoed vertrekken en dan zullen wij in alle rust verder vergaderen.

7. Drentse Europa Agenda 2021-2024; Statenstuk 2021-20

De voorzitter: en dat doen wij door agendapunt 7 op te starten, de Drentse Europa Agenda 2021-2024, Statenstuk 2021-20. Het presidium heeft in haar ondoorgroondelijke wijsheid 2 minuten spreektijd toegekend aan de fracties en aan de gedeputeerde, de heer Stelpstra, straks 6 minuten. Dan is dat maar vast duidelijk. Gevraagd wordt natuurlijk om de Drentse Europa Agenda vast te stellen. Dan inventariseer ik nu graag even de sprekers. De heer Vianen, mevrouw Kort, mevrouw Dijkers, mevrouw Vedder, mevrouw Haan, mijnheer Veldsema, mevrouw Uildriks, mevrouw Peek, de heer Du Long, mijnheer Blinde. Iedere spreker is genoemd denk ik. Dan gaan wij beginnen met de Partij voor de Dieren. Mevrouw Peek, u heeft het woord.

Mevrouw Peek: Dank u wel voorzitter. Een onderdeel van de Drentse Europa Agenda is de green deal, die neerkomt op een groeistrategie in een groen jasje. Alsof er niets hoeft te veranderen. Nog steeds durft men niet te erkennen dat oneindige groei op een planeet met een eindige hoeveelheid grondstoffen niet bestaat. Dit is dus geen geschikte blauwdruk voor Drenthe. Dan de farm-to-fork strategy, of, zoals onze gedeputeerde dat noemt, van boer-tot-bord strategie. Daarin erkent de Europese Commissie eindelijk de schadelijke gevolgen van vlees, zuivel voor het klimaat, natuur en gezondheid. Maar concrete maatregelen die echt zoden aan de dijk zetten, ontbreken. Precies die subsidies die direct bijdragen aan schaalvergroting, klimaat en milieuvervuiling, worden buiten beschouwing gelaten. Als het gemeenschappelijk landbouwbeleid niet geheel herzien wordt, blijft de boer-tot-bord strategie een wassen neus. Gelukkig heeft onze Europarlementariër Anja Hazekamp een initiatief rapport hierover uitgebracht met concrete verbeteringen. Dat geldt ook voor de bio-diversiteitsstrategie, waar afrekenbare doelen of verplichtingen in geen velden of wegen te bekennen zijn. De achteruitgang van het klimaat en natuur worden op deze manier niet gestopt. Ook de klimaatadaptatie is onvermijdelijk, maar zal samen moeten gaan met eerlijkheid over de oorzaken. Tot slot. De Drentse Europa Agenda is een Gids voor als men subsidie wil aanvragen voor zaken waar een groen randje aan zit. In het jaar 2050 moet Europa circulair zijn. Maar voorzitter, dat over meer dan 28 jaar. Is gedeputeerde het met de Partij voor de Dieren eens dat het landbouwbeleid grondig op de schop moet om de benodigde omslag te maken? Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we verder met de fractie van GroenLinks. Ik geef het woord aan mevrouw Haan.

Mevrouw Haan: Dank u wel. Voor ons ligt de Drentse Europa Agenda 2021-2024. Door deze agenda worden Europese kansen en middelen benut voor de Drentse beleidsdoelstellingen. Deze agenda is in goede samenwerking met de statenwerkgroep DrEU tot stand gekomen. GroenLinks vindt dit een duidelijke agenda. Doelstellingen en thema's worden helder weergegeven. Belangrijk is het om als Drenthe zichtbaar te zijn in Europa, maar ook hoe wij als provincie voordeel kunnen halen uit Europese samenwerking. Het is goed dat hier veel tijd en aandacht aan wordt besteed. In het hoofdstuk 'Landbouw en Natuur' valt het GroenLinks op dat er alleen gesproken wordt over landbouw. Dat zijn doelstellingen die wij ook belangrijk vinden, maar

GroenLinks ziet het hoofdstuk graag wat meer uitgebreid met aandacht voor Natuur. Kunnen GS hiervoor zorgen? Ook wil GroenLinks meer aandacht voor onderwijs. Er ligt veel geld op de plank wat betreft de Erasmus subsidies. Het aanvraagstelsel voor deze subsidies is veranderd, waardoor het voor kleinere organisaties moeilijker is om deze aan te vragen. Kan er vanuit de provincie ondersteuning komen voor de kleine onderwijsinstellingen in Drenthe? Ze hebben heel vaak niet de personele bezetting of kennis om dit goed aan te vragen. En ten slotte ziet GroenLinks graag, dat in de Agenda gestreefd wordt dat Drenthe Europese Unie EU-culturele provincie gaat worden. GroenLinks gaat akkoord met deze Drentse Europa Agenda.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we verder met de fractie van de SP. Ik geef het woord aan mevrouw Dijkers.

Mevrouw Dijkers: Dank u wel voorzitter. Deze Agenda, laten we daarmee beginnen, kan wat de SP betreft worden vastgesteld. Het is een mooie leidraad voor de provinciale inzet om Europese en internationale kansen te benutten, zoals gezegd in het document. Het is geen beleidsinhoudelijke Agenda, maar wel een agenda die heel verhelderend is en inzicht geeft in de kaders voor samenwerking in en met Europa. Dus vanuit dat perspectief heb ik hem ook beoordeeld en ik vind het een bijzonder waardevol document, dat ook goed is om te delen en als basisdocument bij Europese initiatieven eventjes er weer bij te kunnen pakken. Dus ik ben er blij mee.

De voorzitter: Dank u wel. Dan de fractie van het CDA, mevrouw Vedder.

Mevrouw Vedder: Dank voorzitter. De brede welvaart, het idee dat welvaart uit meer bestaat dan alleen het materiele, is een begrip dat in de genen van het CDA verankerd zit. En Europa is altijd ontzettend belangrijk geweest in het samen bouwen aan brede welvaart. Eerst in de vorm van vrede, stabiliteit, voedselzekerheid en in de uitdagingen van vandaag en morgen komt daar samenwerken aan duurzaamheid bij. Want duurzaamheid is toch wel het overkoepelende begrip van de zes Europese thema's, waar Drenthe zich op wil focussen, onder vallen. En we zien in deze Europese Agenda geschetst wat we op die zes onderwerpen in Europa willen halen, maar ook wat we denken te kunnen brengen. En voorzitter, om met een kritische noot te beginnen, dat laatste mag van de CDA-fractie best wel wat minder bescheiden. Want wij hebben veel te bieden om trots op te zijn. En dan is dat misschien een beetje on-Drents, maar dat mogen we best hardop zeggen. Voorzitter, we staan voor grote uitdagingen en die vertalen zich ook in grote Europese opgaven. Het geeft hoop en energie om te zien hoe Drenthe die taak vertaalt met allerlei echt interessante ambities: Koploper willen zijn op het gebied van groene waterstof, de pilots en de fieldlabs op het gebied van klimaatadaptatie, de ambitie dat de Drentse veehouderij en akkerbouwbedrijven in 2030 in Nederland de koplopers gaan zijn op het gebied van kringlooplandbouw. Wij kijken daarnaar uit voorzitter. In goed Drents zeggen wij: Lets go. Maar we zien ook zorgen in het stuk: Digitalisering is bijvoorbeeld niet Drenthe's sterkste kant. Terwijl het ontzettend belangrijk is voor onze provincie om de aansluiting op het gebied van digitalisering niet te missen. We zien ook een aantal keer terugkomen dat het een uitdaging is, om structurele kennisdeling beter in de organisatie in te bedden. Voorzitter, eerlijk gezegd zijn we er blij mee om die zorg in deze agenda terug te lezen, want het getuigt van zelfkennis en reflectie en in onze ogen is die nuchterheid en realisme noodzakelijk om te kunnen slagen in die mooie ambities die we hebben. Wij gaan de invulling en de voortgang via de commissie DrEUn met grote interesse volgen, hier en daar wat gevraagd en ongevraagd ons ertegenaan bemoeien en we kunnen instemmen met de vaststelling van de Drentse Europa Agenda. Dank.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we verder met de fractie van de PVV, mevrouw Kort.

Mevrouw Kort: Ja voorzitter, dank u wel. Deze agenda maakt alleen maar duidelijk dat wij als Drent Nederlanders steeds minder te zeggen hebben in onze eigen provincie en in ons eigen land. Herhaaldelijk komen termen voor als 'dat kennis van Europa structureel ingebed moet worden in de organisatie en het Provinciaal beleid'. Schrikbarend dat er in deze agenda maar liefst 38 keer het woord moet of moeten in deze context is gebruikt, ook daarbij de zin 'De Europese trein vermindert nimmer vaart'. Was het niet in 2005 dat Nederland zich heeft uitgesproken met 61,5% tegen de EU-grondwet? De reden: Men was bang dat Nederland binnen de Europese superstaat niets meer te zeggen had. Een vooruitziende blik zou ik het willen noemen. In deze Agenda wordt gekeken naar zes hoofdonderwerpen, waar ik kort op wil reageren. Energie en circulaire economie heb ik even samengevoegd. Het eindstation van het spoorboekje van de Europese Commissie is een klimaatneutraal continent in 2050. Dit klinkt eerder als een sprookjesboek met een niet-realistische doelstelling. Dit geldt ook voor de ambitie om in 2050 een volledig circulaire economie te hebben. Tevens wordt gesteld dat de renovatiegolfstrategie het antwoord is op energiearmoede. Kan de gedeputeerde uitleggen hoe dit in zijn werk gaat? Waar is die conclusie op gebaseerd? Klimaatadaptatie: Er staat in dat er meerjarige inzet nodig zal zijn op klimaatadaptatie, om doelstellingen te halen. Welke doelstellingen? Waar staan deze genoemd in deze Agenda? Is het klimaat niet iets wat altijd al verandert? En waarom kunnen we dit niet gewoon accepteren? Landbouw en natuur: Onze boeren zijn zeer belangrijk voor ons allemaal. Zonder boeren geen eten. Toch lijkt de boer de speelbal van de politiek te zijn geworden, met als diepste punt de plannen om, als het de politiek beter uitkomt, de boer zijn vergunningen in te kunnen trekken, zodat hij of zij per direct moet stoppen met zijn bedrijf. Dit klinkt niet als toekomstgerichte landbouw en is al helemaal geen democratische daad. Door corona heeft de digitalisering een grote sprong gemaakt. En daar waar dit mogelijk is, kan dit zeer grote voordelen hebben. Maar ook hierin moeten we onze menselijke maat zeker niet gaan vergeten. Wat betreft de bereikbaarheid van Drenthe: Dat is voor een ieder van groot belang. Daar wordt ook aandacht aan besteed. En daar willen wij alleen bij opmerken dat wij nog altijd zijn voor een volledige verdubbeling van de N34 en de N381. En misschien niet helemaal passend bij het onderwerp, maar we willen ook even kenbaar maken dat wij voor een Nexit zijn. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel...

De heer Vianen: Voorzitter.

De voorzitter: mevrouw Kort. Mijnheer Vianen van de VVD-fractie.

De heer Vianen: Voorzitter, mag ik daar toch nog even op reageren. Ik hoor mevrouw Kort zeggen dat wij dan in Drenthe niets meer te zeggen hebben, maar mevrouw Kort wil toch wel graag een aantal doelstellingen bereiken in Drenthe. Is mevrouw Kort het dan ook met mij eens dat zo'n Drentse Europa Agenda juist heel erg goed kan helpen om onze doelstellingen in Drenthe te bereiken?

De voorzitter: Mevrouw Kort.

Mevrouw Kort: Als we het gewoon een Drenthe Agenda noemen, zou ik daar veel blijer van worden. Voor ons inziens doen we het liever zonder Europa dan met.

De voorzitter: Einde van deze schermutseling volgens mij. Dan gaan wij verder met de volgende spreker, mevrouw Uildriks van D66.

Mevrouw Uildriks: Dank u wel voorzitter. Mijn bijdrage zal een groot contrast zijn met de vorige bijdrage denk ik. Grenzeloze samenwerking binnen Europa. Dat is waar wij vanuit D66 voor gaan. In plaats van grenzen overschrijdend samenwerken, willen we zoveel mogelijk grenzen ontkennend werken. Grote opgaven op het gebied van klimaat, energie en economie zijn aan de orde en daarin geeft de Europese Unie ons de opdracht ambitieus te zijn. Dit kunnen we niet alleen. We hebben elkaar nodig en zullen kennis moeten delen en concessies moeten doen om de doelen samen te behalen. Grote ambities vragen om een gezamenlijke aanpak en het is dan ook fijn te lezen in de Drentse Europa Agenda, dat de provincie daar serieus mee aan de slag is gegaan en keuzes heeft gemaakt in voor nu belangrijke thema's. Vraag vanuit D66 aan de gedeputeerde is: Welke belemmerende wet en regelgeving dient opgeheven te worden, als de grens ontkennende samenwerking bevordert op het gebied van arbeidsmigratie en de uitwisseling van groene energie of netcapaciteit? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel en na al deze dames resteren nu nog een viertal heren die ik graag het woord geef. Ik begin bij mijnheer Vianen van de VVD-fractie.

De heer Vianen: Voorzitter dank u wel. De VVD vindt dat de provincie een actief Europees beleid moet voeren. We hebben daarom de Drentse Europa Agenda juist met plezier gelezen. Goed om te zien dat de focus wordt aangebracht om zo de kansen en middelen te benutten. We hebben namelijk eerder gezien dat er op dit vlak mooie successen worden geboekt. Denk bijvoorbeeld aan het JTF, het Just Transition Fund. De prioritaire thema's passen ook bij Drenthe en de vier randvoorwaarden staan goed. Het is dan ook prettig dat de Agenda is opgedeeld per thema, in waar we staan, waar we naartoe willen en hoe we dat gaan doen. Dus complimenten voor het stuk aan Gedeputeerde Staten. De thema's uit de Europa Agenda raken de gemeenten uiteraard ook. We willen de kansen en fondsen in Europa benutten, maar zoals onder het kopje 1.2 te zien in de Agenda, de nieuwe Europese programma's, zijn dat er behoorlijk wat. Voorzitter, ondersteunt de provincie ook de gemeenten om gebruik te maken van de middelen? Bijvoorbeeld gemeenten die minder capaciteit hebben om juist naar die fondsen te kijken en hoe ze die moeten benutten. Ondersteunt de provincie daarin? En onder de prioritaire thema's kunnen veel onderwerpen geschaard worden. Dus de VVD vindt focus daarom ook een goed idee. Echter is de VVD van mening dat de vrije tijdseconomie wel erg onderbelicht is. In een interview door werkgroep DrEUn met wethouder Guido Rink, ook lid van de European Committee of the Regions, wordt aangegeven dat de provincie zich nog meer kan profileren als oerprovincie in dat kader. En dat vindt de VVD eigenlijk ook een goed idee. Hoe kijken Gedeputeerde Staten hiertegen aan? Voorzitter we zijn blij dat er een strategisch kader is voor samenwerking met Europa. Er komt namelijk nogal wat op ons af, zoals bijvoorbeeld de Green Deal en het Recovery and Resilience Fund. We gaan er daarom vanuit dat naast de reguliere monitoring en evaluatie de werkgroep DrEUn actief betrokken wordt, zodat we goed geïnformeerd blijven. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan de heer Blinde van JA21.

De heer Blinde: Dank u wel voorzitter. Wij vinden deze Agenda op een aantal punten goed. Er is een focus op het binnenhalen van subsidies en er is een focus op nieuwe Europese wetgeving die er komen gaat. En dat is ook eigenlijk wat Brussel voor ons betekent: enerzijds een pot geld en anderzijds het is een wetgevend orgaan. Het is gewoon gezond verstand dat je dat geld naar Drenthe wil halen en dat je weet welke wetgeving je kant op komt. Je zult er toch aan moeten voldoen. Aan de andere kant vinden we het ook een beetje misleidend dit stuk, omdat het de

indruk wekt dat Drenthe al dan niet met bondgenoten Europese wet- en regelgeving kan beïnvloeden in Brussel. En heel plat gezegd: Daar geloven wij geen snars van, want er wordt € 1,5 miljard per jaar uitgegeven door zo'n 3000 organisaties, die lobbyen in Brussel. Dus als je dat wegzet tegen over wat Drenthe heeft als slagkracht, dan ben je een amateurvoetballer in de Champions League volgens mij. Dus het comité, de regio's, de provincie Drenthe hebben daar weinig invloed op. Daarbij is van belang, dat als je wetgeving in Brussel wilt beïnvloeden die er komen gaat, dan geschiedt dat vooral in het informele traject, de comitologie. En wat wij doen, is: Wij geven advies al ver in het formele wetgevingsproces in Brussel. En dan vis je dus feitelijk achter het net. Je moet er al zijn wanneer er green papers en white papers worden opgesteld in allerlei werkgroepen waar dan allerlei experts in zitten, waar dat gelobby dus plaatsvindt. Dus als je deze feiten accepteert, kun je eigenlijk niet anders concluderen dan dat Drenthe in Den Haag zou moeten lobbyen. Enerzijds, we hebben allemaal partijlijntjes, we zijn een binnenlandse bestuurslaag. Dus Den Haag is wat ons betreft degene die het totale landsbelang zou moeten vertegenwoordigen in Brussel. En dat kan alleen als je dat eensgezind doet. Dus alle provincies zouden eigenlijk een focus op Den Haag moeten hebben. Anderzijds, als dus Europese wetgeving tot stand komt, moet het omgezet worden in Nederlands beleid. En daar heb je dan ook weer invloed bij. Dus de ene kant heb je invloed in Den Haag om je voorkeuren te uploaden. Aan de andere kant, als het top-down gebeurt, de wetgeving komt eraan, dan kun je in Den Haag, in dat omzettingsproces naar nationale wetgeving, je invloed laten gelden. En daar zijn we natuurlijk veel sterker in als provincie. Dus ik zou eigenlijk oproepen: Ga vooral door met het leegtrekken van de subsidiepotten. Houd die wetgeving wel in de gaten, want het beïnvloedt ons allemaal, maar kiest er voor om je focus op Den Haag te hebben, zowel voor je voorkeuren als voor het omzetten in wetgeving. En als laatste, misschien kunnen we DrEUn dan nog veranderen Dren Haag bijvoorbeeld. En, ik heb nog een laatste opmerking naar de voorzitter. Die zei dat de gedeputeerde Stelpstra vanmiddag weg moet, want die moet iets belangrijks doen voor Europa en Den Haag. Nou, ik hoop dat dat voor Drenthe in Den Haag is. Dat is mijn laatste opmerking voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we verder met de fractie van de ChristenUnie, mijnheer Veldsema.

De heer Veldsema: Die dat maar ten dele doet namens de ChristenUnie, ook niet namens de werkgroep Dren Haag, maar namens DrEUn. Want het ontwerpbesluit formuleert heel droog het doel: Vast stellen van de Drentse Europa Agenda. Er staat nog net niet onder: En gaan over tot de orde van de dag. Daarom ben ik blij dat er ruimte is om hier nog een en ander over te zeggen. Want over het proces en over de inhoud is best iets te vermelden. Nog niet eerder ontvingen we een zo beknopt samengevat beeld van de opbouw en werking van de EU. De verschillende actoren, de Europese prioriteiten, doelstellingen en de diverse fondsen. Paragraaf 1 kan zo als leerstof naar de middelbare scholen. De structuur die gebruikt wordt, de links naar de achtergrondinfo, het is echt keurig. Geef alstublieft de complimenten door aan Johan en de overige opstellers. De onderwerpen die spelen, en dat zijn er nogal wat, zijn zo divers, dat er keuzes gemaakt moeten worden en focus gehouden moet worden. En dan is dat ook verstandig. Zes gekozen thema's zijn mee het geval van relaties die de afgelopen jaren zijn gelegd. Ik ga ze niet allemaal bij langs, want die structuur zoals gezegd, per deelonderwerp, is duidelijk. Maar goed, al lezend komen we bij 'Kennis en informatie', een terugkerend blok. En dan komen we bijvoorbeeld tegen: De provincie Drenthe is goed op de hoogte van wat er speelt rondom het thema, nou en dan vul maar in, klimaat, energie, landbouw, digitalisering, of, het is van belang dat de kennis op de juiste plek terechtkomt. Het gaat om een visiedocument, maar toch maar de vraag gesteld aan de gedeputeerde: Mooi dat die kennis er is, of dat die er komt, maar hoe gaat de

provincie die delen met de betrokken sectoren, met de inwoners in onze provincie? Want voor bepaalde onderwerpen is echt haast geboden. Als je het bijvoorbeeld hebt over de doelstelling Energie: Grote firma's geven aan dat studies gestart moeten zijn in 2022 om de doelstellingen in 2030 überhaupt te kunnen halen. Dat heeft te maken met materiaalbeschikbaarheid, doorlooptijd enzovoorts. Graag horen we daar een reactie van de gedeputeerde. By the way, navraag in het veld, in dit geval het chemiecluster van Emmen, leert dat ze heel positief staan ten opzichte van dit stuk. Het wordt ervaren als een steun in de rug bij de grote uitdagingen waar ze voor staan. Ook uw werkgroep DrEUu wordt nog benoemd. Die is blij dat zijn een en ander aan informatie heeft kunnen aandragen en zal zich ook de komende tijd inzetten om waar mogelijk mee te denken en te verbinden.

De voorzitter: Dank u wel, dan gaan we als laatste de fractie van de Partij van de Arbeid het woord geven, mijnheer Du Long.

De heer Du Long: Dank u wel voorzitter. Eerder dit jaar hebben we de Duitsland Agenda vastgesteld en dat stuk gaf wat ons betreft een prima samenhang en overzicht van de Drentse inspanningen richting Duitsland. En bij de behandeling daarvan, overigens deed de gedeputeerde een hele mooie toezegging over de mogelijkheid van een Drentse ambassade in Duitsland, althans dat te onderzoeken. Los van dit onderwerp zijn we ook wel benieuwd wat daar de stand van zaken is op dit moment. Die internationale gerichtheid krijgt nu verder vorm in de voorgestelde Drentse Europa Agenda. En, collega's hebben het al gezegd, net als de Duitsland Agenda is het wat ons betreft een helder stuk. De gekozen thema's, hoe het Drents belang daarin naar voren te brengen, cofinancierings- mogelijkheden, regionaal belang aanvullend op gemeenten, Rijk en instellingen, enzovoorts, enzovoorts. Wat zijn dan die thema's? Nou energie, klimaatadaptatie, economie, landbouw en natuur, digitalisering, mobiliteit en infrastructuur. Wat opvalt, is dat het allemaal economische thema's zijn en dat de Europese pijler, die door Von der Leyen als topprioriteit werd benoemd namelijk die van de sociale rechten, de sociale inclusie volledig ontbreekt. Terwijl de EU hier ten minste zulke grote kansen, financiële kansen, biedt als de voorgestelde zes thema's. En het zijn bovendien de onderwerpen die tijdens de coronacrisis scherp naar voren zijn gekomen. We focussen ons te veel op economie en geld en te weinig op de kwaliteit van de samenleving. Het zijn bovendien de onderwerpen die Drenthe wil uitdragen: De meest toegankelijke provincie, goede gezondheidszorg, daar begon we deze vergadering mee zie het ingekomen stuk over de gezondheidstafel, goed onderwijs, enzovoorts, enzovoorts. En, zou ik zeggen, zie ook het bestuursakkoord onder 'Levendig en sociaal'. Dus voorzitter, vraagt de PvdA dit onderwerp, de 'Sociale pijler', als de Drents themanummer 7 op te nemen en uit te werken in de Europese Drentse Agenda. Dank.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Du Long. Dan gaan wij nu de reactie van het college horen. Dat doen we gewoon in eigen Drents beheer. Ik geef het woord aan de heer Stelpstra.

Gedeputeerde Stelpstra: Dank u wel voorzitter. Dank u wel aan ieder zijn inbreng, ook voor de complimenten die gemaakt zijn, die zal ik zeker doorgeven aan al die mensen die er hard aan hebben gewerkt. Misschien goed om dat toch nog even te zeggen. Ik zag wat verschillen in bijdragen. Soms ging het heel erg in inhoudelijk er op in. Dit is natuurlijk een Agenda. De collega's moesten allemaal andere belangrijke dingen doen, maar als het over landbouw gaat, dan staat mijn collega Jumelet natuurlijk in de frontlinie om daar zijn opmerkingen over te maken. Dus we hebben vooral gekeken van: Waar zijn we zelf nu heel erg mee bezig in Drenthe? Wat speelt nu in Europa? En hoe gaan we dat matchen? Dat is eigenlijk de kern van deze Agenda. Mevrouw

Dijkers gaf dat zeer nauwkeurig aan. Dat is even de opmerking vooraf. Ik zal de vragen langslopen en ik probeer dat in enig tempo inderdaad te doen. Mevrouw Peeks, u hebt met name over het landbouwbeleid gesproken. Daar zei ik al, dat is echt het eigen beleid. Daar ga ik in het kader van de Europa Agenda zelf geen uitspraken over doen. Dat hoort echt bij mijn collega thuis, maar we komen hier regelmatig over landbouw te spreken. Mevrouw Haan vroeg met name ook naar onderwijs en of we voor Erasmus iets kunnen betekenen. Jazeker kunnen we er wel iets in betekenen. Ik ben ook zeker bereid om het onderwijs, dat heb ik ook al eens eerder, ik geloof in DrEUn toegezegd, ik weet niet meer waar ik het gezegd heb, dat we ook gaan kijken met onderwijs of we daar ondersteunend in kunnen zijn. En ik heb gistermorgen met mijn collega's Brink en Bijl zelfs over een heel concreet Erasmus-project gesproken, waar de provincie echt even heeft geholpen om dat van de grond te krijgen in het kader van de Universiteit van het Noorden. Dus dat gebeurt. Culturele provincie: Ik zou zeggen, zet het op de agenda bij mijn collega. Mevrouw Dijkers heb ik al gezegd, zoals u er naar gekeken heeft, precies zo is de kern van dit verhaal. Mevrouw Vedder, u mag wel wat minder bescheiden zijn. U mag hier wel wat meer op de trommel slaan. Dat ga ik vanmiddag doen mijnheer Blinde. Ik ben uitgenodigd voor het World Circular Economy Forum. Het is moeilijk, dat Engels. En ik mag daar vanmiddag inderdaad een aantal Drentse projecten echt even goed in de spotlight zetten. En dat is toch wel leuk, want dat is zelfs boven Europa uit. Inderdaad heel nuchter, we moeten veel aan kennis doen. Mevrouw Kort zegt, dan zie ik dat we veel moeten en dat we veel aan kennis moeten doen. Ja, het is een gegeven, Europa. Dus dat zullen we ook moeten doen. Tegelijkertijd valt mij dan ook op, ik heb schriftelijke vragen van u in behandeling die allemaal verwijzen naar de Europese wetgeving over zonnroute en wind, waarin u van alles vraagt. Dus u wilt antwoord op de vragen, dan zal ik ook de kennis daarvoor moeten hebben. Ik doe niet aan cherry picking, zou ik dan bijna zeggen. U ziet het wel als een sprookje. Dat zijn de doelstellingen, ik heb daar een andere opvatting over. De renovatiegolf richt zich er vooral op dat er minder verbruik van energie komt. Dus minder energiekosten, dus draagt het bij aan het minder erg worden van energiearmoede. U heeft verder wat algemene statements gedaan, zoals de klimaatveranderingen accepteren. U weet hoe ik daar in sta. Mevrouw Uildriks van D66 vraagt welke regelgeving we moeten opheffen voor arbeidsmarkt en netcapaciteit. Dat kan ik u zo even niet vertellen. Er is wel heel veel beperkende regelgeving. Onder andere over netcapaciteit weten we dan iets van. Het is heel erg nationaal geregeld en ingewikkeld met... We zijn al een jaar of vier bezig met een project in Emmen om dat rond te krijgen. Dus dat is razend ingewikkeld, want dat zijn nou precies die dingen waar wij elke keer óf in Brussel, maar met name in Den Haag, op aandringen om daar iets aan te doen. Mijnheer Vianen: Ondersteunen wij ook gemeenten? Jazeker. Wij letten op de vragen bij de gemeenten waar we kunnen helpen. U hebt ook gewezen op de vrijetijdseconomie. Als iets niet in het stuk staat, wil dat niet zeggen dat we er niets aan doen. Dit is de focus die we aanbrengen. Want vrijetijdseconomie komt natuurlijk in heel veel dingen terug, als het gaat over de andere economische ontwikkelingen. En zeker zullen wij de werkgroep DrEUn actief betrekken. Mijnheer Blinde. U hebt een hele pragmatische opstelling. U zegt: trek er zo veel subsidies uit en maak je verder niet te druk. Dat eerste doen we sowieso. Het tweede doen we toch ook. Kijk, u heeft gelijk. Het is niet zo dat, wanneer wij naar Brussel afreizen, dat in Brussel alle navels gaan trillen van, oh help, Drenthe komt eraan en nou moeten we onze wetgeving op eens gaan veranderen. Die nuchterheid hebben wij ook wel, zo bescheiden zijn we ook wel. Maar toch. We moeten niet onderschatten juist, u schetst dat hele lobbycircuit, dat begint al heel vroeg. Nou, dat doen we dus ook, bijvoorbeeld door mee te werken aan fiches, aan papers, om op die manier in ieder geval dingen die wij belangrijk vinden onder het voetlicht te brengen. En we gebruiken daar Den Haag ook voor. Want Den Haag heeft natuurlijk ook regelmatig commentaar op wetgeving. En die vraagt ons regelmatig om op de zogenaamde b en c-fishes, be-

oordeling nieuwe commissievoorstellen fishes, te reageren en dat doen wij ook actief, bijvoorbeeld rondom het Fit for 55-project. Even kijken. Mijnheer Veldsema. Complimenten heb ik al iets over gezegd. Hoe gaat de kennis gedeeld worden? Door heel veel verschillende manieren. U haalde bijvoorbeeld energie aan. Om dat als voorbeeld te geven, daar zijn we over in gesprek met de industrie, in gesprek met het MKB, om op die manier ook hen te helpen aan die verplichtingen te voldoen. Mijnheer Du Long. U verwijst naar de Duitsland Agenda. Op die ambassade kom ik terug. Ik denk dat we dat even via de DrEU moeten doen. Dat lijkt me dat we het gesprek daar wat meer over kunnen voeren. Dat lijkt mij goed. U zegt allemaal economische thema's. Ja, heel veel van die fondsen zijn natuurlijk wel heel erg gericht op economische ontwikkeling, wel vanuit een, ik zou bijna zeggen, een sociale dimensie die daar onder ligt. Als het gaat over een Europees Sociaal Fonds, waar we eigenlijk als provincie niet zoveel rol in hebben, dat gaat via het Rijk. Direct aan gemeenten worden daar dingen mee gedaan, die ook heel veel te maken hebben met sociale cohesie. Maar ook hoe gaan we rondom wijken en woningbouw dingen regelen? Dus daar zit heel veel in, met name richting gemeenten, met name richting het Rijk. Dus dat is ook de reden waarom we dit niet in een aparte pijler voor de provincie hebben opgenomen. Dat wil niet zeggen dat we er op die andere manier niets aan doen als het over regionale ontwikkelingen gaat. Het EFRO bijvoorbeeld heeft natuurlijk altijd een sociale component. Maar om het nu als extra focus op te nemen... Dan zou ik eerlijk gezegd even niet weten wat wij daar nou specifiek vanuit Drenthe aan moeten doen, wetende dat al die dingen die we doen, zeker betrekking hebben op die sociale kant, want daar zijn ze toch heel vaak op gericht. Er zijn heel veel van die fondsen ook op gericht.

De heer Du Long: Als ik daarop mag reageren voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Du Long.

De heer Du Long: Dank u. De EU zelf heeft dit jaar heel veel aandacht besteed aan de Sociale pijler. Er is nu ook een sociaal actieplan, daar staan 20 thema's maar liefst in. Als je dan kijkt naar wat we in Drenthe doen en wat overeenkomt met dat wat in de EU is vastgesteld, noem ze maar: Gelijkheid mannen en vrouwen, actieplan racismebestrijding, waar we het in dit huis ook regelmatig over hebben gehad. Er komt een nationaal onderzoek, we gaan kijken hoe dat dan uitwerkt in Drenthe, of hier ook sprake is van institutioneel racisme. Dat is typisch een onderwerp waar je bij de EU goed terecht kunt. Armoedebestrijding is een belangrijke onderwerp. Toegang tot de gezondheidszorg is er zo eentje, opgenomen in het sociaal actieplan van de EU. Toegankelijkheid, die staat bijna boven aan en die komt ook voortdurend maar weer terug bij de EU. Het actieplan Sociale Economie wordt op dit moment ontwikkeld. En dan kijk ik naar de heer Blinde, niet omdat hij zijn vinger opsteekt, maar omdat hij net noemde dat je daar in een vroeg stadium bij moet zijn, dat zijn van die kansen. Als je ze bij elkaar neemt...

De voorzitter: Pardon, mijnheer Blinde wil toch even interrumperen volgens mij.

De heer Du Long: Oh.

De heer Blinde: Dank u voorzitter. Ja, want het is een indrukwekkende lijst die de heer Du Long opnoemt. Maar ik denk dat het interessanter is, kan hij ook een onderwerp vinden waar de EU nog niets over heeft geproduceerd? Want volgens mij zijn wij wereldkampioen in de EU van eindeloze rapporten, soms wel 10, 20, 30, 1000 pagina's vol. Waar werkelijk alles, maar dan ook alles voorbijkomt. Dus het lijstje wordt veel korter als we gewoon even zeggen wat we dan niet doen.

De voorzitter: En mijnheer Du Long, had u ook nog een vraag?

De heer Du Long: Een vraag aan wie voorzitter? Ik reageer even op de gedeputeerde waarin hij zich afvroeg: Wat moeten we dan gaan doen? Dus ik geef wat suggesties. Naar de heer Blinde toe: De EU gaat niet over alles gelukkig. En ik noem hier een aantal onderwerpen waarvan je heel duidelijk de samenhang of de overlap met de EU ziet. Over de rapporten: We hebben heel veel rapporten. De EU is zeker niet de enige die dat doet. En daarna, mijnheer Blinde, en dat weet u denk ik ook wel, komen de actieplannen en de fondsen. En dat is precies waar we het hier vandaag over hebben en daar zitten ook de kansen voor Drenthe in de EU.

De voorzitter: Dan stel ik voor dat de heer Stelpstra zijn termijn gaat beëindigen zo langzamerhand.

Gedeputeerde Stelpstra: In algemene termen, in het Just Transition Fund zit natuurlijk juist ook die rechtvaardige transitie. Dus die richt zich wel op een aantal dingen. Ik heb net even snel overlegd met collega Kuipers. We zijn nu bezig met de Sociale Agenda echt handen en voeten te geven. Maar ik zeg ook maar heel eerlijk naar u mijnheer Du Long, ik wil aan de belangrijkheid van de thema's niet af doen, maar om dat als provinciale rol, dat was even mijn punt, om dat als provinciale rol daar de goede ingang te vinden. Heel veel van de thema's die u noemt zijn meer van uit de Rijksoverheid, of vanuit de gemeenten worden die geagendeerd. Ik probeer ook heel erg regionaal rond te kijken en die heb ik nog niet te pakken. Waarbij ik niets aan de belangrijk van de thema's af wil doen.

De heer Du Long: Kan ik daar nog op reageren voorzitter?

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Stelpstra. Een reactie van mijnheer Du Long.

De heer Du Long: Juist deze periode, voor zover ik zie, de aanzet daartoe hebben we in de vorige periode, of de stappen daartoe, hebben we in de vorige periode al gezet, zijn we toegaan naar een sterkere sociale rol van de provincie. En als je die dan neemt, en ik heb een aantal onderwerpen genoemd, toegankelijkheid is er zo eentje en u noemde onze Sociale Agenda, maar dan is er ook nog de Sociale Economie, ook zo'n onderwerp dat hier in dit huis vaker is besproken. Maar even over die toegankelijkheid, over armoedebestrijding, over discriminatie. Dat zijn allemaal thema's die we ook provinciaal al doen, waar ik vervolgens niets over teruglees in dit actieplan Europa Agenda, pardon, deze Europa Agenda, en waar wel veel kansen, ik werk het zelf mee, in de EU liggen. En dan zou het goed zijn denk ik, om samenhangend, net wat de heer Blinde ook betoogt, die samenhang die je moet gaan zoeken, op dit type thema's op onze Drentse profiel in de EU verder neer te zetten. En andersom te kijken naar, wat zijn er dan voor financieringsmogelijkheden, want daar gaat het dan ook uiteindelijk om in de EU voor deze sociale thema's. En die zijn er echt wel.

De voorzitter: De aanvullingen hierop van mijnheer Blinde.

De heer Blinde: Voorzitter, ik ben er... Misschien dat ik iets betoogd heb waar ik mezelf niet van bewust ben, maar ik heb überhaupt het hele woord 'samenhang' niet in de mond genomen. En ik zou de heer Du Long eigenlijk willen oproepen van: Luister goed naar de gedeputeerde, want sociaal beleid... Europa komt er wel mee, dat is met name voor de gemeenten. Wij als provincie

Drenthe zijn eigenlijk ontvanger van dat beleid. Laten we nou niet nog meer agenda's hier gaan oprichten.

De voorzitter: Afsluitend mijnheer Du Long.

De heer Du Long: Uiteraard hebben gemeenten een rol, daar hebben we het heel vaak over in de het Drents parlement als het gaat om sociale thema's, en bovendien heeft de provincie zelf dan ook een rol op de sociale thema's. Ook dat is de laatste tijd, de laatste jaren, beter onderkend en daar zien we dan ook beter beleid en meer beleid vanuit de provincie op. En vanuit die rol, het oppakken van die rol, denk ik en betoog ik dat we het zevende thema moeten toevoegen, en dat is de Sociale Pijler. Overigens, over de interpretatie van de samenhang, of over het gebruik van het woordje 'samenhang', nee dat heeft u niet genoemd. Dat is mijn interpretatie van wat u noemde mijnheer Blinde. Als dat niet helemaal juist was, dan hoor ik dat graag. Dank voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Wij gaan even naar een andere woordvoerder uit de GroenLinks-fractie. Dat is een bijzonderheid, voor deze keer mijnheer Pormes.

De heer Pormes: Goed voorzitter. Af en toe wordt er ook zo veel onzin verkocht over het Europees beleid. Europa gaat slechts over 5 beleidsterreinen en 15 gedeelde beleidsterreinen en 6 beleidsterreinen waarop ze slechts ondersteunen. Dus we moeten niet doen alsof Europa alles bepaalt. Ze bepalen slechts op 5 beleidsterreinen. Dat is alles wat ik wilde zeggen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan stel ik nu in ieder geval vast dat we de eerste termijn van de gedeputeerden hebben gehad. Ik denk dat de Partij van de Arbeid al een beetje gebruikgemaakt heeft van een tweede termijn, maar ik kan me voorstellen dat er vanuit uw Staten nog meer behoefte is aan een tweede termijn. Ik kijk even rond om te inventariseren wie het woord nog wil voeren. Ik zie mijnheer Blinde, mevrouw Uildriks, mijnheer Du Long. Ik pak het dan toch even weer op. Mijnheer Velzing wil nog een eerste termijn zo te zien. Even kijken, wie nog meer? Mevrouw Kort. Dan heb ik ze denk ik wel gehad. Nee, mevrouw Dijkers. Het hoeft niet, laat ik even duidelijk zijn. We zijn er bijna uit met dit stuk. Ik begin bij mijnheer Blinde van JA21.

De heer Blinde: Dank u wel voorzitter. Eigenlijk een paar korte opmerkingen. Ik zit nog even over dat sociaal beleid en wat onze rol daarin is. Als ik even snel de Provinciewet erbij pak bijvoorbeeld, daar komt het hele woord sociaal niet in voor. Dus ik zit even te zoeken, wat is nou precies onze rol dan met dat hele sociale gebeuren? Maar het is ieder geval niet formeel vastgelegd. Dus misschien dat wij ons zelf een rol hebben toegedicht. Nou, dat is heel leuk. Ik merk dat we continu naar rollen op zoek zijn en ik zou eigenlijk willen oproepen: Als je zo hard moet zoeken naar een rol, misschien heb je hem dan gewoon niet. Misschien heeft iemand anders hem dan. En dan ook over een mogelijke ambassade in Den Haag, of een ambassade van de provincie Drenthe in Duitsland dan. Daar zou ik ook absoluut tegen zijn. Ik vind dat ambassades iets is van nationale overheden. Als provincie heb je eigenlijk niet zo'n rol te pakken, dan heb je het weer over zo'n rol, maar dan heb je niet zo'n rol te pakken in de internationale arena. Dus wat dat betreft, laten we het gewoon lekker nuchter houden met elkaar.

De voorzitter: Dan mevrouw Uildriks.

Mevrouw Uidriks: Dank u voorzitter. Dank u wel. gedeputeerde Stelpstra voor uw antwoord op de vraag van D66 over belemmerende regelgeving en dat dat zo duidelijk uw aandacht heeft. In

het kader van 'Samen sterk richting Den Haag' in de lobby via de eigen partijlijn, wil ik u vragen of het mogelijk is om voor ons een overzicht te geven van de belemmerende regelgeving, die eventueel opgeheven zou moeten worden om nog meer grensontkennend te kunnen samenwerken. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. En dan mijnheer Velzing, Forum voor Democratie.

De heer Velzing: Dank u wel voorzitter. Ik sluit mij bij de bijdrage van de heer Blinde aan.

De voorzitter: Dank u wel. Dat is tenminste kort, zoals een tweede termijn ook hoort te zijn. Dan mijnheer Du Long. En van u wil ik graag weten of u vindt dat het als een A- of een B-stuk door moet.

De heer Du Long: Ja, ik zit even te denken. Het hangt ervan af... een eventuele reactie van de heer Stelpstra zo... Maar ik vermoed zo een B-stuk. Ik zit nog even over die provincie, de opmerking van de heer Blinde, wat er wel of niet in de Provinciewet staat. Je zult woorden als digitalisering en circulaire economie, klimaatadaptie ook niet in de Provinciewet vinden. En dat is nou typisch de discussie die we hier wel vaker hebben: Wat is dan de rol van de provincie? Nou, het is een open huishouding. Maar even ter zake voorzitter. Een laatste opmerking. Ik blijf er toch bij dat een sociale pijler ontbreekt en dat het een uitstekende aanvulling zou zijn in de Europa Agenda. Een opmerking van heel andere aard is, en dat door collega's ook al gezegd, wat de PvdA betreft, is dit een heel mooi document en het geeft het belang van Europa voor Drenthe ook goed aan wat ons betreft. En wat ons betreft zou de provincie Europa meer onder de aandacht kunnen brengen bij bijvoorbeeld Drenthe, al was het alleen maar om het vaak negatieve sentiment over de EU, over Europa, wat te nuanceren Dank voorzitter.

De voorzitter: Dan gaan we naar mevrouw Kort van de PVV-fractie

Mevrouw Kort: Dank u wel voorzitter. Ik ben toch enigszins teleurgesteld in het antwoord van de gedeputeerde over de vraag hoe de renovatiegolfstrategie het antwoord is op energiarmoede. Minder verbruik, dus minder kosten, vind ik echt te kort door de bocht, wetende dat de energienota alleen maar omhooggaat. Dat heeft niet alleen te maken met het gebrek aan gas, want dat wordt ook extreem duur deze winter, hebben we allemaal kunnen lezen. Maar ook door de inzet natuurlijk van onze windturbines en zonnepaneelparken, ook daarmee worden de energienota's enorm belast. Dus minder verbruik is minder kosten, dat is volgens mij iets wat absoluut niet klopt. En dan wilde ik graag gelijk van de mogelijkheid gebruik maken, om te zeggen dat wij het graag als B-stuk door willen hebben. Dank u.

De voorzitter: Dank u. Dan mevrouw Dijkers van de SP-fractie.

Mevrouw Dijkers: Dank u wel voorzitter. In het kader van dat deze Agenda inzicht geeft in de kaders voor samenwerking in en met Europa, kan ik aansluiten bij wat de heer Du Long zegt, dat die sociale pijler, daar doen we al heel veel mee. En dan doen we ons misschien ook te kort door die niet expliciet te noemen in die agenda. Want daar valt nog heel veel winst te halen. Daar zijn nog heel veel Europese mogelijkheden. Ik zal niet herhalen wat de heer Du Long net zei. Maar om die toe te voegen, maak je hem ook completer en neem je ook die aspecten. En in het kader van de ontwikkelingen richting energieneutraal, armoedebestrijding en weet ik veel wat allemaal, is dat ook een hele essentiële. Dus ik sluit aan bij wat de heer Du Long zegt.

De voorzitter: Dank u wel. Dan heb ik daarmee de tweede termijn gehad volgens mij. Ja, dat is het geval. Dan geef ik het woord aan de heer Stelpstra.

Gedeputeerde Stelpstra: Dank u wel. Er zijn een paar vragen overgebleven. Mevrouw Uildriks, u vraagt van mij een overzicht over belemmerende regelgeving. Vroeger zei ooit iemand: Tot het onmogelijke is niemand gehouden. Dan zou je echt op alle terreinen dat na moeten gaan, alle beleidsterreinen. Die toezegging ga ik u niet doen, want dan zadel ik collega's wel met heel veel werk op. Maar laten we afspreken, in die gevallen waar wij zeggen, daar heeft grensoverschrijdende samenwerking echt een grote meerwaarde voor ons, dat we in die gevallen heel nadrukkelijk in beeld brengen, wat ons daar belemmert in regelgeving. Dan heb ik het iets compacter, maar volgens mij komt dat wel tegemoet aan wat u zou willen. Mijnheer Du Long, u wil graag een Sociale pijler. Ik heb daarop geantwoord. Er zijn twee grote fondsen in Europa: Het Recovery Resilience Funds en het ESF, die met name over de sociale kant gaan. Dat wordt allemaal gecoördineerd vanuit het Rijk. Daar hebben we als provincie toch weinig te verhapstukken. En de algemene thema's die u noemt, die zal ik niet ontkennen dat die niet belangrijk zijn, maar dat zijn thema's die dwars door, ik wil het woord satéprikker eigenlijk niet meer noemen, maar dwars door alles heen gaan. Net als hier ook als het over toegankelijkheid gaat of anti-discriminatie. Dat speelt heel erg. Wat daar nou specifiek als provinciale rol is, zeg ik bijna... Collega Kuipers die met name die Agenda onder zich heeft, de boodschap die dan naar Europa moet en waar die dan terecht moet komen, dat is razend ingewikkeld. Dat zie ik nog niet zitten. Het zit er dwars doorheen. Het feit, als er iets speelt, wil niet zeggen dat we er niet op acteren, maar dat nou als speciale focus neer te zetten, daar ben ik nog niet aan toe in ieder geval. Mevrouw Kort. U vindt het te kort door de bocht. Zo is het wel. Door kosten omlaag te brengen, ga je ook iets doen aan de inkomenspositie van mensen. Als u dat te kort door de bocht vindt, ik kan dat niet mooier maken dan dat het is. Ik zou bijna zeggen, zo simpel is het. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zijn we daarmee aan het eind van dit agendapunt gekomen, met de conclusie dat het als B-stuk doorgaat naar de Statenvergadering op verzoek van de PVV-fractie. Ik kijk ook even naar rechts. En ook op verzoek van de PvdA-fractie. Mijnheer Blinde nog even als reactie.

De heer Blinde: Ik maak er voor mijn part wel een A-stuk van. Ik denk dat we best een levendige discussie met elkaar gehad hebben. Dan ben ik bang dat we het over twee weken weer helemaal over gaan doen. Dat zou zonde zijn.

De voorzitter: Ik kan alleen maar even naar de fractie van de PvdA en PVV kijken, of die uw oproep wil honoreren.

Mevrouw Kort: Voorzitter dank u wel. Op dit moment laat ik het graag even als B-stuk staan. Mochten we toch intern tot de conclusie komen dat het een A-stuk wordt, dan zal dat via het presidium gemeld worden.

De heer Du Long: Hetzelfde voorzitter, dank.

De voorzitter: Waarvan akte. Een B-stuk met een zware aanbeveling in uw richting om alsnog toch te zorgen te komen tot een A-stuk. Maar dat gaan we dan zien via het presidium.

8. Investeringsagenda Plus 2020-2023: Verstrekking lening aan MKB Fonds Drenthe; Statenstuk 2021-22

De voorzitter: We gaan over naar agendapunt 8, Investeringsagenda PLUS 2020-2023, het verstrekken van een lening aan MKB-fonds Drenthe. Statensstuk 2021-22. Gevraagd wordt om kennis te nemen van de evaluaties van het MKB-fonds, uitgevoerd door de Noordelijke Ontwikkelings- maatschappij en E&E Advies, in te stemmen met het verstrekken van een lening van € 10 miljoen aan de Drentse Holding BV, beter bekend als MKB Fonds Drenthe, en hiertoe een bedrag van € 1 miljoen toe te voegen aan de reserve opvang revolverend financieren ter afdekking van het risico op oninbaarheid, met wat dekkingsvoorstellen nog. Ik inventariseer graag even de sprekers mevrouw Udinga, mijnheer Uppelschoten, mevrouw Dijkers, de heren Van Dekken, Pormes, mevrouw Van den Berg, mijnheer Pragt, Blinde, mevrouw Mensen. De heer Steenbergen? Dan zie ik dat toch goed. En mevrouw Zuiker, de heer Velzing. Kijk eens aan, dan beginnen we met mijnheer Steenbergen van de fractie van Sterk Lokaal.

De heer Steenbergen: Voorzitter dank u wel, blij dat u mij toch ziet van zo'n grote afstand. We hebben met veel belangstelling de evaluatie doorgenomen van de NOM en E&E Advies met betrekking tot de toevoeging die het MKB Fonds heeft op het verkrijgen van financiering door ondernemers. Conclusie van beide evaluaties is dat het MKB Fonds zeker een toevoeging is en zorgt voor meer arbeidsplaatsen, maar ook voor behoud van bepaalde arbeidsplaatsen. En dat is voor ons bepalend, eigenlijk leidend. Het voorstel om € 10 miljoen toe te voegen aan het MKB Fonds dragen wij dan ook een warm hart toe. Dat daarvoor € 1 miljoen wordt gereserveerd voor oninbaar is in verhouding, vinden wij, een laag risico van 10%. En dat risico is, als je kijkt naar de diverse evaluaties, ook voldoende. Wat het NOM nog aangeeft in haar evaluatie: een wat strakkere sturing in de praktijk kan zorgen dat er nog minder afboekingen komen, waardoor de 'oninbaar' nog lager wordt. Resumerend voorzitter, ik kunnen we zeggen dat we akkoord zijn met dit stuk en wat ons betreft wordt het ook een A-stuk. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Udinga van de VVD-fractie.

Mevrouw Udinga: Dank u wel voorzitter. Een bijdrage van € 10 miljoen voor het MKB Fonds, dat wordt ons gevraagd met dit voorstel. En voorzitter, daar kan ik kort over zijn, want dat doen we als VVD graag. Al eerder hebben wij aangegeven dat we tevreden zijn over dit fonds en dat we op basis van dit succesverhaal hebben aangedrongen op het meenemen in de Investeringsagenda, wat gelukkig ook is gebeurd. Extra business bij het MKB betekent extra banen in Drenthe en dat is ook nu nog steeds erg belangrijk voor het welzijn van onze inwoners. We zijn daarnaast ook blij, dat met de verschillende aanbevelingen uit de twee evaluaties aan de slag wordt gegaan. Vooral het voornemen om voor aanvragen onder € 100.000 tot een verkorte procedure over te gaan, vinden wij een goed idee. We zijn blij dat zo de drempel voor micro- ondernemers wordt verlaagd om te investeren in banen en een sterke regionale economie. Wat ons betreft is dit dan ook een A-stuk voor PS. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, dan de Partij voor de Dieren, mevrouw Zuiker.

Mevrouw Zuiker: Dank u wel. We moeten € 10 miljoen extra in het fonds steken, omdat het anders niet mogelijk is het revolverend te laten worden. En onze eerste vraag is: Is eigenlijk onderbouwd, uiterekend, in welke mate en op welke termijn met die extra € 10 miljoen het Fonds dan revolverend is? Een belangrijke aanbeveling in de evaluatie is om meer te letten op het eigen provinciale economische beleid. En niet alleen om werkgelegenheid te bevorderen, maar

ook om meer maatschappelijke rendement te krijgen. In de evaluatie staat letterlijk: Ontwikkel duidelijke en meetbare indicatoren en impactdoelen. GS geven echter in de beleidsbrief aan daar niet zoveel voor te voelen, omdat ze niet veel drempels wil opwerpen en eigenlijk ook geen bedrijf wil uitsluiten. En voorzitter, het is goed dat het fonds laagdrempelig is, maar het betekent niet dat iedereen die over de drempel is gestapt ook in aanmerking hoeft te komen voor een lening. Want niet elk bedrijf is een aanwinst voor Drenthe, zeker niet als onze leefomgeving eronder kan lijden. En niet elk bedrijf creëert hoogwaardige banen. Dus het geld wat onze provincie uitleent, is publiek geld, dus dat is van de maatschappij. En dan is het logisch dat wij ook eisen stellen aan de bedrijven om in aanmerking te komen voor een lening. We vinden het daarom niet meer dan redelijk om de bedrijven te vragen een bijdrage te leveren aan de Drentse maatschappij. En minimaal zou je zeggen in overeenstemming met ons eigen beleid, moet het slim, groen en met impact zijn. We roepen het college dus op om daar meer aandacht aan te geven, zodat het fonds met publiek geld ook echt bijdraagt aan de publieke belangen van de Drentse samenleving. En tot slot nog de aanbeveling: Stuur duidelijker en strakker op naleving van contractuele verplichtingen, bijvoorbeeld financiële rapportages. Wordt deze aanbeveling ook opgepakt? Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, dan gaan we naar de Partij van de Arbeid, mevrouw Mensen.

Mevrouw Mensen: Dank u wel voorzitter. Voor ons ligt een aanvraag voor een extra lening van € 10 miljoen voor het MKB Fonds Drenthe. Deze wordt onderbouwd met twee evaluaties van zowel de NOM als van een onafhankelijk adviesbureau E&E Advies. Beide evaluaties komen met nagenoeg dezelfde aanbevelingen en dan zou het wel heel raar zijn om deze aanbevelingen niet allemaal over te nemen. De Partij van de Arbeid-fractie zou dat in ieder geval graag zien gebeuren. In het Statenstuk wordt gesteld dat de evaluaties nog steeds steekhoudend zijn, ondanks dat ze voor de coronacrisis zijn opgesteld. Voor een groot gedeelte zal dat ook wel zo zijn, maar we kunnen ons ook voorstellen dat de financieringsbehoefte van het MKB na de crisis anders is dan voor die tijd. Heeft de gedeputeerde hier zicht op of wordt er op dit moment onderzoek naar gedaan? Ik wil een paar aanbevelingen uitlichten die voor onze partij belangrijk zijn. In de afgelopen periode hebben we de economische koers vastgesteld en dit is op dit moment de koers waarop we de Drentse economie willen versterken: Slim, groen en met impact. Daarnaast stellen we deze maand de Groene Economische Agenda vast en de recente Agenda Impact Ondernemen. Wat de Partij van de Arbeid betreft zijn deze Agenda's het uitgangspunt voor het MKB Fonds in de komende jaren. We zijn het dus zeer eens met de aanbeveling van E&E Advies, om doelgroep en doelstellingen van het fonds aan te scherpen en te verbinden met het provincie beleid. Het vereenvoudigen van de procedure voor de microkredieten vinden wij ook een prima plan. Daarmee wordt de drempel om een aanvraag in te dienen waarschijnlijk stukken lager en dat komt het MKB alleen maar ten goede. En als derde: Meer aandacht voor het maatschappelijke rendement van de leningen. Economie is meer dan alleen harde cijfers. Ook zaken als banen creëren voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en duurzaamheid zijn belangrijke thema's voor de provincie Drenthe, en die moeten dus ook op de een of andere manier worden gemonitord. Tot zover even onze bijdrage.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de fractie van de ChristenUnie, mevrouw Van den Berg.

Mevrouw Van den Berg: Dank u voorzitter. Een sterke economie is een belangrijk middel volgens mijn fractie als het gaat om andere doelen te realiseren. Economische groei is dus geen doel op

zich, het draait niet om groei en consumeren, maar vooral om goed leven. Wij vinden het belangrijk dat sociale verbanden blijven bestaan in Drenthe en willen daarom ook bevorderen dat de werkgelegenheid in de regio behouden blijft en versterkt wordt. Het Midden en Klein Bedrijf is daarin onmisbaar. De ChristenUnie vindt het MKB Fonds dan ook een mooie manier om ondernemers verder te helpen. Er ligt nu een voorstel om € 10 miljoen te storten. Wij hebben de evaluaties gelezen en ook het voorstel en we hebben nog wel een aantal vragen. Die sluiten ook aan bij een aantal eerdere vragen ook. Het lijkt ook ons een goed idee dat het minimumbedrag € 100.000 wordt losgelaten, zodat ook kleinere ondernemingen een stimulans kunnen krijgen. En we horen graag of het college deze aanbeveling van de NOM overneemt. In de evaluaties wordt ook aangegeven dat doelgroep en doelstellingen van het fonds aangescherpt zouden moeten worden. In de reactie van het college lezen wij dat het college de brede focus graag wil behouden. Als ChristenUnie willen we toch echt pleiten voor focus, om zo ook onze doelen, bijvoorbeeld zoals in de Economische Koers en Groene Economische Agenda die we vanmiddag gaan bespreken, dichterbij gaan komen. En misschien zouden we... We zouden het college daarom willen vragen om de aanbeveling zoals die in de evaluatie staat, namelijk om de investement-managers mee te geven gericht en proactief op zoek te gaan naar de financieringsbehoefte van het MKB met een innovatie en/of groei-behoefte die aansluit bij onze speerpunten, over te nemen. Zodat zij gericht op zoek gaan naar MKB-ers die expliciet een bijdrage kunnen leveren aan onze economische en maatschappelijke opgaven. Graag een reactie op dat punt. Dan over het revolverend karakter van het fonds. Wij lezen een aantal winstwaarschuwingen op dit punt in het stuk. Zo worden aanbevelingen gedaan om een nieuwe additionele kapitaalstorting te gaan doen, om ook een concrete opvatting te gaan vormen als het gaat om onze risicobereidheid, vrij vertaald. Wij vinden het belangrijk dat we de generatie na ons niet met een strop of een stropje opzadelen, wanneer blijkt dat het fonds niet zo revolverend blijkt als wij nu hopen. Dat brengt ons bij de volgende vraag: We gaan nu € 10 miljoen extra beschikbaar stellen, waarvoor we € 1 miljoen in onze reserve opvang revolverend financieren storten. Daarin ligt dus de veronderstelling dat € 9 miljoen van die € 10 miljoen in ieder geval terugkomt. Het fonds draait nu al 7 jaar. Is er op basis van de ervaringen van nu een berekening gemaakt van de mate van revolverendheid van dit fonds? Wat doet het college met de aanbeveling om ook te sturen op het risicoprofiel? Dat waren onze vragen zover. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, dan gaan we naar mijnheer Velzing van Forum voor Democratie.

De heer Velzing: Dank u wel voorzitter. Een goede zaak, een bodem van Drentse ondernemers en werkgelegenheid, een belangrijk punt van Forum voor Democratie. We zijn akkoord en we zien dit graag als A-stuk doorgaan. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Blinde van JA21.

De heer Blinde: Dank u wel voorzitter. Goed dat de provincie geld op afstand zet in het MKB Fonds, zodat er durfkapitaal uitgeleend kan worden. Dat maakt het dat ook met name jonge ondernemers gemakkelijker een bedrijf kunnen starten. JA21 vindt het daarbij belangrijk dat het MKB Fonds zich blijft richten op aanjagen van de economie in plaats van rendement. Ook het generieke beleid is lovenswaardig. Zo sluit je immers geen enkele ondernemer uit. Dat is werkelijk inclusief. En ook de exit-strategie vinden wij uitstekend. Zodra het kan, trekt het fonds zich terug en laat het de financiering aan de markt over. Wij hopen dan ook dat de discussie zich niet te veel richt op het revolverend zijn van het fonds. Het MKB Fonds is geen echte marktpartij, maar faciliteert economische groei. Winst is voor de overheid dus ook geen doelstelling, maar bijdragen aan een goed economisch klimaat wel. Revolverendheid is dus mooi meegenomen wat

ons betreft, maar mag nooit ten koste gaan van het echte doel, namelijk het MKB aanjagen door durfkapitaal ter beschikking te stellen. Dat is eigenlijk de enige vraag die wij aan de gedeputeerde hebben: De nieuwe storting die gedaan wordt, voldoet die aan de behoefte die er bij vele ondernemers leeft in Drenthe. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar het CDA.

Mevrouw Van den Berg: Voorzitter zou ik nog een vraag aan de heer Blinde mogen stellen?

De voorzitter: We gaan nog even niet naar het CDA, we gaan naar mevrouw Van den Berg. Gaat uw gang.

Mevrouw Van den Berg: Ik was even benieuwd, want hij geeft aan: Wat ons betreft mogen we best wel wat meer risico nemen, vrij vertaald. Is hij ook bereid om dan een hoger bedrag in die risicoreserve te storten?

De heer Blinde: Of ik daartoe bereid? Nou ja voorzitter, ik ben tot een heleboel dingen bereid, maar zo goed ken ik de begroting ook niet uit mijn hoofd. Dus ik zou hem eigenlijk willen doorpassen aan de gedeputeerde. Als dat kan, prima. Maar goed, hoe mijn fractie tegen die € 10 miljoen aan kijkt? Die ben je gewoon kwijt, maar ik vind het prima.

Mevrouw Van den Berg: Voorzitter, maar als we denken dat we die € 10 miljoen kwijt zijn, moeten we volgens mij echt naar een hogere storting toe. Maar laten we even kijken hoe de gedeputeerde daarop reageert.

De voorzitter: Dank u wel, dan gaan we nu naar het CDA, mijnheer Van Dekken. U heeft het woord.

De heer Van Dekken: Dank u wel voorzitter, wat een mooie discussie even. Voorzitter, voor het CDA, dat weet u als klassieke middenpartij, doet het MKB er enorm toe. Zowel het M als het K is voor ons cruciaal. Dat was zo en dat zal altijd zo zijn. Maar ook wij zien dat door corona er veel is veranderd en dat met name investeringsprojecten her en der onder druk komen te staan. Wanneer je letterlijk met je familiebedrijf probeert te overleven, dan is er natuurlijk veel meer steun nodig dan materieel financiële hulp, maar ook zeker hulp vanuit bestuurlijk perspectief. Vanuit die constatering hebben wij kennisgenomen van de aanbevelingen, de voorstellen die worden gedaan vanuit de evaluaties. En wij denken dat het toch nog wat scherper kan en moet, niet alleen rondom steun geven aan doelgroepen. Strategieversterking zou voor wat ons betreft ook vanuit deze Agenda toch nog wel wat beter kunnen plaatsvinden. En dan denken we in het bijzonder aan ZZP'ers, maar ook aan enthousiaste webwinkels die ergens begonnen zijn in Drenthe en een nieuwe doelgroep en nieuwe producten hebben gevonden om succesvol te zijn in dat MKB. Maar alles samenvattend zien wij dat dit een hele goede Agenda is. Het punt voor wat betreft een eventuele onderbesteding, daar sluit ik wel even aan bij wat de PvdA daar zojuist over zei. Ook wij zien, wanneer je dit fonds effectief wilt houden en maken, dat door corona in ieder geval niet uitputtend gebruik is gemaakt van dit fonds. En onze vraag in de richting van GS is dan ook: Kunnen we dat nog op een andere manier effectueren? En dat was hem.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar D66, mijnheer Pragt.

De heer Pragt: Dank u voorzitter. Het is een goed teken dat het nodig is dat het MKB Fonds Drenthe behoefte heeft aan extra kapitaal. Dit betekent namelijk dat er goed gebruik van wordt gemaakt. Dit kunnen wij ook lezen in de beleidsbrief. Er is € 11,4 miljoen aan financieringen toegezegd, wat bijna € 35 miljoen aanvullende financieringen heeft opgeleverd. Dat is erg mooi. Het is de bedoeling dat het fonds revolverend gaat worden. Maar het is begrijpelijk dat dit tijd vraagt en momenteel nog onvoldoende is gerealiseerd. Het is wat D66 betreft een goede zaak dat de drempel voor micro- ondernemers wordt verlaagd door voor financieringen onder de € 100.000 een verkorte procedure in te richten. Wij hopen, dat op deze manier ook die doelgroep wordt bereikt. We hebben wel een vraag aan de gedeputeerde: Of hij kan aangeven in hoeverre de impact ondernemer gebruik maakt van het MKB Fonds? We horen graag van hem. Dank u voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan de fractie van GroenLinks, mijnheer Pormes.

De heer Pormes: Dank u wel voorzitter. De overheid stelt geld beschikbaar via een fonds en het fonds krijgt een deel hiervan terug en stelt het opnieuw beschikbaar voor hetzelfde beleidsdoel. En dat is een beleid dat wij volkomen kunnen ondersteunen. We stemmen dan ook in met het voorstel. Wel hebben we een enkele opmerking en een aantal vragen. U heeft twee evaluaties laten uitvoeren. En dat is wel van belang om dat nog een keer te benadrukken, omdat een van de twee een onafhankelijke evaluatie is. En dat is iets waar wij altijd voor hebben gepleit, waarvoor onze dank. Maar tegelijkertijd, en ik citeer het even, zegt u: "Daarnaast was er vanuit efficiency-oogpunt de wens om het aanbieden van de evaluaties te combineren met het voorstel uit de Investeringsagenda." Die evaluatie is pas een jaar geleden. En ik heb even nagekeken, maar het kan zijn dat ik het niet heb kunnen vinden, maar die evaluatie van E&E hebben wij niet vorig jaar ontvangen. Dat doet u nu vanwege efficiencymaatregelen. Ik vind dat het eigenlijk niet kan. Wij gaan er zelf over of die evaluatie wel of niet gegeven had moeten worden. Volgens mij hoort het ook zo te zijn, dat op het moment dat zo'n evaluatie af is, dat wij dat gewoon krijgen en ontvangen. En niet wachten, een jaar later, om dat te combineren met een voorstel. Maar goed, daar kunnen we allemaal anders in zitten. Maar dat is op dit moment het standpunt van mijn fractie. Voorzitter, eveneens, dat is ook al gememoreerd, is het doel om een maatschappelijke meerwaarde te bewerkstelligen. En dat is ook goed. Misschien dat u op dat punt nog enigszins zaken kan expliciteren, wat de maatschappelijke meerwaarde daaraan gekoppeld is. Ook hebben wij, en dat heeft de ChristenUnie ook net gezegd, heeft u ingestemd met de aanbeveling van E&E Advies om de doelstellingen, doelgroep van het fonds beter aan te scherpen. Mijn vraag is: Zijn dat ook de indicatoren voor verslaglegging, monitoring en de volgende evaluatie? Een voordeel van het revolverende fonds is, dat geld meerjarig beschikbaar blijft voor een bepaald doel, zonder dat dit elk jaar opnieuw moet worden goedgekeurd in het begrotingsproces. Is deze constatering juist? Betekent dat dat we achteraf pas verantwoording krijgen over de besteding? Vervolgens voorzitter, gaat het ook over de katalyserende werking van het fonds. Ik vind het wel belangrijk. En daarmee bedoel ik bijvoorbeeld, dat andere partijen gemakkelijker bereid zijn te participeren, waardoor er sprake van is dat er een grotere budget beschikbaar komt voor hetzelfde doel. Graag een reactie van u. Voorzitter, bij revolverende fondsen bestaat altijd een zekere mate van onzekerheid of de uitgezette middelen daadwerkelijk terugkomen. Zo is het niet vanzelfsprekend dat alle projecten waarin fondsen geld investeren, zullen slagen. U stelt dit te voorkomen, door € 1 miljoen beschikbaar te stellen in de reserve opvang revolverend financieren. Kunt u uitleggen hoe dat werkt? Zijn er ook andere specifieke maatregelen denkbaar om dit probleem te optimaliseren? Want kijk, als je als je niets terugkrijgt, dan kun je dit beter omzetten in een subsidie. Maar goed. Ik wil graag een antwoord van u. En ten slotte: Hoe kan worden voorkomen dat de fondsen marktverstrend werken? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, dan gaan we naar de PVV-fractie, mijnheer Uppelschoten.

De heer Uppelschoten: Dank u wel mijnheer de voorzitter. Ik wil beginnen met te herhalen wat ook GroenLinks gezegd heeft: Ik vind het heel goed. Een compliment voor GS dat ze twee evaluaties hebben laten plaatsvinden. Een evaluatie van de NOM, dat is toch een beetje het keuren van je eigen werk, want dit fonds wordt beheerd door de NOM. En dat het een positieve evaluatie is, dat lag in de lijn der verwachting. Ik vind de evaluatie van E&E veel scherper. En dat is ook goed. Het is een onafhankelijk bureau en die kunnen wat vrijer praten. Het eerste dat opvalt, is: Is er wel behoefte aan een publieke financierings-noodzaak? We hebben ook de NOM. En er wordt opgemerkt, dat een aantal van de dingen die gefinancierd zijn door het MKB Fonds, ook door de NOM gefinancierd had kunnen worden. Dat is een bijzondere opmerking. De tweede is dan: Zou het fonds ook niet veel scherper moeten aangeven voor welke MKB-ers zij eigenlijk in een behoefte voorzien? En durf dat scherp te formuleren. Dat is dat. Ten tweede: Als je dat doet, geef dan ook aan wat het maatschappelijk rendement is van wat je verwacht, zodat ook nagegaan kan worden of dat gehaald wordt. Dat staat allemaal in dat advies van die onafhankelijke commissie. Een tweede grote opmerking is: We hebben toen ingestemd met een revolverend fonds, met de bedoeling: We stellen geld ter beschikking voor het MKB en dat moet beschikbaar blijven. En dat mag steeds rouleren, als het maar beschikbaar blijft voor het MKB. Als u nou... Er wordt nu gezegd: Met die € 10 miljoen wordt het misschien revolverend. Dat was de opdracht, hoe we dat fonds oprichten. En als je nu kijkt wat er gebeurd is, dan zie je dat het helemaal niet revolverend is. Sterker, de opbrengsten van het fonds, dat bedoeld was voor het MKB, zijn net voldoende om de exploitatiekosten van het fonds te dekken. Ik denk, dan zijn we met een heel raar revolverend fonds bezig, als het geld dat terugkomt gebruikt wordt om de exploitatie te dekken. En er worden nog wat oorzaken aangegeven. Het is te veel leningen en te weinig aandelen die verkocht zouden kunnen worden, en dat het geld sneller terugkomt in dat fonds. Dat is onze zorg. Natuurlijk vinden wij ook dat de € 10 miljoen erbij moet. En die 10% risico is wat we normaal doen met dit soort dingen. Maar is dan het probleem opgelost dat het fonds wel revolverend wordt en dat het wel ter beschikking blijft van het MKB? Want anders is het gewoon een subsidiepot en subsidiepotten raken leeg. En nu is de subsidiepot van dit revolverend fonds leeg. En dan geven we € 10 miljoen, maar is het dan het fonds zoals wij het ooit bedoeld hadden? Mijn zorg is van niet.

De voorzitter: Mijnheer Uppelschoten, uw tijd is eigenlijk om.

De heer Uppelschoten: Nou dan zeg ik dat we sympathiek staan tegenover die € 10 miljoen, daar doen we niet moeilijk over. Maar is het wel het fonds dat wij voor ogen hebben en wat we bedoelen? Ik zou de kritische opmerkingen van E&E heel goed ter harte nemen, er veel scherper willen formuleren: Waar is dit fonds dan voor? In welke behoefte moet het voorzien? En hoe kunnen wij nagaan of aan die behoefte is voldaan. Dat is het mijnheer de voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. En dan als laatste in de rij mevrouw Dijkers van de SP-fractie.

Mevrouw Dijkers: Dank u wel voorzitter. We vinden het op zich een prima voorstel. We hebben wel één aandachtspunt. Het impact ondernemen of het sociaal ondernemen, waar het MKB Fonds een stimulerende rol zou moeten nemen, komt er wat de SP betreft nog wel wat bekaaid af. Het MKB geeft een rolinvulling met publiek geld en zou daarom juist ook dat maatschappelijk ondernemen, die maatschappelijke verantwoordelijkheid, moeten nemen. In de evaluatie

van het E&E Advies wordt het impact ondernemen benoemd. Maar vervolgens wordt ook aangegeven dat de investeringsmanagers weten welke sectoren voor de provincie belangrijk zijn. Ligt daar wel een relatie met het sociaal en het impact ondernemen, is onze vraag. Door de brede focus van het fonds worden weinig bedrijven uitgesloten. Dat is prima. Maar we zouden ook graag een wat meer proactieve aanpak richting het sociaal en impact ondernemen zien, met focus op het bekend geven aan het fonds en inzet van de mogelijkheden juist hier, door een investeringsmanager op dat MKB gebied. Wordt hieraan gewerkt, is de vraag aan de gedeputeerde. Positief vinden we, dat aan de hand van ontwikkelingen uit de Agenda Impact Ondernemen, resultaten beter inzichtelijk gemaakt gaan worden. De vraag is: Wanneer kunnen we hier wat van verwachten? Verder kunnen we instemmen met de opengestelde besluiten.

De voorzitter: Dank u wel en dat is het einde van de eerste termijn van uw Staten. En dat betekent dat de volgende 9 minuten gereserveerd zijn voor de eerste termijn van het college. Het woord is aan de heer Brink.

Gedeputeerde Brink: Dank u wel voorzitter. Voorzitter, allereerst dank voor de woorden die u gesproken hebt over de rol van het MKB en de steun voor het voorstel. Tegelijkertijd zijn er een aantal vragen gesteld, waarvan ik hoop dat ik die zo kan verduidelijken, dat u zegt van: De steun kan ik nog meer benadrukken. Ik denk dat het goed is misschien, maar een aantal vragen komen weer terug, en daar wil ik eigenlijk, de SP begon er ook over aan het eind... Volgens mij, het MKB-fonds is een fonds van u. Dat is zelfstandig neergezet. Daar zit een raad van commissarissen op en een, ik noem het maar even een commissie, die de aanvragen beoordeeld, een beoordelingscommissie. We hebben het apart gezet. Ik zeg ook maar even over de € 10 miljoen, die vraag kwam ook even terug, de eerste en de heer Uppelschoten zeiden hier iets over, we hebben het fonds ooit opgericht en toen is er een storting gedaan van € 13 miljoen. Geen lening, maar een storting. Je zou, als je dat zou willen, kunnen zeggen: We gaan er vanuit dat het geld niet terugkomt. Dat is niet mijn, onze, intentie, want het college is als enige aandeelhouder en ik vertegenwoordig dat vanuit het college. We gaan er nog zeker vanuit dat het geld terugkomt. Ik zeg maar heel eerlijk: Als je een storting doet van € 13 miljoen, we doen nu een risico van € 1 miljoen, ik hoop dat u het met mij eens bent dat we er dan van kunnen uitgaan dat die € 1 miljoen, die € 10 miljoen, in ieder geval terugkomen. Dan moeten we het wel heel slecht doen, want dat is een beetje het verhaal. Eigenlijk zit er straks € 23 miljoen in het fonds die ze kunnen gebruiken en waarvan wij zeggen: € 9 miljoen, als je dat zo wil benadrukken, zou er € 9 miljoen terug moeten komen. Wij achten dat risico van die 10% risico- storting dan ook meer als voldoende. Let wel. Dit is niet mijn intentie. Dit is nooit de intentie geweest. We hebben gezegd: Het moet revolverend zijn. Dat is ook een vraag die velen van u gesteld hebben. Wij denken, het MKB Fonds, maar ook E&E Advies en ook de NOM geeft aan, wil je een gemiddelde participatie, de looptijd van een lening is vaak 8 à 9 jaar, dan zie je gewoon dat je een aantal middelen nodig hebt. Voordat de eerste terugkomen, moet je wel voldoende middelen hebben om nieuwe leningen, participaties, te kunnen doen. Vandaar dat men zegt: Je moet toch wel tussen de € 20-25 miljoen aan middelen hebben, wil het revolverend kunnen zijn en wil zo'n fonds ook op termijn door kunnen draaien. Dat is de reden dat wij vinden dat we nu die storting van € 1 miljoen in de risico met een strekking van de lening van € 10 miljoen moeten doen. En we hebben...

De voorzitter: Mevrouw Van den Berg, interruptie.

Mevrouw Van den Berg: Ik zou graag nog een verduidelijking op dit punt willen, want u heeft het over: Wij achten, wij denken. Mijn vraag was of er ook een berekening gemaakt is om daar meer grip op te krijgen, op basis van de historische cijfers die we nu inmiddels hebben.

Gedeputeerde Brink: Natuurlijk is er gekeken naar de risico's, wat is er de afgelopen jaren gebeurd? Kijk ook even naar de NOM, dat is een soort vergelijkbaar. Maar daar kom ik straks nog wel even op terug, het verschil tussen de NOM en het MKB Fonds. Maar we zien, en daar stuur ik ook op, ik heb al gezegd, ik vertegenwoordig u als aandeelhouder daar ook richting de Raad van Toezicht. Wij sturen, ik stuur strak op de kosten die er gemaakt worden, op de jaarlijkse kosten. We sturen er strak op dat er wel geïnvesteerd wordt. Ik kom straks nog wel even op impact ondernemen en hoe we daartegen aankijken. Maar als ik zie het beeld, en dat wordt ook bevestigd, ook door E&E Advies in de rapporten, want die hebt u kunnen lezen, dan is ... Als ik zeg van verwachting, ik probeer wat voorzichtig te zijn, maar ik kan niet vooruitkijken, maar u zult het toch met mij eens zijn dat er geen enkele twijfel is, als je ziet hoe het de afgelopen 7 à 8 jaar gegaan is, als je kijkt wat ook uit de evaluatie komt, dan ja, het is risicogeld. Wij investeren in dingen waar de markt het niet oppakt. Ik vind, een aantal van u stelt ook nogal wat eisen: We moeten meer doen aan impact ondernemen, we moeten meer doen aan duurzaamheid, slim en groen. Ik ben het daar trouwens mee eens. Het is provinciaal geld, het is gemeenschapsgeld, het is niet van een particulier. En u, wij, doen dingen die anders misschien niet gebeuren. Dus u mag ook van een fonds verwachten, daar staan die maatschappelijke opgaven aan die brede welvaart, dat ze daar iets doen. Ik vind dat een opgave en ook dat bespreek ik met ze en daar zijn wij voor. Maar nogmaals, ik heb geen enkele twijfel mevrouw Van den Berg, dat dit geld niet terugkomt. En ja daar liggen, ik kijk even naar de evaluatie...

De voorzitter: Interruptie de heer Uppelschoten.

Gedeputeerde Brink: Dat gaat over...

De heer Uppelschoten: U praat nu steeds weer over leningen, terwijl als je dat het rapport van E&E leest, dat geeft dus aan dat een van de problemen dat het niet revolverend is, dat er steeds leningen zijn en die worden te laat terugbetaald, die duren te lang voordat ze terugbetaald worden. Maar die geven dus aan: Het is eigenlijk zonde dat er geen aandelen participaties zijn in die startende bedrijven. Aandelen zouden gemakkelijker verkocht kunnen worden. Dan is er weer geld beschikbaar voor dat fonds. En als we blijven lenen, blijven we volgens mij altijd met dit probleem zitten, omdat de leningen een veel te lange looptijd hebben en je dus het fonds nooit meer kunt voeden.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Uppelschoten. Gaat u verder mijnheer Brink.

Gedeputeerde Brink: Ik heb eigenlijk al een paar keer een 'ja' gezegd in de tussentijd voor degenen die dat goed gehoord hebben, maar dat is iets anders dan dat het probleem daarmee opgelost is. Ook ik geef wel aan van: Kunnen wij niet meer met participatie doen? Dat doet de NOM ook. Maar tegelijkertijd, je bent wel afhankelijk van degenen die bij het fonds aankloppen, of hij bereid is participaties te doen, of het past en of het kan. Het is niet zo dat je eenzijdig participaties kunt afdwingen. Dus u kunt wel gelijk hebben, maar de vraag is even of het kan en of het past. U mag van mij aannemen, dat ik ook, nogmaals als aandeelhouder, dit geluid wel inbreng. Tegelijkertijd heb je daar meerdere partijen voor nodig om dit te kunnen doen. Dat is even mijn antwoord daarop. Met aandelen loop je ook wel heel veel risico's. En het is niet zo, leningen kun je niet vanaf, maar er zijn ook een aantal partijen die de leningen eerder terug betaald hebben dan dat ze liepen. Dus laten we nou... ik zou bijna zeggen, ik heb er ooit eens ook een stuk naar het college... en dan zegt men: Aandelen kunnen zakken, maar aandelen kunnen ook stijgen. Laten we nou met elkaar het glas... Dit fonds is bedoeld om de Drentse economie te helpen. Dit

fonds is bedoeld om die brede welvaart te versterken. Dit fonds is bedoeld voor de doelen van de slimme, groene economie met impact te doen. Dan lopen we iets meer risico. Willen we dat? Ik zou dat willen. Gelukkig zegt een aantal van u, velen van u: Ja, dat willen we. Maar u vraagt van mij wel daar aandacht voor te hebben en strak te sturen en de indicatoren scherp te houden, conform de adviezen die vanuit de evaluaties zijn gekomen. Ik voel een vraag voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Uppelschoten, kort graag.

De heer Uppelschoten: In de stukken staat ook... Het MKB Fonds is nou heel breed en natuurlijk zou ik bijna zeggen, wij vinden dat voor het investerings- management heel prachtig, maar er staat ook in dat het bedoeld is voor innovatie en verdere ontwikkeling. Een van de kritische opmerkingen is, dat er weinig innovatieve initiatieven zijn geweest. Dat het meer is van het ontwikkelen van het MKB, maar niet voor het doel dat het zich ook aan het innoveren is. Zou dan de focus ook niet scherper moeten zijn als je dat wilt? Of je moet het niet meer willen, dan moet je het gewoon uit de doelstelling van het fonds halen.

De voorzitter: Dank voor uw vraag. Gedeputeerde Brink. Uw microfoon mag weer uit mijnheer Uppelschoten.

Gedeputeerde Brink: Voorzitter, volgens mij heeft de ChristenUnie dat ook gezegd en ik dacht CDA. Een aantal fracties heeft gezegd: Wij willen graag wat meer focus. Ik heb dat goed gehoord. Maar het lijkt me dan ook goed om met elkaar eens een discussie te voeren, waar ook die investmentmanagers vanuit het MKB Fonds bij zijn, waar ook de raad van commissarissen bij zit. Om gewoon eens een brede discussie te voeren over van welke kant vindt u... En dan kan ik dat als aandeelhouder in de officiële vergadering nog eens over brengen. Maar dat lijkt mij prima om die discussie te voeren. Het lijkt me prima om trouwens, want nogmaals ik doe dat wel, ook over impact ondernemen en die brede welvaart... Maar het is ook goed dat ze van u horen hoe u ertegen aankijkt. Het moet ook wel eerlijk zijn. En de heer Pormes en een aantal andere zeiden dat ook, en ik deel die mening: De evaluatie is laat. Excuses daarvoor. Tegelijkertijd, de situatie is nog steeds zoals deze en wij vonden dat de evaluatie prima paste bij de stap die we al heel lang willen zetten. Want de Investeringsagenda heeft wat langer geduurd. Door corona hebben we met elkaar niet kunnen spreken en heeft het wat langer geduurd. Door corona was de toon, het nut en de noodzaak van dit stuk er niet. Maar ik deel uw mening mijnheer Pormes, dat de evaluatie normaal gesproken eerder naar u toe had moeten komen. Maar nogmaals, in deze situatie vind ik het en vraag ik ook even begrip voor waarom het nú naar u toe komt. Dat mag helder zijn. Ik wil wel graag met u en samen met de mensen van het MKB Fonds een discussie voeren van wat u belangrijk vindt. Zij voeren uit wat u vindt dat er moet gebeuren en wat wij als aandeelhouder vinden. Dan kunnen we dat wat mij betreft vanuit impact ondernemen, vanuit de Groene Agenda, vanuit die duurzaamheidsagenda, daar in kwijt. Tegelijkertijd zeg ik erbij: Het is er ook voor om die gewone MKB-er, en het CDA zei daar iets over, wij zijn een MKB provincie. Het MKB-fonds pakt op, ik heb het net opgeschreven in mijn woorden: Wat van de wagen valt misschien bij de NOM. Laat ik het zo formuleren. Want de NOM pakt de grotere bedrijven, de grotere investeringen, de grote leningen. Wij proberen ons MKB te bedienen en het MKB is breed. Ik zou inderdaad een inclusieve MKB willen hebben die alles oppakt. Maar met oog, dan kom ik misschien op mijn laatste opmerking voorzitter, met oog, want dat doen we ook via 'Ik Ben Drents Ondernemer' en ook via de mensen bij het MKB, de investmentmanagers, dat we extra aandacht verwachten voor impact, voor groen en voor slim, om ook die brede welvaart daarin te benadrukken. Ik controleer het voor u. De heer Pormes stelde ook nog een vraag:

Wat is uw rol? De indicatoren kunt u zien bij de Bestuursrapportages. En als aandeelhouder be-
waak ik de financiën en krijgen wij kwartaalrapportages toegestuurd. Daar zit ik bovenop. Maar
tegelijkertijd, als er een lening afgeboekt moet worden, kan ik hem niet keren. De risico's zijn er.
We hebben het ingericht zoals het ingericht is, en u krijgt achteraf inderdaad die stukken. Voor-
zitter, volgens mij heb ik hiermee de vragen beantwoord.

De heer Pragt: Voorzitter.

De voorzitter: Het woord is aan de heer Pragt van D66. Als interruptie?

De heer Pragt: Ja, als interruptie, want hij zei dat alle vragen beantwoord zijn, maar niet de
vraag of hij ook kan aangeven in hoeverre het impact ondernemen gebruik maakt van het MKB
Fonds.

De voorzitter: De heer Brink.

Gedeputeerde Brink: Omdat ik het een moeilijke vraag vind, dan kunnen we zeggen, daar hoort
ook een antwoord op, maar ten eerste is nog maar even hoeveel ondernemers hebben we die
impact ondernemen, hoeveel er zijn. Dat heb ik wel een paar keer eerder verteld. Er zijn best
een redelijk aantal ondernemers en ondernemingen. U kunt ook in het jaarverslag zien, er zijn
best een groot aantal ondernemingen die impact ondernemen en die ook gebruik maken van
het MKB Fonds. Het zou altijd meer kunnen. Maar ik zou bijna zeggen, laten we die vraag dan
ook stellen op het moment dat de investment manager hier zit, want ik heb het gevoel dat ze
daarbovenop zit en dat het MKB juist die tak van sport probeert op te pakken. En wat ik al eens
eerder tegen u gezegd heb, maar het moet ook kunnen. Want er werd ook even gezegd van, er
zit Europees beleid, er zit geen strijdigheid in. Wij zijn met rente en tarieven, wel afhankelijk van
wat Europa voorstelt. Dus daar zit geen concurrentiepositie in, maar wij besteden er aandacht
aan en het is een speerpunt bij de investment managers om aandacht te besteden aan impact
ondernemen. Dat kan ik u verzekeren en dat doen we ook via Ik Ben Drents Ondernemer, als we
ze door begeleiden.

De heer Pragt: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Pragt als reactie.

De heer Pragt: De vraag was niet moeilijk trouwens, misschien het antwoord. Maar we willen al-
leen maar de gedeputeerde helpen met het onderwerp impact ondernemen. Maar zou hij ons
een overzicht kunnen verstrekken van het aantal ondernemers dat daar gebruik van maakt?

Gedeputeerde Brink: Ja.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zie ik nu dat de eerste termijn van de gedeputeerde achter de
rug is en ik vraag maar gewoon even: Wie heeft er nog behoefte aan een tweede termijn? En
dan zie ik de hand van mevrouw Dijkers, mevrouw Van den Berg, de heer Van Dekken, me-
vrouw Mensen, mevrouw Zuiker, de heer Pragt. De heer Pragt ook nog? Mevrouw Udinga, de
heer Uppelschoten, de heer Blinde. En even voor de helderheid, het mag binnen de minuut. Me-
vrouw Dijkers.

Mevrouw Dijkers: Ja, ik haakte eigenlijk in op de toezegging van die lijst met impact ondernemers die van het MKB gebruik maken. Dat staat of valt natuurlijk met de definitie die je dan hanteert van: Wat is impact ondernemen? Dat sociaal ondernemerschap waar wij het over hebben als SP, schuurt nog wel eens met die definities die gehanteerd worden. Tegelijkertijd ook daaraan gekoppeld het antwoord op mijn vraag of er nou expliciet een investeringsmanager op dat specifieke gebied ingezet wordt, is niet beantwoord.

De voorzitter: Dank u wel. Dan mevrouw Van den Berg van de ChristenUnie.

Mevrouw Van den Berg: Dank u voorzitter. Goed om in gesprek te gaan met de fondsbeheerders over de focus. We zouden ook graag jaarlijks geïnformeerd worden over de investeringen, in welke doelgroepen die liggen. Waar ik toch nog even op terug wil komen, is het verhaal van de revolverendheid van het fonds. Ik zoek nog steeds een beetje naar grip op dat verhaal. De gedeputeerde zegt: Ik ga ervan uit dat die € 9 miljoen terugkomt in ieder geval, dat die € 1 miljoen voldoende is. We hebben nu gezien dat we 7 jaar bezig zijn en dat om revolverend te blijven een extra storting nodig is. Om te voorkomen dat we over 7 jaar weer een vergelijkbare discussie hebben, kan het college aangegeven op wat voor termijn het fonds zelfvoorzienend oftewel revolverend is, zonder dat daar stortingen voor nodig zijn?

De voorzitter: Dan mijnheer Van Dekken, CDA.

De heer Van Dekken: Voorzitter, ik dank voorsnog de gedeputeerde voor zijn antwoorden en ik houd de collega's voor, volgens mij hebben we hier de Investeringsagenda PLUS aan de orde, dus even los van de technische systematiek waarom misschien de NOM beter is of een MKB Fonds. Alleen, wat wij bedoelen met dat richten, is ook los van wat de D66 daar net over zei, dat impact ondernemen. Als je het hebt over social return of investment: Op welke manier laat je nou doelgroepen participeren in dit soort van ontwikkelingen? Dan lijkt het mij echt een hele goede suggestie om die investmentmanager hier naartoe te halen en ook te lardereren de informatie waar zij mee bezig zijn, om de concreetheid van de uitwerking van dit fonds bij ons onder de aandacht te brengen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan mevrouw Mensen.

Mevrouw Mensen: Dank u wel voorzitter. Wij kunnen ons vinden in het voorstel en vooral ook in de voorgestelde aanbevelingen over de focus: Doelgroepen en doelstellingen. Dat willen we nog even extra benadrukken. Wij zien uit naar de uitnodiging voor een bijeenkomst met de investmentmanagers. Dat lijkt ons zeer nuttig en we wensen het MKB Fonds succes met het uitvoeren van al haar werkzaamheden.

De voorzitter: Dank u wel. Dan mevrouw Zuiker, Partij voor de Dieren.

Mevrouw Zuiker: Dank u wel. Het is dus niet duidelijk wanneer dit fonds daadwerkelijk revolverend zal worden, want we hebben geen onderbouwing of berekening en waarom dit bedrag juist wordt voorgesteld. De gedeputeerde wil wel sturen op slim, groen en met impact, maar geeft niet aan hoe dat daadwerkelijk zal gebeuren. We moeten vertrouwen op de goede bedoelingen van de fondsbeheerders. Maar niet elk initiatief hoeft alleen te krijgen van publiek geld. Een gesprek hierover tussen de managers, commissarissen en Staten lijkt ons daarom zeer zinnig. In de evaluatie staat: Ontwikkel duidelijke en meetbare indicatoren en impactdoelen. Volgens

mij geeft het college hier geen gehoor aan. Misschien kan de gedeputeerde daar nog wat over zeggen?

De voorzitter: Dank u wel. Dan mijnheer Pragt, D66.

De heer Pragt: Dank u voorzitter. Dank voor de toezeggingen heer Brink over de informatie. Wel een vraagje van: Wanneer kunnen we die informatie verwachten? Is dat voor de PS-vergadering of op een later tijdstip? Wij kunnen instemmen met dit stuk, een A-stuk wat ons betreft.

De voorzitter: Dank voor deze laatste toevoeging. Ik heb ook nog van niemand gehoord dat het een B-stuk moet worden. Mevrouw Udinga, VVD.

Mevrouw Udinga: Dank u wel, dat gaat u ook niet van mij horen, maar nog wel even een opmerking over het impact ondernemen. Eerder dit jaar hebben wij een hele Agenda vastgesteld, Impact Ondernemen, met een hele actieagenda daar aan vast hoe we dat impact ondernemen gaan promoten, aanjagen en dergelijke. Ik wil ervoor pleiten dat we gaan voorkomen dat het MKB Fonds dusdanig de kaders krijgt, dat alleen maar duurzame of impactvolle ondernemers er een beroep op zouden mogen doen.

Mevrouw Zuiker: Voorzitter.

Mevrouw Udinga: Dus laten we dat alsjeblieft zo breed mogelijk houden. Dank u wel.

Mevrouw Zuiker: Voorzitter.

De heer Pragt: Voorzitter.

De voorzitter: Hier komt een reactie op van mevrouw Zuiker van de Partij voor de Dieren en van mijnheer Pragt van D66. Mevrouw Zuiker.

Mevrouw Zuiker: Ik heb een vraag aan mevrouw Udinga. Waarom mag je geen eisen stellen als je een lening verstrekt van publiek geld? Ik bedoel, als er geen toegevoegde waarde is en geen maatschappelijke bijdrage, dan is het toch niet een reden om onze beperkte middelen erin te steken?

Mevrouw Udinga: Zeker zou je er voorwaarden aan kunnen stellen, maar wat de VVD betreft zijn die voorwaarden er niet alleen voor duurzame of impactvolle ondernemingen. Dus wat ons betreft graag zo breed mogelijk, want het MKB zorgt voor heel veel banen, ook in een sector die niet perse impactvol is of wat dan ook.

De voorzitter: Mevrouw Zuiker als reactie.

Mevrouw Zuiker: Welke voorwaarden dan? Dat vragen wij de VVD.

Mevrouw Udinga: Volgens mij zijn er heel veel voorwaarden voordat je in aanmerking komt voor een lening van het MKB Fonds. Onder andere dat er een andere financier in beeld moet zijn. Dus het is echt niet zo dat elke ondernemer maar kan aankloppen. Het moet een innovatief idee zijn, er moeten banen mee gemoeid zijn, het moet enige kans van slagen hebben. Dus er zijn heel veel voorwaarden. Maar wat ons betreft ligt nu wel heel erg de nadruk op het impact

ondernemen en ik wil voorkomen dat we straks naar een situatie gaan dat alleen impact ondernemers nog een beroep zouden kunnen doen op het fonds. Dat wil ik voor zijn.

De voorzitter: Dan geef ik graag het woord aan de heer Pragt, die zijn brood koopt bij een impact bakker, denk ik.

De heer Pragt: Mevrouw Udinga, volgens mij hebben wij niet gepleit alleen impact ondernemers gebruik mogen maken van de MKB Fonds. Volgens mij heeft daar niemand voor gepleit en dat zullen we ook nooit doen. Want we hebben een warm hart voor het MKB en we begrijpen dat het veel breder is dan alleen impact ondernemen. Alleen, waar wij voor pleiten, is dat het impact ondernemen nadrukkelijk op de kaart komt in Drenthe en dat die speciale aandacht krijgt. Maar dat is heel wat anders.

Mevrouw Udinga: En wat ik voorzitter heb gesteld, is dat er al heel veel aandacht is voor het impact ondernemen, omdat er zelfs een hele Agenda voor is opgesteld.

De voorzitter: Daarmee een streep onder dit stukje, mijnheer Pragt.

De heer Pragt: Toch een kleine reactie. Daar verschillen we dus van mening met de VVD. Wij vinden dat het impact ondernemen absoluut nog meer aandacht behoeft en mag hebben dan het nu krijgt.

Mevrouw Udinga: En wij vinden een complete agenda wel voldoende.

De voorzitter: Gaan jullie dat nou nog even zes keer herhalen dan? Oké. Dan mijnheer Uppelschoten.

De heer Uppelschoten: Dank u wel mijnheer de voorzitter. Ik heb eigenlijk maar één vraag aan de gedeputeerde. In de evaluatie van E&E, die doen drie aanbevelingen naar de toekomst. Ik wil gewoon weten wat GS met die drie aanbevelingen doen.

De voorzitter: Dank u wel en dan kunnen we daarna naar mijnheer Blinde voor de laatste tweede termijn.

De heer Blinde: Dank u wel voorzitter. Wat ons een beetje opvalt: Aan de ene kant vinden sommige partijen, is het wel revolverend genoeg, en de anderen dan willen tegelijkertijd weer een extra manager aannemen om wat meer te focussen op dingen. Ik denk: Dan groeit de overhead weer, komt de revolverendheid verder onder druk te staan. Dus wij zouden ook echt pleiten van: Stop nou met al die verlanglijstjes, regel op regel, op doelstelling. En ook dat impact ondernemen, dat krijgt wat ons betreft echt al bakken aandacht. En laten we wel wezen, dit MKB-fonds is al best succesvol: 4 tot 500 arbeidsplaatsen. Dus het is al heel impactvol volgens mijn boekje van impact. Want het zijn 500 mensen die de boodschappen kunnen doen, die de huur kunnen betalen, die hypotheek aflossen et cetera. Dus dat is al gewoon heel impactvol. Als we dan nog meer alsmar blijven hameren impact dit, impact dat... Laten we ook gewoon eens even met elkaar die economie een keer stimuleren.

De voorzitter: Dat is het einde van de tweede termijn en ik nodig de gedeputeerde nog uit om daarop te reageren als hij dat wil.

Gedeputeerde Brink: De vraag is niet of ik wil voorzitter, maar hij wil het wel hoor, maakt u zich niet ongerust. Voorzitter, de laatste discussie en de heer Blinde gaf het voor mijn gevoel wel treffend aan... We zijn het erover eens, en dat heb ik volgens mij in mijn eerste termijn ook gezegd, dat impact ondernemen, het is maatschappelijk geld, extra aandacht verdient. Ik ga nog een keer aan u melden dat veel van de portefeuille bedrijven impact ondernemers zijn. Wat wij denken dat impact ondernemen is, want dat is inderdaad heel breed. Zorginstellingen, bedrijven die mensen hebben die afstand hebben tot de arbeidsmarkt, we willen dat best even wat beter inzichtelijk maken. Het aantal, ik weet niet of ik alle namen kan noemen, want soms is het ook nog vertrouwelijk, maar we gaan kijken wat we kunnen. Die investmentmanagers weten heel goed wat impact ondernemen is. En ze weten ook dat het een speerpunt is van ons en ze besteden daar ook extra aandacht aan bij de lead. Ik zou bijna zeggen: Punt. Waar ik het met de heer Blinde en vooral ook met de VVD eens ben, is, het is een fonds opgericht om het MKB te versterken. En laten we nou het niet verengen, want het zijn bedrijven waar ik net al van zei, die vallen soms tussen wal en schip. Misschien bij de NOM van de wagen en als we niet oppassen, zijn ze weg. Dus we willen ook, en dat ben ik eens met de laatste discussie... Ik vind maatschappelijke, als we het over brede welvaart hebben, dan is een baan, werk, je huur kunnen betalen, op vakantie kunnen, je kinderen kunnen laten studeren, ook impact. Dat het voor ons breder is, en dat we het willen stimuleren, dat het een speerpunt van ons beleid is, zie onze Economische Koers, moge helder en duidelijk zijn. Dus dat nemen we mee. Dat heeft grote aandacht. Maar ik zou willen voorkomen... daarom denk ik ook dat de waarheid hier in het midden ligt, het is een fonds voor alle MKB-ers. Want als je daar moet aankloppen, dat geef ik maar heel eerlijk aan, dan is het vaak dat je bij de bank de lening niet kunt krijgen. Dat geeft ook een beetje het risico aan. Maar wij verstrekken dus wel leningen en heel vaak levert dat ook heel veel banen op. Mevrouw Van den Berg gaf aan: wanneer is het nou voldoende? Na 7 jaar moet er geld bij. Maar het geld is niet op, het is alleen onvoldoende om het revolverend te laten zijn. Want nogmaals, ook hier wil ik graag het positieve benadrukken: Ja, het gaat wel eens mis, geef hem maar mee. Het zal in de toekomst nog wel eens een keer weer vaker misgaan, want ik heb al aangegeven: Het zijn risicovolle bedrijven. En met impact ondernemen is het ook vaak nog iets van wat nieuw is en wat zijn weg moet vinden. Wij stellen dus aan de ene kant eisen en aan de andere kant mag het niet misgaan. Ik zeg maar heel eerlijk, het gaat niet samen. Maar ik durf risico's te nemen, we durven te investeren in een impact ondernemen. Maar ik zeg maar heel eerlijk, ik kan geen garanties geven. Maar er is ook geen enkele aanleiding bij mij en bij de mensen die ernaar gekeken hebben en vanuit de evaluatie, dat dit geld niet terugkomt. Nogmaals, geld is niet op, maar we denken dat we hier voldoende hebben, dat het revolverend kan zijn, dat het terugkomt. Dan heeft de heer Uppelschoten iets gezegd over leningen en participaties. Wat mij betreft gaan we wat vaker in de participatie en dat soort zaken. Maar nogmaals, dat moet wel kunnen. Er is een toekomst wat mij betreft voor de zekerheid van...

De voorzitter: Mevrouw Van den Berg, ChristenUnie.

Mevrouw Van den Berg: Voorzitter, het is ook niet mijn bedoeling om te zeggen dat we alles moeten willen: én hogere risico's nemen én allerlei maatschappelijke doelen dienen en geen risico's willen accepteren. Maar u kent ons als een realistische partij en we zouden dan ook graag realistisch willen kijken naar de stortingen die we doen. Dus daar zit het een beetje. Als er gewoon meer geld bij moet, dan is dat zo, maar dan kunnen we dat beter nu van tevoren doen, want dan kunnen we het inboeken en weten we ook langjarig wat wij aan geld hebben. Dan zitten we niet straks over een tijdje met een scheur in de broek.

Gedeputeerde Brink: Voorzitter, ja, ik ken uw partij. Uw partij zit in het college. En het college probeert ook met een realistisch voorstel te komen. Dus vandaar dat ik dit ook verdedig. Dit is een realistisch voorstel. Voorzitter, dan toch nog even op de heer Uppelschoten. Volgens mij borgen wij met dit geld, want dat is een van de aanbevelingen, dat er een toekomst van het fonds is veiliggesteld, omdat het voorziet in de behoefte van onze MKB in Drenthe. Een scherpe positie van de doelgroep: scherp die verder aan. Het college heeft daar twijfels over. Ik heb gezegd: Laten we eerst maar eens bijeenkomen, dan kunt u ook eens met die investmentmanagers praten. Maar ik denk dat het niet verstandig is. Want ze hebben ook wel eens moeite gehad om bedrijven te vinden. Dus houd de scope zo breed mogelijk, met aandacht, met bijzondere aandacht voor het beleid dat wij hier voeren. Nogmaals, denk aan onze Economische Koers. Het andere is: Het revolverend maken, een doelstelling. Ja, het is een doelstelling om het revolverend te maken, maar ik kan u wel melden: Hoe hoger de rente is, hoe gemakkelijker het revolverend is, maar hoe moeilijker het wordt voor de ondernemer. En mijn beeld is, dat misschien wel het rentepercentage wat lager zou moeten zijn. Want als je bij dit fonds komt, u weet wat het huidige aan geld kost, dan zitten daar vele procenten tussen. Dus ik vul dat ook... Bedrijven moeten er dan ook gebruik van kunnen maken. Ja, het moet revolverend zijn, maar we denken met de huidige tarieven, met de huidige inzetten en deze middelen, for the time being voldoende zijn om het revolverend te laten maken. En voorzitter, ik vind dat het fonds zeer goed werk doet voor de Drentse maatschappij. Ik had wel even de vraag van, welke Statenvergadering de heer Pragt bedoelde. Want mijn beeld is, als ik nu ga aanvragen wanneer wij een bijeenkomst kunnen krijgen, dat ik dat voor de kerstdagen niet ga redden. Maar wat mij betreft zouden we deze week een avond kunnen plannen. Maar ik moet natuurlijk wel ook met anderen spreken of ze kunnen. Maar wat mij betreft zo spoedig mogelijk. Of dat voor de Statenvergadering is, kan ik u niet beloven.

De heer Pragt: Het ging mij om het overzicht, niet om de bijeenkomst

Gedeputeerde Brink: Oh, ik kan nu wel proberen een overzicht te geven van het aantal bedrijven. Maar volgens mij staat het ook wel een beetje in het jaarverslag. Maar daar kan ik wel even naar kijken. Ik heb al gezegd, of wij alle namen kunnen noemen, dat moet ik nog even zien. Waar we kunnen nu wel een overzicht verstrekken. Voorzitter, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Uppelschoten nog een vraagje.

De heer Uppelschoten: Ik heb net gevraagd wat er gebeurt met de drie aanbevelingen. Het mag wat mij betreft ook gewoon een brief zijn, de 3 aanbevelingen die hier vermeld zijn. Dat jullie gewoon melden wat je met die drie aanbevelingen doet. Dat hoeft nu niet ad hoc verteld te worden. Dat mag gewoon... dan kunnen we meteen ook zeggen...

De voorzitter: Het punt is duidelijk, punt is duidelijk. Mijnheer Brink.

Gedeputeerde Brink: Voorzitter, volgens mij heb ik het gezegd, dat we een aantal aanbevelingen overnemen en van een aantal zeggen: Daar zijn we er niet voor. Dat zijn mijn woorden en daar zult u het mee moeten doen. Anders dan kan ik van iedere vergadering wat ik hier uitspreek, nog wel een keer schriftelijk toezeggen van wat ik hier heb uitgesproken. Maar dat lijkt me niet wenselijk. Er komt een verslag en dat is woordelijk terug te luisteren en dat lijkt me dan de goede weg.

De voorzitter: Daarmee is de tweede termijn teneinde en gaat dit stuk als een A-stuk naar de komende Statenvergadering. Daarmee is dat weer helder.

9. Groene Economische Agenda 2021-2023; Statenstuk-16

De voorzitter: en dan gaan we naar agendapunt 9. Ik krijg nog steeds... Ja, ik wou net zeggen, ik krijg tot nu toe geen verzoeken om een korte schorsing, maar ik zie hem toch even aankomen nu. Ik schors de vergadering tot 11.45 uur. 8 minuten.

De voorzitter: Dames en heren. we gaan weer verder. Aangezien onze gedeputeerde, de heer Brink alweer klaar zit om zijn volledige aandacht te geven aan het volgende agendapunt, begin ik maar gewoon en ik zie wel wat daar gebeurt. Aan de orde is de Groene Economische Agenda 2021-2023, 2021 is al bijna om, Statenstuk 2021-16. U wordt verzocht om de Groene Economische Agenda, zoals hij heet, vast te stellen. Mag ik van u weten wie het woord wil voeren? Mevrouw Udinga, mijnheer Uppelschoten. Mijnheer Uppelschoten, graag de microfoon weer uitdoen als u heeft gesproken. Mevrouw Dijkers ook? Ik blijf niet aan gang. Mijnheer Blinde, mijnheer Nijmeijer, de heer Van Dekken, mevrouw Van den Berg, ons impact Statenlid Pragt. De heer Steenbergen, mevrouw Zuiker en mevrouw Mensen. En ik ga het ook in die volgorde doen. Ik begin bij mevrouw Udinga van de VVD-fractie.

Mevrouw Udinga: Fijn, dank u wel voorzitter. Nationaal en mondiaal staan we voor grote opgaven. En om deze op te lossen, is de Nederlandse groene sector essentieel. Innovatie is nodig voor het verder vergroenen van onze economie en maatschappij. Maar wáár zeggen we met deze Groene Economische Agenda concreet 'ja' op? Welke investering is hiermee gemoeid en waar gaat dat concreet aan besteed worden? In deze Agenda staat te lezen dat we willen dat Drenthe in 2030 in Europa wordt gezien als een belangrijke Green Valley. Drenthe moet in 2030 dé provincie zijn waar circulair ondernemen de standaard is. Maar geacht college, wat is een Green Valley? Wat is daar de definitie van? Ik heb het niet kunnen vinden. In 2030 wil Nederland 50% minder grondstoffen gebruiken. Hoeveel procent is dan voor Drenthe de standaard in 2030? Willen wij meer of minder dan de landelijke ambitie? In de circulaire economie gebruiken we onze spullen keer op keer. Onderhoud en reparatie verlengen de levensduur van producten. Dat biedt wat de VVD betreft kansen voor de lokale economie. Oude ambachten als schoenmakers, stofleerders, meubelrestaurateurs en kleermakers herleven. Gaan we daar dan ook op inzetten in het onderwijs? Groen ondernemen is wat ons betreft dus vooral lokaal ondernemen. Niet je kleding of andere spullen in een webwinkel uit China halen, waarbij vele containerschepen en busjes worden ingezet en alles wat je niet neemt en terugstuurt, de verbrandingsoven ingaat. Waarom promoten we niet veel meer dat mensen vaker naar de winkel in hun dorp of stad gaan en daar passen en kopen, of vaker streekproducten kopen? Dit scheelt veel CO₂-uitstoot, papier, plastic en vernietiging van goede spullen. Welke rol ziet het college voor zichzelf om het lokaal kopen in Drenthe te promoten? En als laatste de gemeente. In de Roadmap Circulaire Economie is de ambitie uitgesproken om samen met de Drentse gemeenten projecten en initiatieven op lokaal niveau op te pakken. Is het inmiddels gelukt om deze samenwerking op te zetten? Want eerder ontbrak het immers bij de gemeente aan middelen en/of tijd. Is die urgentie nu wel aanwezig? Tot zover eerst voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we verder met de PVV-fractie mijnheer Uppelschoten.

De heer Uppelschoten: Dank u wel mijnheer de voorzitter. We zijn blij met deze nota, omdat er een paar dingen geformuleerd zijn waar wij ons in kunnen vinden. Dus er staat: Economische groei te realiseren in combinatie met een duurzame samenleving. Fantastisch. De Groene Agenda bekijken vanuit economisch perspectief, hartstikke goed. Uitgangspunt: 1. Efficiënter omgaan met bestaande grondstoffen en circulariteit. 2. Nieuwe biobased grondstoffen. 3. Verkorten van ketens in de regio. Heel mooi. Hoofddoelen: Realisatie van nieuwe groene banen en behoud bestaande banen. En dan staat er ook nog bij: CO2-reductie en stikstofreductie. Nou, daar hebben we wat meer moeite mee, maar dat geeft niet. Inzet, versterken van groen ondernemerschap, innovatie en groen ecosysteem. De ambitie dat wij de Green Valley van Europa worden. Ik denk, nou, moet dat nou? Ik bedoel, als de dingen die geformuleerd zijn en als daar aan gewerkt wordt, dan zou het fantastisch zijn. Maar zijn deze ambities niet een beetje hoogdravend? Ook de Universiteit van het Noorden die daar dan bij ingezet wordt. Maar dat is toch geen instituut, dat is een samenwerkingsverband. Wees alsjeblieft wat bescheidener. Dat mag ook wel, dat hoort toch ook. bij Drenthe. We hoeven niet de Green Valley en het circulaire voorbeeld voor heel Europa te worden. Maar zoals de nota hier ligt, de insteek die gekozen is, zijn we heel tevreden mee.

De voorzitter: Fantastisch. Mevrouw Dijkers, SP-fractie.

Mevrouw Dijkers: Dank u wel voorzitter. De Groene Economische Agenda. Een mooi samenhangende agenda waarin een groot aantal verbindingen wordt gelegd tussen de terreinen en activiteiten die gezamenlijk moeten bij gaan dragen tot een meer groene economie. De ontwikkelingen, zo lezen we, bieden daarbij kansen voor het Drentse bedrijfsleven. Ook het terrein van impact ondernemen, daar komt hij weer, heeft hier aandacht. Maar, de focus ligt hier wel op concurrentiekracht en winstmaximalisatie. Ons inziens vraagt impact ondernemen, met name sociaal ondernemerschap, ook hier een andere mindset. Illustratief is het feit dat in de samenvatting op pagina 3 de twee hoofddoelen van de Economische Agenda genoemd worden. Dan staat op 1: Realisatie van economische groei. En op 2: Bijdragen aan een duurzame samenleving met reductie van CO2- en stikstofuitstoot, vermindering van gebruik van primaire grondstoffen, afname van afvalstromen. Ons voorstel is: Als we nou eens beginnen met die volgorde te wijzigen en kiezen voor een ander werkwoord bij de punten. Dat we zeggen: Op 1 zetten we realisatie van een duurzame samenleving en op 2 bijdragen aan economische groei. En dan graag aangevuld met het stimuleren van sociaal ondernemerschap. Verder kunnen wij ons prima vinden in de Groene Economische Agenda.

De voorzitter: Dank u wel. Dan de fractie van JA21, mijnheer Blinde.

De heer Blinde: Dank u wel voorzitter. De Groene Economische Agenda, dat is het eerste deel van de Economische Agenda en we kunnen het allemaal wel dromen denk ik: Sterk, slim, groen en met impact. Wij hadden als jaar 2021 natuurlijk überhaupt wel wat meer focus willen hebben in plaats dat dat hele rijtje. Maar goed, wij hebben toentertijd toch ingestemd met de Economische Agenda, omdat het kwartje de goede kant op viel. En dat was namelijk werkgelegenheid. Dat moest natuurlijk beloofd worden. Verder lezen wij, dit is eigenlijk wat het meest dominant is in deze collegeperiode, veel groen. En we lezen dus dat CO2 gereduceerd moet worden en dat grondstoffen schaars zijn. En om die redenen zijn dus transities noodzakelijk. Tot zover zijn wij het eens met het college voorzitter. Waar we het oneens over zijn, is de rol van de provincie. Wij denken niet dat de provincie bij machte is de markt succesvol bij te sturen en zal dat ook niet moeten pogen. Transities, werkgelegenheid en welvaart zijn gebaat bij vrij economisch verkeer, niet bij goedbedoelde bemoeienis van de provincie Drenthe. Wat wij in Drenthe moeten doen

om deze doelen te behalen, is het opheffen van marktbeperkingen, met andere woorden terug naar de achtergrond als provincie zijnde. En als je dan toch de onweerstaanbare behoefte voelt enige activiteit te leveren, zorg dan dat ondernemend Drenthe gefaciliteerd wordt: Verlaagde belastingen of breng het belastinggeld terug in de samenleving. Want vrijheid in handelen en focus van ondernemers op het ondernemen zelf, vergroot namelijk de concurrentiekracht en innovatie en zo bereik je je doelstellingen vanzelf. Door te vertrouwen in de Drentse ondernemers. Bijvoorbeeld: Zie de huidige stijging van grondstofprijzen door schaarste en het feit dat productie wereldwijd op zijn gat ligt. Dat zijn veel sterkere incentives om ketens te verkorten en te verduurzamen dan de provincie ooit zelf kan bewerkstelligen. En wat te denken van het ETS, het Europese emissie handelssysteem. Laat die markt nou gewoon zijn werk doen. Daar hebben wij geen Groene Economische Agenda voor nodig. Die handschoen is al opgepakt. Dus voorzitter, ons standpunt is duidelijk. We trekken en iets te grote broek aan als provincie. Laten we ons beperken tot de kerntaken: Leg glasvezel aan, zorg dat die witte streep op het asfalt mooi zichtbaar is en laat de markt zijn werk doen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan de fractie van GroenLinks.

Mevrouw Van den Berg: Voorzitter, ik had nog even een vraag.

De voorzitter: Mevrouw Van den Berg, ChristenUnie.

Mevrouw Van den Berg: Dank u. Ik had een vraag aan JA21. Ik kan even niet uit uw bijdrage opmaken of u straks voor of tegen dit voorstel zult stemmen. Daar was ik wel benieuwd naar.

De heer Blinde: Wij zullen voor het voorstel stemmen, omdat wij toentertijd ook voor de Economische Agenda hebben gestemd en daar lag de nadruk dus net aan de goede kant. Dit is pas de eerste deelagenda. Maar goed, we zijn natuurlijk niet kinderachtig. We gaan niet cherrypicken, die deelagenda wel en die niet, als je 'ja' zegt, dan moet je ook gewoon volmondig ja zeggen.

De voorzitter: Duidelijk antwoord. Dan gaan we verder met de heer Nijmeijer van GroenLinks.

De heer Nijmeijer: Dank u wel voorzitter. Voor ons ligt dus die mooie deelagenda van de door PS vastgestelde Economische Koers Drenthe. Een koers waarbij wordt ingezet op een sterke, slimme en groene economie, met als uiteindelijke doel de missie: Het realiseren van een toekomstbestendige economie en samenleving. En met deze Agenda wordt aan het groene aspect van deze missie invulling gegeven. Onze fractie is verheugd dat deze het daglicht ziet. Dat geeft een ambitie aan dat we aansluiten bij de ontwikkelingen en uitdagingen die op ons afkomen. Grondstoffen schaarste en klimaatveranderingen nopen ons ertoe een aantal zaken anders in te richten, slimmer te organiseren en slimme constructies te bedenken. Deze agenda wil bedrijven en mensen stimuleren hieraan te gaan werken. In tegenstelling tot JA21, ik denk juist dat deze regeling er toe zou moeten bijdragen om de creativiteit te ontwikkelen. Efficiënter omgaan met onze grondstoffen, nieuw biobased grondstoffengebruik en het inkorten van diverse ketens om de kracht van de regio te benutten en te ontwikkelen. Die ambitie wordt in deze GEA benadrukt. Dat brengt mij wel op de vraag hoe deze samenwerking tot stand wordt gebracht. Hebben onze buurprovincies een zelfde regeling? Kan het college iets zeggen over de realisatie van deze belangrijke ambitie? Ik wil toch ook een bezinnende opmerking plaatsen voorzitter. Economische groei is een begrip dat te vaak in deze Agenda wordt gebruikt. Het is immers dezelfde economische groei van de afgelopen eeuwen die schuld is aan de manier waarop wij nu met

onze grondstoffen zijn omgegaan. Ons blijvend verlangen naar economische groei heeft diezelfde economie zo laten groeien dat het leidt aan obesitas. En nu willen we nogmaals met dezelfde economische groei het probleem oplossen op dezelfde wijze waarop wij met die grondstoffen schaarste zijn omgesprongen. Spannen wij het paard niet achter de wagen? Wordt de prijs van groei zo langzamerhand niet veel te hoog? Is het niet wijzer om te spreken van het zoeken naar een economie die in balans moet zijn en die past bij een duurzame samenleving? Dan sluit het namelijk ook naadloos aan bij de doelstellingen van de SDG's. Los van deze bezinnende opmerking staat onze fractie achter deze deelagenda, omdat hiermee een begin wordt gemaakt aan een toekomstbestendige en groene economie. Dank u voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Geen reacties zie ik. Dan ga ik verder met de heer Van Dekken van het CDA.

De heer Van Dekken: Dank u voorzitter. Voorzitter, bij het doornemen van deze groene leidraad komen we motieven tegen rondom klimaatverandering, maar ook rondom grondstoffen schaarste. De collega's van JA21 spraken daar zojuist ook over. Daar gaat de wal natuurlijk het schip keren. Dus dat realiseren wij ons ook heel goed. Maar dit alles vraagt natuurlijk echt wel om een soort eco-transitie rondom internationale aanpak en om de mondiale uitdagingen die we zien rondom klimaatverandering op dat punt ook krachtig te beantwoorden. En al heel snel sta je dan voor de principiële vraag: Doet het weinige dat we daar in Drenthe dan in kunnen doen er eigenlijk wel toe? Heel principieel denk ik, dat wij vanuit het CDA wil zeggen: Niet alleen vanuit rentmeesterschap, maar vanuit alle andere waarden ook: Jazeker doet dat ertoe, want wij willen simpelweg dat deze deelagenda ook verder gaat kleuren naar mogelijkheden voor de burgerman. Dat hij in positie kan blijven om zijn woning Daadwerkelijk verder te vergroenen. Je zou kunnen denken aan een soort stimuleringsfonds, waarbij de besparingen rondom, hoe heet het nou, het isoleren van woningen en dergelijke, dat je dat daar langs blijft monitoren en probeert te realiseren. Wij zien dat deze leidraad, deze Agenda, op zich prima past in de Economische Koers van onze provincie. Wij zijn daar eerder instemmend op geweest en dat willen we ook vanuit deze Agenda onderstrepen, dat het een goede bijdrage levert aan het verder concretiseren van het beleid op dit punt. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we verder met mevrouw Van den Berg van de ChristenUnie.

Mevrouw Van den Berg: Dank u wel voorzitter. Voor ons ligt een mooie Agenda met ook een mooie aansluiting bij de Social Development Goals. En de ChristenUnie vindt dat wij als provinciale overheid ook wel leiderschap mogen nemen. Laten zien wat, wat ons betreft, de richting is waarin de economie zich ontwikkelt. Deze koers geeft eigenlijk een mooie stip op de horizon voor. Wij zochten wel een beetje naar: Wanneer zijn we nou tevreden? Het is een Agenda voor 2 jaren, als ik het titelblad goed bekijk. We willen nieuwe banen, we willen reductie van CO2. Wat ons betreft had dat wel concreter gemogen. En we zouden ook graag van het college willen weten waar zij tevreden mee is in 2023. Wat ons betreft dus een stukje concreetheid. Daarbij wil ik aansluiten bij een voorstel van de VVD als het gaat om streekproducten en de inzet daarvoor. Volgens mij kunnen we daar nog een mooie stap in maken in Drenthe, om de ketens kort te maken. En ook, dat gebeurt ook in andere provincies, onze streekproducten meer in de markt te zetten, bedrijven ook te helpen om die marketing goed te doen. Dus wellicht kunnen we elkaar daar vinden en ook een concrete stap zetten om ketens gewoon dichtbij kleiner te maken. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, dan gaan we verder met de fractie van D66, mijnheer Pragt.

De heer Pragt: Dank u voorzitter. D66 vindt dit een goede zaak dat er een Groene Economische Agenda voor ons ligt. In de beleidsbrief inleiding punt c lezen wij, dat het uiteindelijke doel van de Groene Economische Agenda is: Realisatie van economische groei in combinatie met gelijktijdige bijdragen aan een duurzame samenleving. D66 vindt het niet goed dat de Groene Economische Agenda de groei van de economie boven de vergroening van de economie wordt geplaatst. En dat de vergroening wordt overgelaten aan het bedrijfsleven. Als je in Drenthe echt wil vergroenen en koploper wil zijn, dan dien je vergroening boven economische groei te zetten en zal je als overheid de regie in handen dienen te nemen. En natuurlijk kun je de vergoeding niet realiseren zonder het bedrijfsleven en de kennisinstellingen. En de vergroening hoeft groei niet in de weg te staan of uit te sluiten. Het geeft zelfs nieuwe kansen denken wij. Bij het hoofdstuk ambitie is het goed dat de circulaire korte ketens en biogassen worden genoemd. Maar wij missen in de Groene Agenda de aandacht voor leefomgeving, lucht, water en vooral de natuur en biodiversiteit D66 vindt wel, net als de ChristenUnie, dat de doelen niet concreet zijn. Ze worden vaag benoemd en het lijken wel doelen die gemeten worden met een rolmaat van elastiek. Kan de gedeputeerde de doelen ook concreet formuleren en die aan ons doen toekomen? En als hij er toch mee bezig gaat, want de Groene Economische Agenda maakt onderdeel uit van de Economische Koers Drenthe 2020-2023, die is of wordt uitgewerkt in de diverse Agenda's. Kunnen wij ook een totaaloverzicht krijgen van alle doelen uit de diverse Economische Agenda's. Tot zo ver voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we verder met de heer Steenbergen van Sterk Lokaal.

De heer Steenbergen: Voorzitter dank u wel. De Groene Economische Agenda. Het doel is, en dat is even een signaal dat mijnheer Pragt net ook al aanhaalde, realisatie van de economische groei in combinatie met gelijktijdig bijdragen aan een duurzame samenleving. In een notendop wat het doel is van deze Agenda. En wat ons betreft ook in de juiste volgorde, in tegenstelling tot wat D66 aangaf. Green Valley van Europa zijn. Wat bedoelen we daar eigenlijk mee? En willen we dat écht zijn? Vele malen komen we in dit stuk tegen, dat we het samen met partners willen doen. Dat lijkt ons de gewoonste zaak van de wereld. Zonder draagvlak geen resultaat. Het zit in het DNA van Sterk Lokaal. Maar wat ons betreft, en daar moet ik me aansluiten bij JA21, blijven we als provincie wel op de achtergrond. We kunnen eigenlijk verder vrij kort zijn over dit Agendapunt. We zijn akkoord, maar groen in de brede zin van het woord, zoals de VVD uitdrukkelijk en ook de ChristenUnie net aangaf: Producten uit eigen omgeving gaan promoten en dat ook als eigenlijk een stuk groen zien. En zo willen wij er ook tegen aankijken. We zien graag de verdere uitwerking van de diverse beleidsterreinen tot een schommel, want dat is het doel. Dit stuk is mede leidend voor toekomstig beleid. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we verder met mevrouw Zuiker van de Partij voor de Dieren.

Mevrouw Zuiker: Wij juichen de ontwikkeling van het circulair maken van grondstoffen toe. En net als het vervangen van fossiel plastic door biobased plastic staan we achter deze voorstellen. Maar wij maken ons wel zorgen over het uitgangspunt van deze Agenda en dat is namelijk dat we ook streven naar economische groei. Dus naar meer productie en meer grondstoffen verbruik. Dus in die grondstoffen cirkel worden steeds meer grondstoffen toegevoegd, wat uiteindelijk niet houdbaar is. Dus bij het circulair maken van de grondstoffen past daarom ook een echte circulaire economie. Dus geen stijgende lijn van groei, maar een afbuigende lijn en uiteindelijk een cirkel of donut. Graag een reactie van het college hierop. Dan over het korter maken

van de productieketens. Wij stellen voor dat de productieketen van eiwitten voor menselijke consumptie aanzienlijk wordt verkort. Dat kan heel eenvoudig door het dier uit de keten te halen en dat is beter voor de aarde, de mens en de dieren. Graag horen we of daar ook plannen voor zijn in deze Agenda. Het beleidsvoorstel omvat ook een lobbystrategie, om te lobbyen op het gebied van wetgeving en vergunningen. En het feit dat de lobbycratie in Nederland zo'n gemeengoed is geworden, dat baart ons zorgen. We willen graag uitleg van GS: Gaan we geld steken in een lobby om vergunningen en wetten aan te passen of van tafel te krijgen ten behoeve van het bedrijfsleven? Tot slot de rol van de provincie als launching customer. Wat gaan we daarvan merken? Iedereen doet wat immers. Is de organisatie na elektrische auto's en het recyclen van papier al toe aan de volgende stap? En dat is de stap naar meer plantaardig en minder vlees en zuivel. Of ligt dat net als in Den Haag nog erg gevoelig? Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel en dan de laatste spreekster namens de Partij van de Arbeid. Mevrouw Mensen.

Mevrouw Mensen: Dank u wel voorzitter. Een nieuwe subagenda van de Economische Koers staat vandaag ter bespreking. Het is goed om te zien dat de verschillende agenda's op elkaar aansluiten en eigenlijk in elkaar verweven zijn met de Economische Koers als grote paraplu. De crux van het verhaal zit hem wat ons betreft in de inleiding van het Statenstuk. Een prettig geformuleerde introductie namelijk: Het nu voorliggende stuk dient als groene leidraad te worden voorzien voor alle andere beleidsterreinen, opgaven en vragen waar we als provincie voor staan. GS bekennen kleur in alle toonaarden en daar is de Partij van de Arbeid-fractie erg tevreden over. Al had de kleur wel van een andere kleur mogen zijn. De aanpak, zo lezen we in het voorwoord, behelst drie pijlers: de ondernemer, innovatie & kennis & scholing, en als derde het bovenregionale groene ecosysteem. Goede keuzes wat de Partij van de Arbeid betreft. We kunnen ons ook nog een vierde pijler voorstellen: de inwoner van Drenthe, oftewel de Drentse markt. Die moet ook een setje krijgen om de Groen Economische Agenda tot een succes te maken. En dan niet alleen als inwoner en consument, maar ook als toekomstig ondernemer of student. Ergens staat: De voorkeuren van de consument kunnen we niet beïnvloeden. Dat klopt, maar een poging ondernemen kan altijd, al is het alleen maar door met veel overheden, bedrijven en onderwijs en kennisinstellingen uit te dragen dat het groen is wat we doen. Wat wel enigszins verwarrend is in het stuk is de veelheid aan uitgangspunten, ambities, hoofddoelen en doelstellingen. Telkens denk je: Dus dit is de kern. En dan even later volgt er weer een nieuwe invalshoek. Het leest niet altijd even samenhangend. Wat de Partij van de Arbeid ook spannend vindt, is de vraag of de almaar doorgaande groei van productie en consumptie, waar het in het stuk vanuit wordt gegaan, zich goed weet te verhouden tot een duurzame economie. De coronacrisis heeft bijvoorbeeld ook laten zien welke bijzondere en soms uitgesproken negatieve, door duurzame effecten van de global economy optreden. Moet de focus wel altijd op groei blijven liggen, vragen wij ons af. De ambitie om in 2030 gezien te worden als een belangrijke Green Valley en dat we als provincie zijnde een circulariteit voor het hele MKB standaard is, is een mooie ambitie. De ontwikkelingen gaan wat dat betreft snel, dus het is mooi dat er nu een richting van denken ligt, waarmee deze ontwikkelen ook voortvarend kunnen worden opgepakt. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Zijn er nog reacties van andere Statenleden? Nee? Niet het geval. Dan geef ik graag het woord aan gedeputeerde Brink voor zijn eerste termijn. En uw spreektijd kent u?

Gedeputeerde Brink: 3 minuten zou ik zeggen. Voorzitter dank. En ook dank voorzitter voor de steun die er is voor onze Groene Economische Agenda. Die dank zal ik ook overbrengen aan

onze mensen, die hier toch wel met passie aan gewerkt hebben om dit stuk tot stand te krijgen. Ik zal met u alle vragen doorlopen en proberen een antwoord te geven op de vragen die u gesteld heeft. Een vraag kwam trouwens meerdere keren terug: Wat is nou een Green Valley? Ik wil trouwens wel even zeggen, volgens mij zeiden mevrouw Van den Berg van de ChristenUnie en anderen: blijven, maar ik denk dat we misschien juist wel wat meer trots moeten zijn op wat we hebben en wat we zijn in onze provincie. Ik durf de stelling aan dat we prachtige pareltjes hebben op het gebied van groene economie en onze provincie op het gebied van die duurzaamheid. Ik denk juist dat we dat veel meer zouden moeten uitdragen. Gisteren was ik bij een bijeenkomst van VNO-NCW, waar ook gezegd werd: Kunnen we Drenthe in die zin ook niet iets meer op de landelijke kaart zetten over die mooie bedrijven die we hier juist als voorbeeld hebben? Maar Green Valley. Als je googelt zul je van alles krijgen, maar waar het natuurlijk om gaat, is dat we een soort noordelijke economie krijgen. Dat doen we ook samen met onze buurprovincies. We werken bijvoorbeeld aan een groot iconoproject, Het Schone Noorden. Maar dan wil je uitstralen dat je groen en duurzaam bent. En ik wil ook richting de heer Blinde aangeven: Het gaat mij, ik kom straks nog wel even op die volgorde hoe het zit, in het stuk staat, maar economische groei is voor mij geen vies woord. Maar ik denk dat u ook groene economische groei kunt krijgen. Ik denk dat we met elkaar daar juist in moeten investeren. Want het is echt voor mij, vanuit het diepste wat ik in mij heb, dat ik denk: We kunnen niet om de huidige wijze doorgaan met onze grondstoffen. We zien een grondstoffen schaarste. Sommige grondstoffen raken op termijn zelfs uitgeput. En ik denk dat we dus daarom... Je ziet nog delen van de wereld tot ontwikkeling komen en die gaan ook allemaal nog weer putten uit die grondstoffen die er zijn. En dan denk ik dat het aan ons in deze welvarende wereld is om te kijken: Hoe kunnen we...

Mevrouw Zuiker: Voorzitter.

Gedeputeerde Brink: Geen vraag?

Mevrouw Zuiker: Ja, ik moest even de aandacht vragen.

De voorzitter: Mevrouw Zuiker.

Mevrouw Zuiker: Wat ik graag wil weten... Wat u nu vertelt, daar ben ik het helemaal met u eens. Die grondstoffen, daar moeten we anders mee omgaan. Maar als je economische groei hebt, dan zul je ook toename hebben van grondstoffengebruik. Dus dat is toch iets waar je dan niet aan ontkomt. Hoe ziet u dat?

Gedeputeerde Brink: Misschien is het goed voorzitter om even de beantwoording af te wachten, want daar kom ik nog op, want die vragen zijn door een aantal van u gesteld. Dus zo'n Green Valley voorzitter, zie het als een ambitie. Ik vind het nooit erg om een ambitie te hebben en ik vind dat je best iets mag uitstralen. Het is een term aan het eind van de rit. Er werd ook door een partij gesteld: Wanneer ben je tevreden? Ik ben tevreden als we als provincie... En de heer Blinde zei daar iets over, hele andere factoren hebben veel meer een rol soms als wij. Als er grondstoffen schaarste is of het is er echt niet meer, of het wordt heel duur, dan moeten ze soms wel om. Of regelgeving, dan moet je anders produceren. Maar ik hoop wel dat we met deze koers als provincie onze rol kunnen spelen als facilitator, als partij die verbindt, die vernieuwt, die innoveert. En waar we met onze schaarse middelen, we zijn niet een rijke provincie, maar we sluiten perfect aan bij al die projecten voor alle Europese fondsen die er zijn. Daar kunnen we denk ik van die ene euro er bijna 4 of 5 maken en dan kunnen we bedrijven wel laten innoveren en wel laten vernieuwen. En ik denk dat dat ook onze rol is. En zo'n Green Valley,

nogmaals, ik hoop mevrouw Udinga, dat ze in 2030 nog wel eens een beetje zo naar Noord-Nederland kijken. Ik denk trouwens dat Drenthe al een heel eind een Green Valley is. Ja, en hoeveel grondstoffen verminderen? Je moet nooit een vraag stellen of je voor meer of minder bent, heb ik weleens begrepen, maar wat mij betreft mag er zelfs nog een schepje bovenop. Maar aan het eind van de rit bepalen wij niet wat dit is, maar wij moeten een ambitie tonen. We moeten met elkaar lef tonen. We moeten met elkaar inzet plegen. En aan het eind van de rit moet je dan hopen dat andere partijen... Wij zijn niet de ondernemers, wij kunnen alleen maar stimuleren en initiëren. En dat willen we doen. En ik hoop dat wij in 2030 minimaal die 50% minder grondstoffen hebben. U hebt nog iets gezegd over lokale ondernemen. Ik denk dat we het daarover eens zijn, maar let wel, daarmee zijn we er niet. We moeten ook echt de grotere bedrijven en de grotere ketens proberen lokaler te maken. Ik durf zelfs de stelling aan: Ik hoop dat we leren van de huidige situatie, waar op het moment, wie had dat ooit durven denken, je geen auto's meer kunt produceren. Zelfs voor het simpelste wat je koopt, moet je wachten op een onderdeel. Het is natuurlijk een bijzondere wereld. En ik hoop dat het ons leert. Reshoring is ook zo iets, van het terughalen van processen die in het verleden zijn weggeweest, ik hoop dat ons leert dat we niet alles over de wereld moeten slepen. En daarmee zeg ik niet dat het fout is. We zullen transport houden. Er kan ook transport blijven en dat transport zal ook duurzamer worden. Maar soms is het ook goed om dichtbij en lokaal te produceren en te kopen. En dat circulaire ondernemen met gemeenten hebben we iets van gezegd. We blijven daar wel op inzetten. Dat heeft natuurlijk ook wel te maken met de financiële middelen die soms voor gemeenten beschikbaar zijn. Corona zal ook vast wel een rol hebben, want het was natuurlijk niet altijd gemakkelijk de afgelopen 2 jaar om iets te organiseren. Maar we blijven er wel op inzetten. Voorzitter, dan werd nog even gesproken door een aantal partijen over die hoofddoelen. Als u zegt 1 en 2 en als u ze in die volgorde wil zien, maar de vraag is even of ze zo bedoeld zijn, of het een volgorde is. Maar economische groei hoeft geenszins te betekenen dat je automatisch meer grondstoffen gaat gebruiken of dat je meer restproducten achterlaat. Nog sterker, je kunt economische groei krijgen door grondstoffen, die anders worden weggegooid, opnieuw te recyclen en opnieuw te gaan verwerken. Je kunt grondstoffen beter inzetten. Je kunt kijken hoe je processen eenvoudiger doet en beter doet met minder grondstoffen. Dus als je ze misschien uit het buitenland of bij een andere fabriek haalt, dat wij het hier slimmer en beter doen.

De voorzitter: Interruptie de heer Pragt.

De heer Pragt: Heer Brink, ik begrijp wat u zegt, maar er zullen altijd keuzes gemaakt moeten worden. Welke keuze maakt het college als ze moet kiezen tussen groen of groei? Want dat is de vraag die voorligt.

Gedeputeerde Brink: Voorzitter, als het mag, als u leest in de hoofddoelen, dan is het realisatie van economische groei puntkomma. En dan moet u ook lezen wat er achter staat. Dat is het scheppen van nieuwe, groene banen. Dus het is een combinatie van. Wij hadden het net over het MKB Fonds. Dan willen we allerlei eisen stellen. We willen het liefst rendement. Ik moet verzekeren dat het revolverend is. Maar soms... Je kunt niet blazen en het meel in de mond houden, zeg ik wel eens. Je kunt niet allerlei eisen stellen. Ik denk dat we door groei juist nieuwe, duurzame investeringen kunnen uitlokken. En dat willen we graag stimuleren. Let wel, voor groene banen. Deze provincie, dat heb ik u ook bij de Economische Koers uitgelegd, wij geven geen bijdrages via fondsen en projecten aan bedrijven die niets doen wat niet... Als het om innovatie gaat, moet het iets zijn wat er nog niet is en wat beter is, wat slimmer is, wat groener is. Daar geven wij geld aan en dat stimuleren we. Dat mag ook verwacht worden van onze midde-

len. Maar ik geef tegelijkertijd aan: Laten we nou met elkaar hier de messen niet trekken dat bedrijven die toch banen... We hebben het in de vorige discussie ook gehad, banen is ook met elkaar een brede welvaart. Dat we dát met elkaar hebben. Dus het is wat mij betreft én én. Ik hecht niet veel waarde aan nummer 1 en 2. Als u ze zou willen omdraaien en als ik iedereen daar een enorm plezier mee doe, ik heb daar niets mee. Aan het eind van de rit gaat het om wat het stuk uitstraalt en welke ambitie wij hier hebben en wat we doen. En u mag ons afrekenen op de daden die we met elkaar neerzetten en in de projecten die we uitvoeren en hoe we er met elkaar in zitten. Voorzitter, ik heb al iets gezegd richting de heer Blinde. Volgens mij... Misschien nog even naar de SP, de balans. Volgens mij zit die er in. Het is een Groene Economische Agenda. En voor mijn gevoel, als er geen economie is, zal er ook geen Groene Agenda zijn hier. Als er geen geld verdiend wordt, wordt nergens in geïnvesteerd. Zo simpel is het ook. Dus wat mij betreft moet die balans daarin zijn en ik denk dat ons dat goed gelukt is. Maar richting GroenLinks, de heer Nijmeijer, dank ook voor uw woorden en ik hoop net als u, dat wij toch dat zetje kunnen geven. We zullen niet alles bepalend zijn, maar we kunnen onze rol spelen en die kunnen we proberen zo groot mogelijk te maken. Maar we zullen niet de enige zijn die gaat bepalen welke kant het opgaat. Maar ik denk ook, en dat kunnen we denk ik met elkaar eens zijn en als je naar de huidige tijd kijkt en als je ziet wat er speelt en wat er leeft, dat er ook geen weg terug is en dat ook andere factoren een rol spelen. Maar die zullen ons alleen maar helpen, ben ik bang voor, om dit toch met elkaar te doen. En wat wij proberen, is ons bedrijfsleven klaar te maken voor die toekomst. Grote broek: Ik vind dat we wel een grote broek aan mogen trekken, ik weet niet meer wie dat gezegd heeft, maar ik heb net al gezegd: We hebben een prachtige bedrijven en ik wil ook, volgens mij is dat al met de griffie neergelegd, ik zou ik graag met u eens willen dat we een stuk of 3,4,5 bedrijven op het GETEC- terrein in Emmen gaan bezoeken. Dan pak ik maar even de groene chemie. Deze agenda is veel breder, want dan pak ik even de groene chemie en ik wil u graag laten zien wat voor prachtige producten daar gemaakt worden, en die allemaal bijna groen zijn, in ieder geval bedrijven als een Teijin. Maar CocaCola heeft bijvoorbeeld gezegd, die zaken doet in Emmen, binnen 3 jaar willen we 100% groen zijn. Dus dat zijn ontwikkelingen die niet te keren zijn. En wij dagen ons bedrijfsleven uit om juist op dat soort ontwikkelingen in te spelen. Dan is er nog een vraag van: Wat doen andere provincies? Soms is het ook een kwestie van geld, niet altijd. Maar wij zetten hier wel degelijk ongeveer dezelfde middelen in als ook de andere provincies. Maar pak even een project als Het Schone Noorden, een icoonproject dat we gezamenlijk oppakken. Een grondstoffen onderzoek hebben we gezamenlijk met andere provincies uitgerold. Ik denk dat de provincie Drenthe in die zin de toets der kritiek kan doorstaan, als u ons gaat vergelijken met andere provincies. Maar dat hoeft ook niet altijd geld te zijn. Het gaat erom wat wij uitdragen. Dat doen we hier met elkaar. En wat we doen: We zitten in ChemPORT, ook zo'n voorbeeld. Ik denk dat we heel veel voorbeelden hebben waar we als provincie onze rol spelen. Soms zijn we een kleinere partner, maar doen eenzelfde bijdrage. Ik heb al gezegd: Het past uitstekend bij alle doelen. U hebt de Europa Agenda vastgesteld en de heer Stelpstra zal het vast gezegd hebben, maar één van de zaken is toch uit Europa: Groen, groen, groen en duurzaamheid. Kijk naar JTF middelen die we krijgen, waar we kunnen kijken hoe we met minder fossiele brandstoffen kunnen. De EFRO projecten en de directe EU middelen. Die passen allemaal in deze agenda. Dat is ook iets wat we met elkaar moeten doen. Ik deel met mevrouw Van den Berg: Laten we leiderschap nemen. Ik heb al iets gezegd: Wanneer ben ik tevreden? Ik ben tevreden dat we beweging in gang gezet hebben. Ik ben niet van... Er is ook wel gezegd: Wij willen dé groene regio zijn. Ik heb tegen u gezegd, dat is niet in het stuk gekomen, want je kunt dat nooit zeggen, maar het was wel iets wat ooit op papier stond, ik zeg: Dat vind ik wel heel ronkend, maar ik zou wel graag die Green Valley als we ons zo herinneren... En als we het goed gedaan hebben, ben ik tevreden. Ik heb iets gezegd over die economische groei en duurzaamheid in welke volgorde. Ik denk dat ik daar genoeg

over gezegd heb. Volgens mij: Zonder economische groei wordt er ook niet geïnvesteerd. Maar er staat een komma achter het scheppen van groene banen. Dus ik denk dat dat zeker voldoet. En als je punt 2 er dan nog bij draagt... Ze staan in willekeurige volgorde, maar laten we het daar niet over hebben, is mijn beeld. Sterk Lokaal ben ik volgens mij... En de heer Pragt heb ik denk... een overzicht komen van... Volgens mij komt dat terug in onze P&R-cyclus en alles wordt afgevinkt van wat voor doelen we hebben en wat we willen. En dan komen we met de kleurtjes terug, van nu hebben we dat gehaald en ik denk dat dat voor eerst voldoende is. Maar nogmaals, als dat niet zo is, kunnen we het daar nog eens een keer over hebben. Groei: Ik heb al tegen mevrouw Zuiker gezegd: Groei betekent niet automatisch meer basisproducten of meer afval. Je kunt ook groeien door het juist beter te doen, het slimmer te doen en het gebruiken van reststromen. Ik heb daar een heel aantal voorbeelden van genoemd. Ja, er is een Eiwit Agenda. En ik zeg nog maar een keer, mijn collega zit er niet, maar ik ben heel trots op de zuivel en op de boeren met de melkveehouders in dit gebied. Ik weet hoe u ertegen aankijkt, maar laten we dat niet met elkaar vermengen. Er is een Eiwit Agenda. We zien ook natuurlijk het voedingspatroon een beetje veranderen, maar dat zegt niets over hoe ik aankijk tegen dierlijke eiwitten. Dan stel ik, dat ik er iets anders tegen aankijk dan u. Voorzitter, Partij van de Arbeid, dank voor de steun. Vanuit het college wordt dit breed gedragen. En als college wil je dit inderdaad met elkaar uitstralen en dit wil je met elkaar doen. En we willen inderdaad graag met elkaar naar die groene economische toekomst toe en waar we onze bedrijven bij wil betrekken. En dat dat ook zorgt voor die brede welvaart die we ook nodig hebben in onze provincie. Voorzitter dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Met de lunch in het vizier bedank ik namens alle Staten alvast u voor de beantwoording van de alle vragen die gesteld zijn en hoeven de Staten dat zelf niet meer te doen. Zijn er ondanks dat misschien toch nog mensen die in tweede termijn nog kort iets willen zeggen? Dat is het geval. De heer Uppelschoten, mevrouw Udinga, mijnheer Pragt, mevrouw Van den Berg, mevrouw Zuiker. Mevrouw Zuiker, gaat uw gang.

Mevrouw Zuiker: Dank u wel. Jammer dat de relatie grondstofverbruik en economische groei op deze manier wordt uitgelegd, want volgens mij is dat niet los van elkaar te zien en wij zullen namelijk in die cirkel toch steeds weer grondstoffen en energie moeten toevoegen. Maar dat voert misschien een beetje ver en dat lijkt ons goed dat we daar als Staten nog wel eens over praten, want groei is het een groot probleem voor ons. Kortere ketens. U zegt: Ik houd van dierlijke... Ik houd van zuivel en vlees. Maar het gaat nu even niet om waar u van houdt, het gaat erom dat wij als samenleving naar andere eiwitten toe moeten, voor de planeet, voor de dieren, maar ook voor de mens. En dus daarom wil ik ook nog een keer de aandacht vragen voor de launching en customer kans die wij hebben als provincie, om echt iets groens en duurzaam te doen, namelijk door serieus werk te maken van minder dierlijke eiwitten en meer plantaardige. Tot zover.

De voorzitter: Dan mevrouw Van den Berg.

Mevrouw Van den Berg: Dank voorzitter. Dank ook aan het college voor de beantwoording. De manier waarop de gedeputeerde zei 'Wij gaven groene banen', geeft ons vertrouwen dat hij daar echt voor gaat. Ik ga ervan uit dat de VVD nog een vraag stelt over de streekproducten. Wat ons betreft kan het een A-stuk worden.

De voorzitter: Dan mijnheer Pragt.

De heer Pragt: Dank u voorzitter. Als D66 vinden wij vergroening van de economie belangrijker dan groei van de economie. Dat willen we ook duidelijk voorop stellen. En daar verschillen wij van mening met de heer Brink: Dat het niet naast elkaar staat, maar echt in een volgorde. En wij overwegen om met een amendement te komen tijdens PS op dit stuk, op dit onderwerp. Dank u voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Pragt. Mevrouw Udinga.

Mevrouw Udinga: Dank u wel voorzitter. Geen vragen over streekproducten, wel een andere opmerking: Er werd al het een en ander gezegd over een duurzame samenleving. En wat ons betreft kan een duurzame samenleving niet zonder een sterke economie met een goede werkgelegenheid. Maar moet die focus wel op groei blijven liggen, hoor ik van de Partij van de Arbeid en ook de SP. En het antwoord van de VVD is, het zal u niet verbazen: Ja. Want economische groei is een middel om onze welvaart en ons welzijn op te krikken, zodat iedereen erop vooruit kan gaan. Een middel om onze welvaartstaat te onderhouden, om armoede te bestrijden en om klimaat- doelstellingen te realiseren. Om sociale projecten te financieren, net als de zorg, het onderwijs, infrastructuur en de natuur. Dat kost geld en dat geld moeten we samen verdienen. De VVD kiest daarom eerst voor groei en daarna voor groen, in die volgorde en niet anders. Dank u wel voorzitter.

Mevrouw Van den Berg: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Van den Berg als een reactie.

Mevrouw Van den Berg: Ik zou hier inderdaad toch even op willen reageren, want u zegt van, groei is belangrijk, ook om allerlei dingen te bekostigen, zoals klimaat. Maar heel veel klimaatproblemen zijn natuurlijk door onze ongebreidelde groei veroorzaakt. Als we het hebben over de CO2, waardoor we enorme overstromingen hebben met dito kosten van dien. Dus zou je ook niet, als we het hebben over een kraan, de kraan wat dicht moeten draaien en op een andere manier wellicht wel groei, maar wel voorwaardelijk groen. Want anders dan dweilen we met de kraan open.

Mevrouw Udinga: Met alle respect, we hebben het hier natuurlijk over de Drentse Agenda en u heeft het over hele grote mondiale problemen die ook in deze provincie spelen. Maar als we het nu hebben over de Groene Economische Agenda voor Drenthe, dan kiezen wij ervoor om banen te realiseren, om bedrijven te stimuleren, om ze aan te jagen. En als dat groen kan, dan is dat hartstikke mooi, maar mijn collega's gaven aan van: Liever een duurzame samenleving dan een goede economie of een groeiende economie. Die mening delen wij niet en dat heb ik proberen uit te leggen.

De voorzitter: Hierop wil mevrouw Mensen reageren.

Mevrouw Mensen: 'Verbeter de wereld, begin bij jezelf', geldt dat niet voor een groene wereld, het verbeteren van het klimaat in Nederland. Moet je dan niet ook aan minder groei doen en meer duurzaam? In plaats van dat over te laten aan andere provincies in Nederland of aan andere landen in de wereld. Volgens mij: Begin bij jezelf en dus in de provincie Drenthe.

De voorzitter: Mevrouw Udinga.

Mevrouw Udinga: Ja, maar als wij hier minder geld verdienen, hebben we ook minder geld te besteden om al die problemen weer op te lossen. Dus het is het kip en het ei verhaal wat dat aangaat.

De voorzitter: Mijnheer Nijmeijer wilde reageren?

De heer Nijmeijer: Ja, ik wilde even aan mevrouw Udinga vragen: Heeft ze vanochtend ontbeten? Ja, neem ik aan. Deed u dat om te groeien of om gewoon uw welbevinden vandaag hier te hebben? Dat is een vraag hoor.

Mevrouw Udinga: En u verwacht een serieus antwoord op deze vraag? Ik begrijp hem niet.

De heer Nijmeijer: Nou, dat heeft te maken met de bezinnende woorden die ik eerder heb verteld, en dat gaat over: Als het alleen maar over groei gaat, dan worden we alleen maar groter, groter, groter en dikker. En we krijgen dus uiteindelijk ook allerlei problemen daarin. Dat is denk ik ook waar we allemaal nu een beetje in zitten te zoeken naar een goede weg en daarom een goede balans. Dus groei. U heeft het ook over groei van banen. Volgens mij zien we hier meer in dit stuk staan: Een transitie naar andere banen. Transitie naar groene banen en niet alleen een groei in werkgelegenheid.

De voorzitter: Dan mevrouw Dijkers en daarna mijnheer Blinde. Mevrouw Dijkers.

Mevrouw Dijkers: Ik wil even inhaken op wat mevrouw Udinga aangeeft, dat groei eigenlijk de enige voorwaarde is of de enige mogelijkheid, om ook aan andere wensen invulling te kunnen geven. Er is ook nog eens een optie om anders te verdelen. En ik kan toch niet nalaten om deze even hier te noemen.

De voorzitter: De partijfilosofieën komen breed en uitvoerig aan de orde nu, merk ik. Mijnheer Blinde gaat uw gang.

De heer Blinde: Dank u wel voorzitter. Ik zat nog even na te denken over wat de heer Nijmeijer zei, van GroenLinks. Even van, hoe interessant het ook is wat op nummer 1 staat en wat op nummertje 2, dan denk ik: Waar zitten we hierover te bakkeleien met elkaar? Maar ik ben eigenlijk wel toe aan mijn eiwitten intake, dus ik stel voor dat we dit hele interessante gesprek gaan afronden.

De voorzitter: Wat die ene opmerking betreft mijnheer Blinde, bent u een man naar mijn hart. Maar mijnheer Velzing wil ook nog graag.

De heer Velzing: Dank u wel voorzitter. Ik ben het met de tekst van de VVD eens. Aan GroenLinks heb ik nog een vraag. Die praat over kranen dichtdraaien. Bedoelt ze daarmee minder asielzoekers? Bevolkingsgroei, dat betekent ook dat er weer meer huizen moeten komen, meer voedsel, meer banen. En dus hoe kun je groei stagneren als je meer mensen, meer voedsel en meer banen nodig hebt? Ik ben er wel nieuwsgierig naar wat de ChristenUnie daarover te zeggen heeft.

De voorzitter: Wacht even, u zei eerst GroenLinks en nu zegt u ChristenUnie.

De heer Velzing: Ik bedoel GroenLinks.

De voorzitter: U bedoelt GroenLinks?

De heer Velzing: de ChristenUnie. Sorry.

De voorzitter: Dat leek mij ook het meest logische. Mevrouw Van den Berg, wilt u reageren? En mijnheer Nijmeijer wil u wel helpen denk ik.

Mevrouw Van den Berg: Voorzitter, ik moet even bekennen dat ik de vraag gemist heb. Dus misschien kan hij nog even herhaald worden en dan beantwoord ik hem met alle liefde.

De heer Velzing: U heeft het over minder groei, dat het meer vergroening is. En hoe meer groei, hoe minder groen. Hoe beschrijft u dan de bevolkingsgroei die elk jaar toeneemt, de mensen die hiernaartoe komen? Die moeten een baan hebben en die moeten een huis hebben, die moeten voedsel hebben. Dus de economie moet groeien om al die mensen te voeden en om al die mensen te laten wonen.

De voorzitter: Mevrouw Van den Berg.

Mevrouw Van den Berg: Interessant hoe Forum telkens een haakje weet te vinden om het over mensen die gevlucht zijn te hebben. Ik vind het ook mooi om te horen dat hij voor economische groei is om dat ook allemaal te kunnen bekostigen. Ikzelf zie niet zo'n tegenstelling tussen groei en groen. Ik denk ook dat dat een uitdaging is voor ons allemaal om daar niet zo'n tegenstelling van te maken, met te kijken hoe we groen kunnen groeien.

De heer Velzing: Dat is geen antwoord.

De voorzitter: Dat nemen wij dan maar even ter kennisgeving aan en dan kom ik nu weer terug bij mevrouw Udinga en dan sluiten we deze schermutselingen af. Oh, mijnheer Uppelschoten was ik nog vergeten. Zullen we die nog even meenemen mevrouw Udinga? Dan kan het allemaal in één keer.

Mevrouw Udinga: Ik gun mijnheer Uppelschoten het laatste woord. Als ik nog even twee dingen mag zeggen?

De voorzitter: Mevrouw Udinga.

Mevrouw Udinga: Ik heb de discussie natuurlijk beluisterd en ik vind het wel prettig hoor, een debatje even tussendoor. Dat doen we eigenlijk veel te weinig. Volgens mij is het zo dat juist grote economieën zoals bijvoorbeeld Nederland, geld hebben om te investeren in groen. En ontwikkelingslanden met veel minder economie zijn over het algemeen ook veel minder groen. Dus laten we dat ook even meenemen in onze gedachten. En dan geef ik nu graag... Oh nee, dat zeg ik niet. Dank u voorzitter.

Mevrouw Zuiker: Voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Uppelschoten.

De heer Uppelschoten: Voorzitter. De discussie over groei en groen. Het lijkt of groei dan vooral gezien wordt in producten. En dan moeten het ook weer groene producten zijn. Maar economische groei kan ook zitten in groei van de dienstensector. En dat meer mensen gaan werken in de gezondheid of in de zorg of in het onderwijs. Dat is ook groei. Er misschien zou daar ook de groei kunnen zitten, en zitten wij zelf veel te vast in het steeds maar denken in 'Het moeten producten zijn'. Producten kunnen trouwens ook veel langer meegaan als je ze minder nodig hebt. En de recycling, wat ook een favoriet onderwerp is. Misschien wordt de VAM-berg die we hier hebben over 50 jaar wel een schatberg vanwege alle stoffen die erin zitten. En dat die VAM-berg afgegraven wordt vanwege alle spullen die erin zitten. Dus we zitten ook veel te vast in bepaalde ideeën over wat het zou kunnen zijn. Maar groei is volgens mij ook nodig, hoe je het ook wendt of keert.

De voorzitter: Mijnheer Uppelschoten, dit lijkt mij voor nu wel voldoende. De geesten zijn voldoende gescherpt ook, na dit rondje. Ik stel voor dat gedeputeerde Brink tot een afsluitend woord nog komt.

Gedeputeerde Brink: Voorzitter, ik eindig met een nachtmerrie, want daar gaat het fietspad. Ja, dat is waar, als ze een kuil graven, kan je ook naar beneden en dan weer daar omhoog. Dus dan gaan we dan wel weer een oplossing voor zoeken. Voorzitter. Dank nogmaals voor de woorden die er geweest zijn. Maar die discussie net over groei en groene banen en een duurzame economie: Laten we de tegenstellingen niet groter maken, Volgens mij zit in wat iedereen zegt een kern van waarheid. Als er geen geld is, wat mevrouw Udinga aangeeft, kun je niet investeren in duurzame producties, in groene groei, als er niets is. Dus er moet ook een bepaalde economie zijn. De heer Uppelschoten geeft aan: Je kunt ook groei hebben in banen die niets met grondstoffen te maken hebben. Dus dat zijn vele. Tegelijkertijd hebt u ook gelijk als we alleen maar inzetten op economische groei en het zou aan het eind van de rit leiden tot nog meer, waarvan we nu zeggen: Wij hebben de grenzen bereikt. We hebben het niet goed gedaan. Dus ik denk dat de waarheid in het midden ligt. Wij als college hebben getracht met deze koers met deze Agenda het midden te bewaren. Voorzitter, maar er moet mij ook nog wel iets van het hart richting mevrouw Zuiker. Iedereen kent mijn achtergrond en dan gaat het over dierlijke eiwitten en ik weet dat de heer Blinde zit te wachten op die eiwitten... Ik heb net al gezegd: Wij hebben een Eiwit Agenda, die uitgaat van aardappels en dat soort zaken. Er is een Suiker Agenda vanuit plantaardige productie. Maar ik wil u wel melden, ik las net vanmorgen in het Financieel Dagblad een artikel over dat een soort vleesvervanger, in ieder geval die eiwitten produceert, € 50 miljoen had opgehaald om een fabriek te bouwen van mozzarella kaas. Het is met name kaas, maar dan niet meer uit koemelk. Maar er moet wel heel veel soja voor komen. En waar denkt u dat de weg zou moeten komen? Ik wil nog eens kijken wat er gebeurt als wij geen dieren meer hebben. Dan zijn we al onze dierlijke mest kwijt. Dan zullen we denk ik, om nog een beetje productie op onze arme zandgronden te moeten halen, nog meer moeten grijpen naar, ik noem het toch maar, kunstmest. En ik denk dat dat niet de intentie is. Ik wil hier de discussie ook niet aan. Maar af en toe moet ik dat toch even kwijt. Ik weet hoe u erin zit, maar laten we het daarover niet bij deze Groene Agenda hebben. Er is een Eiwit Agenda. Ik denk dat de bevolking, de consumenten bepalen wat gegeten wordt. Hier in dit huis worden beide partijen bediend en daardoor kan iedereen dan ook straks kiezen wat voor eiwitten hij straks bij de lunch neemt, 30 m verderop. Voorzitter dank u wel. En ik dank voor de steun voor deze Agenda.

De voorzitter: Dank u wel en dan zou ik...

Gedeputeerde Brink: Voorzitter, sorry, mag ik nog één opmerking maken voordat u afrondt? Het gaat niet over dit onderwerp. Het gaat over het andere onderwerp, want ik heb nog even nagezocht, dat ging nog even over de... We hadden het net over de Drentse... dat miljoen voor het MKB Fonds, moet ik even nadenken. Er is u volgens mij iets toegestuurd waar alle bedrijven in staan. Dan moet ik even op zoeken waar dat is, maar ik kreeg daar in ieder geval een mededeling over. Dat is u toegestuurd op... een brief van 19 april 2021 aan PS met een jaarverslag van het MKB Fonds. Op pagina 43 staat een lijst met alle bedrijven. Dus dan kunt u alle bedrijven zien die er zijn en dan kunt u ook bekijken welke bedrijven die impact hebben. Maar ik kan u ook verwijzen naar de website: www.mkbfondsdrenthe.nl, en dan bij voorbeelden. Voorzitter, ik denk dat we daarmee ook kunnen afdoen hetgeen we net hebben afgesproken. Dank u wel. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kom ik nog even bij de afronding van agendapunt 9. Dat zou ik graag als een A-stuk willen afronden. Alleen dat kan niet, want mijnheer Pragt heeft ingebracht dat hij een amendement wil overwegen en we zullen hem motiveren om daar voor de volgende presidium vergadering een besluit in te nemen. En dan horen we dan wel weer via dat orgaan of het alsnog een A-stuk kan worden of niet. En dat klopt denk ik hè, mijnheer Pragt?

De heer Pragt: Ja, dat klopt zeker. Het is voor 99% zeker dat we een amendement indienen, want vergroening is leidend voor groei, voor ons.

De voorzitter: U heeft het allemaal gehoord en dat biedt dan ook weer volop ruimte om in die Statenvergadering nog eens uitgebreid weer met elkaar te discussiëren. Goed. Dit Agendapunt sluit ik af. Ik stel voor dat wij ons naar de lunch spoeden en ik zou zeggen: Wij gaan om 13.20 uur weer verder met de commissievergadering. De lunch staat gereed en de hal en u weet waar u de lunch mag nuttigen.

SCHORSING

10. Ontwerpbegroting 2022 en de 4-maandsrapportage 2021 RUD Drenthe; brief van het college van Gedeputeerde Staten van 9 juli 2021

De voorzitter: Dames en heren, wij vervolgen de vergadering van de commissie Financiën, Bestuur, Cultuur en Economie. Ik krijg net in mijn linkeroor weer te horen dat een aantal kijkers en luisteraars zitten te wachten op de belangwekkende woorden die wij zullen spreken over agendapunt 10. En dat is namelijk de RUD Drenthe, de Ontwerpbegroting 2022 en de rapportage over de eerste vier maanden van dit jaar. Brief van het college van GS van 9 juli 2021. Tot mijn grote schrik zie ik dat u allemaal 5 minuten spreektijd heeft gekregen in eerste termijn. Het is denk ik toch even het goede moment om te zeggen, dat u die van mij niet hoeft te gebruiken. Het mag korter. Dat houdt dus ook in, opnieuw, dat als iemand al iets heeft gezegd wat u ook had willen zeggen, sluit u zich dan even aan bij uw collega. Daar doet u niet alleen uzelf een plezier mee, maar ook ons allemaal. Goed. Dat gezegd hebbende meld ik u dat het dus gaat om een zienswijze met betrekking tot de bijgevoegde Ontwerpbegroting. De zienswijze zal aan het eind van de tweede termijn door de gedeputeerde worden samengevat, zo die er mocht komen. Dus dat gaan we dan horen. En dan vraag ik u ook om goed op te letten of het een beetje goed verwoord is. Ik zal zelf ook opletten daartoe. En dan wil ik nu graag van u weten wie allemaal het woord zal voeren. En dan zie ik mijnheer Vianen, mijnheer Mäkel, de heer Uppelschoten. Ik zie mijnheer Van Dekken, mijnheer Loof, mijnheer Pormes, mevrouw Van den Berg, mijnheer

Blinde, mijnheer Pragt, die al gewaarschuwd heeft voor de lengte van zijn betoog. De heer Steenberg, mevrouw Zuiker. Heb ik nog iemand niet genoemd die zich wel heeft gemeld? Dan geef ik graag het woord aan mijnheer Vianen van de VVD-fractie.

De heer Vianen: Voorzitter, dank u wel. Voor ons ligt de Ontwerpbegroting RUDD en de 4-maandsrapportage, zoals net ook aangegeven bij dit agendapunt. Vanuit de gemeenteraden zijn er zorgen geuit over een sterke verhoging van de deelnemersbijdragen en onzekerheid over de financiële effecten van de Omgevingswet. Terechte zorg, vanwege de financiële positie van de gemeente. De kaderbrief was daarom in eerste instantie niet erg rooskleurig. Maar de Ontwerpbegroting 2022 valt zowaar € 700.000 lager uit dan vooraf aangekondigd in het addendum op de kaderbrief. Dit komt door een aantal zaken, zoals gebruik maken van de recente indexcijfers, stijgende vraag naar luchtadvies en BOA inzetten, achteraf meerwerk te verrekenen et cetera. Als we dit en de andere maatregelen nader bekijken, lijkt het er meer op dat de kosten niet lager uitvallen maar uitgesteld worden. De kosten komen er uiteindelijk toch wel. Er wordt gesteld dat in de loop van 2021 meer duidelijkheid ontstaat over de financiële risico's. Voorzitter, 2021 telt nog 3 maanden. Wanneer kunnen we dan duidelijkheid verwachten? De Ontwerpbegroting is voor het jaar 2022, maar in begin 2022 zal een aanvullend voorstel volgen via een begrotingswijziging. Uiteraard zullen wij de begrotingswijziging kritisch bekijken. Voorzitter, waarom is er niet een betere inschatting te maken van de kosten? Tijdens de afgelopen informatiebijeenkomst werd gevraagd hoe de andere RUD's dit doen. Dit vraagt de VVD zich dan ook af. Kunnen de RUD's van elkaar leren om meer grip op een gezonde bedrijfsvoering te krijgen? Voorzitter, op pagina 31 lezen we, dat het bestuur de wens heeft geuit om de algemene reserve op verbonden partijen, dus ook de RUDD, zo laag mogelijk te houden. Het overschot gaat terug naar de deelnemers en dat vindt de VVD ook een goed idee en is het daarom eens met het bestuur, wat betreft die wens. Het percentage ziekteverzuim ligt nog steeds hoog en de verwachting is, dat dit percentage in 2022 ook niet onder de begrootte 6% komt. De VVD vindt het uiteraard jammer, maar we zijn wel positief gestemd over de aandacht die besteed wordt aan ziekteverzuim. Hopelijk zorgt dit snel voor betere resultaten. Dan de 4-maandsrapportage. In 4 maanden kan er veel gebeuren, zo blijkt. Want in de eerste alinea van de samenvatting staat: Dat in kwantitatieve zin kan worden vastgesteld dat de uitvoering van het jaarprogramma voor ligt op schema door onder andere inhuur en lagere verlofopname. Nou mooi. Maar in dezelfde alinea wordt aangegeven dat dit tijdelijk is vanwege een hoger ziekteverzuim dan gepland en een hoger aantal niet-productieve uren. Dat is wel jammer. Je kunt je afvragen of er dan wel de juiste keuzes gemaakt worden bij de RUDD. Voorzitter, ik rond af met mijn laatste punt: De procesaanpak 'Opvolging, aanbevelingen, evaluatie RUD Drenthe'. Goed om te lezen dat de aanbevelingen adequaat worden opgepakt. Echter leidt het overwegend een intern proces te zijn. Bijvoorbeeld bij prioriteit 5, Transparant verantwoorden, lijkt het helemaal op een intern proces. We zouden juist de raden en Staten hier niet een rol moeten krijgen om te kijken hoe je dan beter kan verantwoorden? De werkgroep verbonden partijen zou bijvoorbeeld een goed voorbeeld kunnen zijn waarin dit besproken kan worden. Voorzitter, wat betreft de VVD is de Ontwerpbegroting akkoord en wachten wij de Begrotingswijziging 2022 af. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel en ik blijf even in die hoek. We gaan naar de SP-fractie mijnheer Mäkel. Gaat uw gang.

De heer Mäkel-van Luttikhuisen: Dank u wel voorzitter. Ik ben het met een aantal dingen eens wat ik net gehoord heb, maar ik wil toch bij mijn verhaal blijven. Dus ik moet van mijn volledige tijd gebruiken, schat ik zo in. Schiet maar op, zegt hij. De Regionale Uitvoeringsdienst, voorzitter-

ter, Drenthe, de RUD Drenthe is een belangrijke milieudienst, die destijds de uitvoering van specifieke taken van provincie, waterschap en gemeente heeft overgenomen. De SP, sorry, heeft al eerder opgemerkt, dat de beoogde verbeteringen in de dienstverlening door de taken van overheden over te hevelen naar externe instanties, niet altijd worden behaald of zelfs leiden tot verslechtingen. De doelen, zoals meer efficiënte inzet van middelen en menskracht blijken keer op keer niet te zijn behaald. En ook de financiële situatie blijkt telkens zorgelijk. In dat kader wijst de SP erop, dat het misschien valt te overwegen om Den Haag er op te wijzen, dat politieke keuzes die leiden tot de vorming van instanties als de regionale uitvoeringsdiensten, geen goede keuzes zijn. Als voorbeeld noem ik ouders, die ervoor kiezen om de opvoeding van hun kind over te laten aan een extern bureau. Indien het gedrag van hun kind dan tegenvalt, klagen die ouders over het slechte management van het bureau. De SP vindt dat het dan misschien tijd wordt om die verantwoordelijkheden als ouders serieus te nemen en weer zelf de opvoeding ter hand te nemen. Al eerder hebben wij als Provinciale Staten onze bezorgdheid geuit of de belangrijke taken die de RUD moet uitvoeren niet in het geding komen. En dat is ernstig, want de SP vraagt zich af of de thans gemaakte keuzes en besparingen, die moeten leiden tot een fors lagere Ontwerpbegroting 2022 dan was aangekondigd in de Kaderbrief, niet ten koste gaat van de uiterst belangrijke taken van de RUD, zoals op het gebied van toezicht en handhaving. De kosten blijken veel hoger dan aanvankelijk ingeschat. Het ziekteverzuim is alarmerend hoog: 8,66%. En klaarblijkelijk is daarmee de werkdruk voor medewerkers naar wij inschattingen eveneens veel te hoog. Voorzitter, een bedrijf waar het ziekteverzuim zo hoog is als bij de RUD, is een bedrijf volgens ons waar grote problemen zijn. En dat lost zich niet op door te stellen, zoals ik ergens las, dat door uitstroom van langdurig zieke medewerkers het ziekteverzuimpercentage zal dalen, overigens niet naar beneden of niet onder de 6%. Deze langdurige zieke medewerkers zijn ook na uitstroom nog ziek, hetgeen ernstig is. Ze komen waarschijnlijk in de WIA en nieuwe ziektegevallen zullen zich in deze situatie naar we inschatten blijven aandienen. En ook door stevig in te zetten op verzuimpreventie en verzuimbegeleiding lost het probleem naar onze inschatting niet op. De RUD zal de hand in eigen boezem moeten steken, door ervoor te zorgen dat de werkdruk wordt verlaagd. Want ik wil u er even op wijzen nog voorzitter, dat het in dit land verboden is vanwege de Arbowet, om ziek te worden van je werk. In hoeverre, vraagt de SP zich af, voldoet de RUD als werkgever aan zijn zorgplicht jegens het personeel? Is in het kader van de RIE, de risico-inventarisatie en evaluatie, wel eens onderzocht wat de risico's kunnen zijn om als werknemer bij de RUD gezond je werk te kunnen blijven doen? In hoeverre hebben werknemers bij de RUD mogelijkheden om bij het vormgeven van de organisatie en gezagsverhoudingen te kunnen blijven bijdragen aan het goed functioneren van de instelling? Worden de werkzaamheden zodanig georganiseerd dat er sprake is van zinvolle arbeid met zo groot mogelijke bevoegdheden en verantwoordelijkheden, die ook passen bij ieders aanleg, capaciteit en ambitie. In hoeverre worden werknemers betrokken bij het inrichten van de eigen werksituatie en bij beleidsvorming binnen de instelling? En in hoeverre worden er voorwaarden geschapen bij de RUD, die de werknemers in staat stellen om zich te kunnen ontplooien?

De voorzitter: U heeft nog 1 minuut.

De heer Mäkel-van Luttikhuizen: Hoe wordt... Dat ga ik denk ik redden. In hoeverre worden voorwaarden geschapen bij de RUD, die de werknemer in staat stellen zich verder te ontplooien? En hoe wordt vormgegeven aan het bevorderen van het welzijn, de gezondheid en de veiligheid van werknemers? Ten slotte voorzitter, maakt de SP zich grote zorgen of het keuzedocument met besparingsopties, waarbij alle onzekere opties nog buiten worden gelaten, zoals invoering

Omgevingswet, kosten voor evaluatie GR en toekomstige VTH-beleid, niet kan leiden tot zorgelijke situaties in de taken van de RUD, zoals toezicht en handhaving. Heb ik het binnen de tijd gered voorzitter?

De voorzitter: Ruimschoots.

De heer Mäkel-van Luttikhuizen: Mooi, wij zijn als SP altijd al bescheiden in het gebruik van spreektijd, dus het zij mij vergeven als ik er toch iets over heen ging.

De voorzitter: Uw spreektijd is nu wel om. Mijnheer Uppelschoten van de PVV-fractie.

De heer Uppelschoten: Dank u wel mijnheer de voorzitter. Ik zal mijn best doen om het kort houden.

De voorzitter: Mijnheer Uppelschoten wilt u iets duidelijker in de microfoon praten.

De heer Uppelschoten: Ik ga meer voor de microfoon zitten. We vinden het goed dat er een nieuwe begroting is gekomen en dat er een ambtelijke commissie is geweest die de Begroting 2022 heeft uitgekamd en dat hij de overschrijding van € 1,2 miljoen heeft teruggebracht tot € 600.000. Heel goed. En dat er is afgesproken, een soort beleidsarme begroting, waarin alleen onafwendbare dingen zijn opgenomen, maar dat men van vaste dingen uitgaat. Dus de productiviteitsnorm, die was 1330 geloof ik. Dat vind ik zelf laag, maar goed. Die norm is blijkbaar moeilijk om opnieuw te halen. En dat alle grote veranderingen en afzonderlijke begrotingswijzigingen volgend jaar worden aangeboden, zodat wij ook weten wat er verandert en waarom, want anders zou alles in een begroting verstopt zitten. En dan zeg je tegen de begroting 'ja' en dan heb je ook tegen dingen ja gezegd, zonder je te realiseren wat er precies aan de hand is. Dus dat vinden wij heel goed. Maar goed, dan zal de discussie volgend jaar gaan over al die begrotingswijzigingen, waarin dan de consequenties zijn dat er veel meer geld gevraagd zal worden, zoals nu ook bij de BOA inzet en de luchtkwaliteit wordt vermeld dat het meer zal gaan kosten. Maar die meerkosten zijn in deze begroting ook nog niet eens meegenomen. Dus ik denk dat we volgend jaar met aanzienlijke overschrijdingen van de begrotingen te maken zullen krijgen. Maar goed, dat weten we dan nu. Maar het is een zuivere manier om de problemen te bespreken. Dus compliment daarvoor. Het hoge ziekteverzuim geeft meestal ook aan dat het geen goede werkomgeving is, dat mensen daar niet met plezier of op gezonde manier kunnen werken. De RUD vinden wij heel belangrijk. Er zal volgend jaar ook een discussie ontstaan over het VTH-beleid, misschien is dat te strikt of te moeilijk of weet ik wat precies. Dat heeft er allemaal mee te maken. Maar de manier waarop we nu dit behandelen en deze begroting, daar zijn wij tevreden mee. Dan zeggen we: Het is goed. Dus tegen deze Begroting zeggen we 'ja'. Maar het is wel een eindeloos iets. We zijn voortdurend met de RUD bezig en het is bijna nooit goed nieuws. Het is bijna altijd moeilijk nieuws, laat ik het maar zo zeggen. Moeilijk nieuws, want het is moeilijk om er grip op te krijgen. Blijkbaar is het niet eenvoudig om diensten van gemeenten en van de provincie en van het waterschap bij elkaar te doen en te denken dat het één club kan worden. Het zal waarschijnlijk heel lang een club blijven die uit verschillende clubjes bestaat en waarin het moeilijk is om als personeel goed te functioneren. Wat wij hier als provincie aan kunnen doen? Ik moet zeggen: Ik weet het niet. Dat was het mijnheer de voorzitter.

De voorzitter: Dank voor uw bijdrage mijnheer Uppelschoten. Dan ga ik verder met de heer Loof van de Partij van de Arbeid.

De heer Loof: Dank u wel voorzitter. Wij willen graag Ingekomen stuk A.9, dat handelt over de procesaanpak als resultaat van de evaluatie van de RUD, bij deze discussie betrekken. Dat wil zeggen, we maken er een korte opmerking over. Voorzitter, het is al een aantal jaren lang prijs-schieten op zo'n beetje alles wat de RUD aan ons voorlegt en in het bijzonder als het om de begroting gaat. En ook het voorliggende stuk is een worsteling voor de lezer. Laat dat helder zijn. Maar aan prijs-schieten doet de Partij van de Arbeid-fractie niet mee en ik vraag straks aan de gedeputeerde of dat slim is van ons. De argumenten zijn er natuurlijk wel. Neem alleen al het feit dat een herbezinning en de afgelopen maanden ook de begroting ruim € 700.000 ton aan besparingen ten opzichte van de Kaderbrief heeft opgeleverd. Tijdens de informatiebijeenkomst vorige week stelde een deelnemer de handige vraag, of de slimme vraag: Is dit eigenlijk wel een besparing? Want alle zogenaamde bespaarde kosten komen via een begrotingswijziging volgend jaar toch weer op het bordje van de deelnemers te liggen. Maar zoals gezegd, aan prijs-schieten willen we niet meedoen, want dat zou zomaar eens een van de redenen kunnen zijn voor het al jaren voortdurende en veel te hoge ziekteverzuim binnen de RUD. Zo lezen we in het evaluatierapport zelf, dat we voor de zomer ontvingen: Medewerkers hebben behoefte aan haar werk te doen. Er lijkt een grens te zijn aan wat medewerkers kunnen absorberen aan ontwikkeltrajecten en negatieve berichtgeving over het werk. Dat snappen we. Voorzitter, iedereen in dit land, en zeker ook de Partij van de Arbeid, vindt een veilige, hele en schone leefomgeving belangrijk. Milieuwetgeving en handhaving dienen hand in hand te gaan en moet op orde zijn. Zolang het maar niet te veel gedoe geeft en niet teveel kost. Daarom is er een RUD gekomen. Het kon efficiënter allemaal door het werk van 12 + 1 organisaties onder één dak te brengen en daar dan meteen efficiencykortingen op toe te passen. Dat kunnen we allemaal mooi teruglezen in de paragraaf over het historisch perspectief. En toen het echt niet meer ging, is met de deelnemers afgesproken dat het bijgelapt zou worden tot op de dag van vandaag. De organisatie zelf wringt zich in alle mogelijke bochten om én het werk goed te doen én de deelnemersbijdrage tot op het bot te verantwoorden. We zeggen overigens niet dat dit niet goed is of niet terecht is, want het gaat wel om geld van ons allen. En als we de eerste Kwartaalrapportage van dit jaar mogen geloven en lezen wat de organisatie allemaal aan narigheid in ons mooie Drenthe aantreft, dan is en blijft de RUD broodnodig. Maar de commissie van Aartsen, die vorig jaar alle omgevingsdiensten vorig jaar heeft doorgelicht, constateert ons inziens ook terecht dat deze veelal onvoldoende robuust zijn om hun taken naar behoren uit te voeren. En in dat licht bezien zijn we overigens nog wel benieuwd of dat ook nu nog risicovolle bedrijven zijn, die niet of nauwelijks worden gecontroleerd. Voorzitter, er is geëvalueerd en op basis daarvan is een plan van aanpak opgesteld. De Partij van de Arbeid is akkoord met deze aanpak en neemt dit ook serieus. Zeker gezien de passage op pagina 11. Ik citeer: 'Het governance model van de RUD lijkt een permanente worsteling te zijn'. De RUD is een verbonden partij, maar van verbondenheid is door de bank genomen weinig te merken. Deelnemers en RUD lijken niet tot het juiste gesprek te komen met elkaar, aldus de begeleidingscommissie van de evaluatie. En nu is er een hele kerstboom opgetuigd om die governance beter te organiseren. Die verbouwing moet allemaal gebeuren, terwijl het werk door moet gaan. En met opnieuw een te verwachten pittige discussie met alle deelnemers en de vooruitzichten over de financiële situatie en begroting. Voorzitter, ik rond af met twee vragen aan de gedeputeerde. Ik zou hem eigenlijk de vraag willen stellen: Wat voor zienswijze geef je in een situatie zoals hiervoor geschetst, nu eigenlijk mee? En als tweede vraag: Waar is de RUD mee geholpen op dit moment? Doorgaan met prijs-schieten of met rust en steun? Dank u.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Loof. En ook dank dat u nog even in uw bijdrage heeft genoemd dat de brief onder A.9 bij dit agendapunt wordt betrokken. Een vraag van mijnheer Pormes voor u.

De heer Pormes: Dank u wel voorzitter. Ik heb kennisgenomen van het feit dat u ook memoreert aan de commissie Van Aartsen. Begrijp ik nu goed dat u de aanbevelingen van de commissie Van Aartsen deelt?

De heer Loof: Wat heb ik net heb gezegd? Ik heb gezegd, dat er is geconstateerd dat deze organisaties over het algemeen onvoldoende robuust, zoals dat dan heet, zijn opgetuigd. En daar ben ik het mee eens.

De heer Pormes: Maar ze hebben 10 aanbevelingen gedaan.

De heer Loof: Ik ken ze niet allemaal uit mijn hoofd mijnheer Pormes, sorry. Die gaat u vast allemaal opnoemen nu?

De heer Pormes: Die tijd krijg ik niet van de voorzitter.

De voorzitter: U zeker niet. Dan gaan wij verder met de fractie van het CDA, de heer Van Dekken.

De heer Van Dekken: Dank u wel voorzitter. Voorzitter, ik zit hier met dubbele gevoelens. De eerste is, dat ik vanaf deze plaats mijn bijzondere waardering wil uitspreken voor de inzet van de collega's die werken bij de RUD. Hun tomeloze inzet om in lastige dossiers die handhavingsparagraaf krachtig ter tafel te houden. Dat valt echt niet mee wanneer je die controle moet doen op categorie 4 of 5 of misschien zelfs 6 bedrijven. Een ongelooflijk lastige discussie. Ik ben erg blij dat mijn collega Loof zojuist even de verwijzing deed naar de commissie Van Aartsen. Want wij weten allemaal hier in dit huis hoe ongelofelijk lastig en moeilijk die RUD tot stand is gekomen, hoe lastig dat is om die bestuurlijke prioriteit overeind te houden. En de collega van de VVD zei het zojuist naar mijn idee ook helemaal helder: Fijn dat die kwantitatieve bijdrage aan controle nu nog mogelijk is, omdat er tijdelijke formatie staat. Maar we hebben echt nog steeds ontzettend veel discussie over de RUD. Ik realiseer me ook, dat is de andere kant van de medaille, dat wanneer je niet nu over de RUD krachtig spreekt rondom de Conceptbegroting, dan zijn we het politiek moment even kwijt om onze zorgen te ventileren. Ik weet hoe ons college in deze wedstrijd zit. En ik realiseer me echt heel goed, dat wanneer je maar 1 van de 12 of 1 van de 13 bent, dat het soms heel erg lastig is om je positie helder te maken. Maar voorzitter, voor het CDA is het glashelder. Er moet meer geld naar de RUD, deze Conceptbegroting is in de aard niet oké. Als je gaat kijken naar de ziektevervanging, als je gaat kijken naar de digitale melding systematieken die er worden voorgesteld, nog even los van de GR evaluatie, want natuurlijk gaat straks dan de controledruk, de handhavingsdruk, weer afnemen, een implementatietraject ligt verder voor, het is gewoon niet genoeg. Ik kijk nu ook even in de richting van de gedeputeerde. Wanneer ik tegen hem zeg, en hij weet dat, in het westen hebben we regelmatig de constatering, dat grote milieu-incidenten soms aanleiding waren om een RUD weer op de agenda te krijgen. Maar ook gegeven de inspanningsverplichting of het nu gaat over de controle op oppervlaktewater of het gaat om categorie 5 bedrijven, wij moeten dit echt beter doen in het belang van de mensen die werken bij de RUD, in het kader van de geloofwaardigheid van de bestuurlijke handhaving richting bedrijven. Voorzitter, ik zeg het nog één keer: Onze sociale alarmbellen rondom de RUD gaan af, die rinkelen al een tijdje: Er moet meer geld naar de RUD. Is de gedeputeerde bereid om dit punt nog eens, even los van onze eigen financiering die misschien reden kan zijn om vanuit provincie nog meer geld ter tafel te brengen, om dat nogmaals

bij alle betrokken stakeholders ter tafel te brengen en onze grote, grote zorgen die we nog steeds hebben over de RUD, op die manier kenbaar te worden?

De heer Mäkel-van Luttikhuisen: Voorzitter.

De voorzitter: Interruptie van mijnheer Mäkel.

De heer Mäkel-van Luttikhuisen: Dank u wel voorzitter. Vindt de heer Van Dekken dat ook de gemeente een extra bijdrage zou moeten doen?

De voorzitter: Ik vind dat zeker, mijnheer Mäkel. En natuurlijk ken ik de standpunten van de wethouders. Die komen gelijk met verhalen over de jeugdzorg en dat het allemaal moeilijk is en lastig is. Maar dit is een dossier wat in die handhavingsparagraaf rondom sociale veiligheid ook vanuit de gemeente een andere bijdrage vraagt.

De voorzitter: U was net klaar met uw betoog mijnheer Van Dekken? Dank voor uw bijdrage. Er is nog een interruptie van mijnheer Uppelschoten.

De heer Uppelschoten: Een vraag. Een sympathieke bijdrage mijnheer Van Dekken, maar eigenlijk zegt u dus gewoon: Meer geld is de oplossing. Maar is dat nou zo bij de RUD? Want we hebben al zoveel problemen voorbij zien komen. Ik wil ook best meer geld geven, maar ik heb niet het gevoel dat daarmee de problemen opgelost zijn.

De voorzitter: De heer Van Dekken.

De heer Van Dekken: Ik denk dat, wat mijnheer Loof zojuist ook onder de aandacht bracht, bij de ontstaansgeschiedenis van de RUD heb je onmiskenbaar kunnen constateren, dat toen de gemeente gedwongen werden onder invloed van de rijksregelgeving op dat punt, zij hun grote zorgen daarop al ventileerden. Maar het is inderdaad juist, de commissie van Aartsen heeft dat overigens meermalen vervolgens vastgesteld, dat ging gelijktijdig onder de 20-30% bezuinigingsopgaven. Dus het antwoord wat ik u zou willen geven mijnheer Uppelschoten, is: Ja, er moet nog steeds méér geld naar de RUD, om ook die hoogwaardig opgeleide mensen die we daar nodig hebben ook in de context van ziektevervangings, om dat daar beter te doen. En, dat is het tweede deel van mijn oproep, ook in de richting van GS: Meer bestuurlijke prioriteit.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we nu verder met de fractie van GroenLinks. Mijnheer Pormes.

De heer Pormes: Dank u wel voorzitter. Ik heb uw advies gevolgd en ik sluit me dan ook aan bij datgene wat de heer Van Dekken heeft gezegd over zijn waardering voor de RUD. Dan hoef ik dat niet meer te doen. En ook met betrekking tot dat er meer financiële middelen naar de RUD's moeten gaan, maar daar kom ik zo meteen op terug. Voorzitter, ons wordt gevraagd om een zienswijze en niet zozeer om in te stemmen. Maar alvorens ik de aanbevelingen doe voor de zienswijze, wil ik daar ook een beetje het kader scheppen. Want waar het eigenlijk om gaat, is dat je ervoor zorgt dat er op een goede en veilige manier gewoond, gewerkt geleefd kan worden in een gezonde omgeving, en dat er gehandhaafd kan worden als er overtredingen zijn. En kijk de belangrijkste knelpunten... en het is goed dat zowel de Partij van de Arbeid als het CDA daarnaar hebben verwezen, is de commissie van Aartsen. Die hebben de knelpunten en belem-

meringen genoemd waardoor de RUD's niet optimaal kunnen functioneren. En dat is ook door-
geven aan... Het probleem is natuurlijk dat we nu met een demissionair kabinet zitten, en ook
nog een keer met een nieuwe staatssecretaris en een nieuwe minister Visser. Het probleem is,
dat die commissie van Aartsen en niet alleen commissie van Aartsen maar ook de Algemene Re-
kenkamer heeft zich hierover gebogen.... Beide constateren dat er iets mis is met de handha-
ving. Randvoorwaarden, regie, financiën en kwalitatieve wetgeving ontbreken. Er is ook veel te
veel, naar hun oordeel, verantwoordelijkheid gelegd bij de regionale overheid. En dat kan ook
wel kloppen, omdat we in een soort spagaat zitten. Enerzijds moeten we toezichthouden op de
gemeente, anderzijds maken we zelf ook deel uit van de instelling. Dus dat maakt het ook een
beetje lastig om te oordelen over je eigen positie. Een ander aspect van de commissie Van Aart-
sen is, dat ze ook zeggen: Er is een gebrek aan kennis en capaciteit, en met name ook de onaf-
hankelijkheid. Het lijkt onvoldoende gewaarborgd. En als je dat wil verbeteren, dan zul je ook
heel nadrukkelijk moeten kijken van: Wie kan zorgen voor die oplossingen? De belangrijkste as-
pecten en dat heeft de heer Van Dekken ook genoemd, zijn de financiën. Dat is het belangrijk-
ste probleem dat deze diensten ervaren. En die middelen moeten uit Den Haag komen. En ook
tijdens het debat in de vaste kamercommissie hierover, waren nagenoeg alle partijen het er mee
eens dat er meer geld moet komen. Zij volgen daarmee ook het advies van Van Aartsen. Dus dat
lijkt me wel zinvol om dat hier nog een keer te benadrukken en om dit probleem ook op de
juiste tafel te leggen en niet alles over de tafel van RUD Drenthe. 7 aanbevelingen liggen voor
bij de zienswijze. 1. Wij concluderen allang dat de toezichthoudende organisatie onvoldoende
menskracht en financiële middelen heeft, dat er te veel wederzijdse afhankelijkheden bestaan,
bijvoorbeeld tussen gemeenten, omgevingsdiensten en bedrijven. 2. Het gaat om het vaststellen
van een minimale omvang van omgevings- diensten om risico gestuurd te werk te gaan. Daar-
naast gaat het over de kennisuitwisseling of specifieke expertise die benodigd is binnen de dien-
sten. 3. De onafhankelijke positie van de RUD dient versterkt te worden. 4. Er moet meer regie
komen vanuit het ministerie. 5. Heel concreet valt te denken aan uniforme dwangsommen en
het creëren van een basiskennisniveau. 6. Meer zorg en aandacht om de nodige expertise op te
leiden en te werven. En tot slot, 7. Kom met een actieplan om het ziekteverzuim tegen te gaan.
Voorzitter, de frustratie bij de diensten zal toenemen, omdat het demissionair kabinet onlangs
heeft verklaard alles over te laten aan het volgende kabinet. Dat betekent dat we nog jaren
moeten wachten totdat ze met een oplossing komen. En daar kunnen we niet op wachten. De
schade, die soms onherstelbaar is, zal op een gegeven moment oplopen tot hele hoge kosten.
Deelt u de zorgen en bent u bereid om, in IPO-verband dan wel samen met de VNG, het kabinet
te bewegen zich niet te verschuilen achter een demissionaire status, maar gewoon met oplossin-
gen te komen? Naar de heer Van Dekken heb ik het voorstel, om het college te vragen nader on-
derzoek te doen of het mogelijk is om uit eigen middelen financiën ter beschikking te stellen als
een soort overbrugging. Het geld komt er, daar ben ik van overtuigd. Dat blijkt ook uit de dis-
cussie in de Tweede Kamercommissie. Breed draagvlak dat Den Haag met geld komt en dat in te
zetten als overbrugging, zodat ze dat weer terugkrijgen op het moment dat de nieuwe minister,
of misschien wel een demissionaire minister, bereid is om het geld over te maken. Dank u wel.

De voorzitter: Dank voor uw bijdrage.

De heer Van Dekken: Voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Van Dekken, een vraag.

De heer Van Dekken: Voorzitter, want ik luister natuurlijk met ontzettend veel belangstelling
naar collega Pormes. Hij herhaalt de zorgen die wij ook hebben. Eerlijkheidshalve zitten onze

bezwaren niet zozeer op de vermeende onafhankelijkheid of niet-onafhankelijkheid. Ik kan nergens uit een evaluatie halen dat de RUD op dat punt in gebreke is ergens, dus ook vanuit het adagium 'slager keur uw eigen vlees'. Ik heb echt vol vertrouwen in het AB ook rondom de RUD, dat zij die handhavingspakketten voldoende borgen in onafhankelijkheid, maar de suggestie die u net meegaf ook in mijn richting, dat zou ook in de richting van GroenLinks willen vragen. We hebben hier vanmorgen op de MKB-fondsen gesproken over Groene Economische Agenda's. We hebben het over stimuleringsfondsen hier. Maar is GroenLinks het met mij eens, dat wij nou juist eens een ander signaal ook richting de RUD moeten afgeven, namelijk: prachtige Ontwerpbegroting. Maar desnoods gaan we als provincie in de lead. Wij willen, even los van de Rijksfinanciering, vanuit dit huis een ander signaal geven richting de RUD, namelijk: Dan meer geld hier vanuit de provincie. Dat is mijn vraag.

De heer Pormes: Ten aanzien van het eerste, met betrekking tot onafhankelijkheid, dat blijkt uit een rapportage van de commissie van Aartsen. Ik begrijp dat ook wel, want als je met zo veel lagere overheden werkt met zulke politieke belangen, dan speelt dat een rol natuurlijk bij de handhaving. Dat is logisch. We moeten ook niet naïef zijn, dat iedereen probeert om ook de diensten te beïnvloeden in hun richting. Daarom benadruk ik nog een keer: Die onafhankelijkheid moet versterkt worden. Het tweede. Als het gaat om de middelen: Het maakt niet uit, feitelijk komt het op hetzelfde neer, dat we gewoon extra middelen inzetten. Want als we ook naar de informatiebijeenkomst hebben beluisterd, er zijn onvoldoende middelen om alle taken uit te voeren. Dat kan echt niet. Weet je, al die taken moeten gewoon uitgevoerd worden. Als het dan niet linksom gaat, dan maar rechtsom. Maar het geld moet wel op tafel komen.

De heer Van Dekken: Oké voorzitter, daar leid ik uit af, dat ook de heer Pormes dus vindt dat, wanneer wij vanuit onze provincie op dat punt het voortouw kunnen nemen ook in de richting van de gemeente, dat hij het eens is dat los van die systematiek erachter, dit signaal ten principale gegeven moet worden.

De heer Pormes: Nou nog...

De voorzitter: Laatste keer.

De heer Pormes: Op het moment dat er de Begroting aan de orde is en u komt met een voorstel, dan zullen wij dat steunen uiteraard. of we dienen het samen in.

De voorzitter: Dank u wel, dan gaan we verder met de volgende spreker, mevrouw Van den Berg van de ChristenUnie en daarna de heer Blinde.

Mevrouw Van den Berg: Dank u wel voorzitter. We spreken in deze Staten regelmatig over de RUD. Vlak voor de zomer hadden we hier nog een pittig gesprek over, waarbij deze Staten hun zorg hebben geuit als het gaat om de milieuhandhaving in onze provincie. Maar ook eerder hebben wij meermalen gesproken over, zoals ik dat toen noemde, dit voor sommigen ongewenste kind. Nu ligt de Begroting van 2022 voor en wordt onze zienswijze hierop gevraagd. Als ChristenUnie Drenthe vinden we de RUD heel belangrijk als hoeder van onze milieuregels. Daarom begint mijn fractie hier en niet bij het geld. We hebben voor de zomer al gesproken over dat het provinciale toezicht niet op orde is en we vinden het belangrijk dat dit met prioriteit wordt opgepakt. Ik kom daar straks nog even op terug. We willen de RUD ook graag een compliment geven. Want, waar we eerder in deze Staten onze zorgen uitspraken over het financieel in control zijn van de RUD, zien we nu in de evaluatie terug dat dit goed gaat. En dat is

denk ik ook goed om te benoemen en onze complimenten daarvoor. Dan naar de Begroting. Daar zijn we iets minder complimenteus over, maar dat ligt niet aan de RUD. De ChristenUnie vindt het geen realistische begroting. Belangrijke ontwikkelingen die van invloed zijn op de begroting zijn niet meegenomen, denk bijvoorbeeld aan de kosten voor het uitvoeren van de evaluatie, het toekomstige VTH-beleid. Wij vragen ons af, waarom zijn er geen stelposten opgenomen? We zien ook dat de kaasschaaf is gehanteerd en telkens de positieve scenario's zijn opgenomen. Zo worden bijvoorbeeld bepaalde te verwachten kosten gewoonweg niet opgenomen, zoals een stijging van de bedrijfs- en uitvoeringskosten, als het gaat om het ziekteverzuim het positieve scenario, gehanteerde indexcijfer, besparing reiskosten. Met deze begroting schuiven we volgens ons de rekening voor ons uit en dat deel ik met de VVD en anderen. Het college legt deze begroting vrij neutraal aan ons voor. Met de PvdA horen wij graag ook de zienswijze van het college op deze begroting. Tot slot, of niet helemaal tot slot, maar over de procesaanpak van de opvolgingen van de evaluatie. Prettig om dit zo inzichtelijk te hebben. Je kunt goed zien wat er wanneer gebeurt. We zien dat er vaart gemaakt wordt met het oppakken van het VTH-beleidskader en het herijken van de Drentse Maat. Dat zijn voor ons belangrijke zaken. Er staat dat we dit in het tweede kwartaal mogen verwachten, maar veel gemeenten zullen rond die tijd een wisseling van colleges en raden hebben. We vragen het college: Kan die wisseling nog verstorend zijn op het proces? Wat ons betreft heeft dit in ieder geval veel prioriteit dat dit er komt en we kunnen ons volgens ons ook geen vertraging veroorloven. Dan over de governance. Zonder een en ander tekort willen te doen, dit is een structuuroplossing, dat moet ook hoor, maar het gaat volgens ons ook om de cultuur. Hoe gaan we als gemeenten en provincie om met de RUD? Wil de gedeputeerde, als voorzitter van het algemeen bestuur, zich ook inzetten wat dat betreft voor het draagvlak voor de RUD, ook straks richting de nieuwe raden en colleges? Dank u wel.

De heer Pormes: Voorzitter, mag ik nog een vraag stellen?

De voorzitter: Natuurlijk mag dat. Mijnheer Pormes van GroenLinks.

De heer Pormes: Het was mij niet helemaal duidelijk, maar vraagt u nu aan het college om een zienswijze op de begroting? En hoe moet ik dat proces zien? Het college vraagt ons om een zienswijze, dat geven wij nu. Wat verwacht u dan? Verwacht u dan dat het college eerst al onze zienswijzen verwerkt tot een eigen zienswijze en dat opnieuw aan ons voorlegt? Hoe moet ik dat zien?

Mevrouw Van den Berg: Nou, meestal vindt het college wel wat. Ik ben wel benieuwd hoe zij hier gewoon tegen aankijken. Dat is geen officiële zienswijze hoor, maar gewoon een appreciatie, laat ik het dan zo noemen.

De voorzitter: Dat is een voldoende antwoord denk ik. Nog andere interrupties? Niet het geval, gaan we verder met de heer Blinde van JA21.

De heer Blinde: Dank u wel voorzitter. Mijn voorganger van de ChristenUnie refereerde er al even aan, van voor de zomer, 19 mei 2021. Volgens mij hebben we toen een plan van aanpak besproken en hebben GS herhaaldelijk garanties afgegeven dat na drie jaar de RUD aan zijn taken, zijn wettelijke taken, zal voldoen en dat het een prima organisatie zal zijn, organisatorisch gezien. Heel eerlijk gezegd, we hadden daar niet zo heel erg veel vertrouwen in, maar laten we GS dan gewoon die 3 jaar geven. We hebben die garanties gekregen. Als we meer geld nodig

hebben, ik heb dat al eerder betoogd en in dat opzicht, dat gaf de heer Van Dekken ook uitstekend aan, kunnen wij ons er wel in vinden als we meer geld nodig hebben. Ik kan me ook volledig vinden in wat de heer Van Dekken zei, dat het bestuurlijk echt topprioriteit moet zijn. Maar goed. Wij hebben dus 19 mei 2024 in onze agenda vastgezet, dat is moment dat er geleverd moet worden. En tot die tijd zou ik zeggen, geven wij GS, tot het redelijke natuurlijk, volledig de vrije hand en dan zien we het wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we verder met de D66, mijnheer Pragt.

De heer Pragt: Dank u voorzitter. D66 heeft, na de voorlichtings- bijeenkomst van 7 september jongstleden, bij het lezen van de stukken nog steeds geen goed gevoel bij de organisatie RUD. We hebben nog steeds de sterke indruk dat de organisatie niet in controle is. Als we kijken naar de Ontwerpbegroting 2022, dan wordt daar een kostenbesparing van € 703.000 aangekondigd. Als dit een de te realiseren en goed te onderbouwen besparing is, dan is dat natuurlijk geweldig. Maar wij vragen ons af of de besparing wel realistisch is en geen wensdenken van de RUD. D66 heeft de volgende bedenkingen en vragen bij deze besparing en de Ontwerpbegroting 2022. Op pagina 5 van de Ontwerpbegroting zien we het overzicht van de posten die te maken hebben met de besparing. Het valt hierbij op dat het gaat om uitgestelde investeringen, verlaging van kosten zonder onderbouwing zoals € 108.000, bedrijfs- en uitvoeringskosten. En de toenamevraag lucht- advieskosten en BOA-capaciteit zijn geschrapt en worden later als meerdere doorberekend. Het ziekteverzuim wordt gesteld op 6%, terwijl het ziekteverzuim bij de RUD nog nooit onder de 8% is geweest en in de eerste 4 maanden van 2021 8,66% bedraagt. Goed personeel is moeilijk te krijgen en er zal dus met inhuur gewerkt moeten worden. Dit zien we ook terug in de 4-maandsrapportage waar op pagina 6 een afwijking van meer dan 300% op inhuur wordt vermeld. Tijdens de bijeenkomst van 17 september deelde de directeur van de RUD mee, dat de kosten onzeker zijn en dat er een onzekerheid in de begroting voor 2022 zit, die in de tonnen loopt. Daarbij komt nog dat de invoering van de Omgevingswet meer kosten lijkt op te leveren van 10-12%. Dit betekent een kostenstijging van € 1,8 miljoen. De reden voor de ingeboekte bezuinigingen lezen we op pagina 8 van de begroting. Bij de afweging is dringend stilgestaan bij de nijpende financiële situatie van de deelnemers. Dit kan toch onmogelijk een serieuze reden zijn om een onrealistische begroting in te dienen? Kan de gedeputeerde aangeven, waarom er ondanks alle onzekerheid toch is gekozen voor het inboeken van de bezuinigingen, in de wetenschap dat het zeer waarschijnlijk niet haalbaar is en begin 2022 er een nieuw verzoek komt voor de aanpassing van de begroting zoals vermeld op pagina 3 van de aanbiedingsbrief van het RUD? We gaan ook mee in het verhaal van het CDA, de heer Van Dekker, dat als het noodzakelijk is, nuttig is en ervoor zorgt dat de RUD wel goed gaat functioneren, meer financiële middelen vanuit de provincie zeker bespreekbaar zijn en toegezegd kunnen worden. Maar de belangrijkste vraag en zorg is natuurlijk: Hoe staat het met de productie? Is de vergunningverlening op orde en worden er voldoende controles uitgevoerd, om te kunnen garanderen dat de bedrijven in Drenthe op een veilige manier volgens de normen werken? De zorgen komen voort uit het feit dat we een aantal keren lezen dat er productieverlies is, onder andere doordat het bodeminformatiesysteem niet op orde is, een groot aantal medewerkers vervroegd met pensioen gaat en dat er een hoger ziekteverzuim is. Dat baart wel zorgen. En als laatste. In de bijeenkomst van 7 september 2021 werd vermeld, dat de RUD geen kennis of inzage heeft van het overgrote deel van de bodemlocaties in Drenthe. Maar ze moet wel de controle gaan uitvoeren. Van deze locaties is onbekend wat er in de bodem zit en welke gevolgen dit heeft voor de leefomgeving. D66 schrok van deze mededeling en is hier zeer verontrust over. Kunnen wij een overzicht krijgen van de locaties waar het hier om gaat en is er ook een plan van aanpak om dit op te lossen? We horen graag van de gedeputeerde. Dank u.

De heer Loof: Voorzitter.

De voorzitter: Interruptie nog van mijnheer Loof.

De heer Loof: Even naar het begin van uw betoog mijnheer Pragt. U begint te zeggen: De RUD is niet in control. Daar kun je van alles van vinden. Maar zou u ook... Wat is de idee van D66 hoe dat nou kan en hoe dat is ontstaan en waar ligt het aan? Heeft u daar... Wat is uw kijk daarop?

De heer Pragt: Ik kan niet in de interne organisatie kijken, want ik sta op afstand natuurlijk. Maar vanaf het begin rommelt het natuurlijk. Het is een gedwongen huwelijk geweest en ik denk dat daar veel problemen uit voortkomen. En ook dat er bezuinigt is, terwijl er niet bezuinigd kon worden, waardoor je een soort mismanagement, misinformatie krijgt, wat de problemen veroorzaakt en de organisatie dus nooit in rust gekomen is.

De heer Loof: Als ik het goed begrijp, het historisch perspectief zoals omschreven wordt in de stukken, is ontstaan, de efficiencykortingen, is dat de basis geweest voor het feit dat het tot op heden nog niet functioneert zoals het zou moeten functioneren?

De heer Pragt: Dat is in ieder geval één van de redenen geweest. Dat klopt.

De voorzitter: Dank u wel nog voor deze interruptie. Geen andere interrupties gezien, dan gaan wij verder met de een na laatste spreker, dat is de heer Steenberg van Sterk Lokaal. Gaat uw gang.

De heer Steenberg: Voorzitter dank u wel. De RUD Ontwerpbegroting 2022, daar voegen wij aan toe: Voorlopige Ontwerpbegroting, want wat al eerder gezegd werd, eigenlijk is dit niet een realistische begroting. Als je begroot, dan begroot je op basis van wat je verwacht aan kosten. We weten dat er nog kosten komen volgend jaar, maar wij maken daar geen inschattingen van, of wij maken daar geen stelposten voor. Ik denk dat dit heel moeilijk begroten is. De RUD is al jaren, eigenlijk vanaf de oprichting, een moeilijk beheersbaar te maken organisatie, zowel financieel als door de keuze van het zaakstelsel. Een valse start door te krappe budgetten zet eigenlijk nog steeds door. De ontwerpbegroting is op basis van de Kadernota gemaakt. Daarbij is op aandringen van raden ten opzichte van de Kadernota fors gesneden, door een aantal uitgaven die dan niet definitief zijn niet mee te nemen bij onder andere de implementatie van de nieuwe Omgevingswet. Bij de nieuwe Omgevingswet wordt ingeschat dat het zal leiden tot een negatieve afwijking van 10-12%. Wat ik net al aangaf, waarom niet een stelpost, waar je ongeveer toch in de richting van een begroting gaat, zodat je weet waar je naartoe gaat? Dus ik wou mij eigenlijk aansluiten bij wat de PvdA en de ChristenUnie zeiden over zienswijzen. Want ook Sterk Lokaal vraagt zich af wat voor zienswijze moeten we indienen? We horen daar graag een reactie van de gedeputeerde over. En daarnaast werd ook een opmerking gemaakt om meer steun, meer financiële steun vanuit de provincie om de RUD op gang te helpen. Want gemeenten hebben het al zwaar en op deze manier krijgen ze het nog veel zwaarder. Dus wat is de reactie van gedeputeerde daarop? Deze vraag is ook door meerdere fracties gesteld. En dan kort over de 4-maandsrapportage. Uit die rapportage blijkt, dat ze verwachten dat er € 70.000 tekort gaat komen en dat ze dat in gaan halen. Dus dat lijkt een positieve. Wat niet zo positief is, is het ziekteverzuim, ook al heel vaak herhaald, meer als 8%, terwijl de begroting 6% is. Zeer zorgelijk. En je moet je afvragen: Waar ligt echt de oorzaak? Tot zover eerst voorzitter.

De heer Van Dekken: Voorzitter.

De voorzitter: Interruptie van de heer Van Dekken nog.

De heer Van Dekken: Voorzitter, ik kijk luister belangstelling naar de bijdrage van Sterk Lokaal, maar dat is toch een club die hier vooral ook vanuit dat gemeentelijk georiënteerd denken... partijen als Gemeentebelangen en dat soort collega-partijen, reken ik maar even voor het gemak tot uw achterban mijnheer Steenberg. En ik heb natuurlijk net als u de constatering dat zo'n voorlopige ontwerpbegroting, dat zien we natuurlijk allemaal en de lastigheid om daar wat van te vinden, die begrijpen we ook allemaal. Alleen, wat mij nu een beetje tegenvalt in uw bijdrage is, dat u eigenlijk niet de gemeente vanaf hier nu oproept, voor zover dat van belang kan zijn, om richting de RUD op dat punt gewoon financieel meer bij te dragen aan wat ze nu doen. Dus ik zou u willen vragen, kunt u daar nog eens wat op reflecteren,

De voorzitter: Mijnheer Steenberg.

De heer Steenberg: Dat kan ik zeer zeker. Iedereen weet, gemeenten zitten financieel in heel zwaar weer. Ze moeten nu al her en der strepen in voorzieningen die eigenlijk niet gestreept kunnen worden. En eigenlijk zeg ik: Laten we als provincie op dit moment even de gemeenten sparen en proberen dat de provincie in eerste instantie daaraan bijdraagt, om te zorgen dat we weer tot een gezonde RUD komen en dat de gemeente op het moment dat het wel weer kan, daarin gewoon weer gaat bijdragen.

De heer Van Dekken: Voorzitter. Dan begrijp ik het antwoord van mijnheer Steenberg als zodanig: Wanneer de gemeenten op dit punt niet kunnen bijdragen, dan zouden we dat op zijn minst vanuit de provincie hier moeten doen.

De heer Steenberg: Nou, zo heb ik het niet helemaal gezegd. Ik heb die vraag aan de gedeputeerde gesteld, of dat eventueel een optie is. Ik heb niet gezegd dat het zou moeten.

De voorzitter: Dat is voldoende, dan wachten we gewoon de reactie straks af. Geen andere interrupties? Dan gaan we naar de laatste spreker, mevrouw Zuiker van de Partij voor de Dieren. Gaat uw gang.

Mevrouw Zuiker: Dank u wel voorzitter. We hebben het nu over de nieuwe versie van de begroting, die ruim € 700.000 lager uitvalt. Maar het wordt voor een deel veroorzaakt doordat sommige kosten pas achteraf in rekening gebracht zullen worden. Er is nu een keuzedocument met besparingsopties. Een van de zaken waar gemeentes op kunnen besparen, is luchtadvies en BOA-inzet. En dat betekent eigenlijk, dat arme deelnemers minder snel zullen kiezen voor luchtadvies en extra BOA-inzet. En is bekend welke risico's dat met zich meebrengt? Want op pagina 13 staat, dat 'Achterstanden in de luchtadvisering kunnen leiden tot politiek gevoelige dossiers'. Ik citeer. Weten GS wat daarmee bedoeld wordt? Volgende punt is het nieuwe zaakstelsel. Dat is in de nieuwe begroting ineens de helft goedkoper geworden. Dat levert wel wat vragen op. Want wat leveren we dan in, met zo'n veel goedkoper zaakstelsel? En dan weer het ziekteverzuim, dat is al vaker genoemd. Maar er wordt inderdaad niet onderbouwd waarom het gemiddelde nu naar 6% zou gaan. En als je nu al op 8,66% zit en je moet naar een gemiddelde van 6%, betekent dat dat je drastisch omlaag zal moeten gaan. Dus wij vragen ons af waar dat op gebaseerd is. Wat ook al genoemd is, is inderdaad dat die Omgevingswet er nog aan komt met meerkosten van 10-12%. Dat betekent dus dat we nu eigenlijk al kunnen weten dat we met

deze begroting niet uit zullen komen. Tot slot. Inhoudelijke keuzes kunnen komen bij de actualisatie van de Drentse Maat en bij het opstellen van het uniforme VTH-beleid. Kunnen GS wat meer vertellen over het verloop van deze twee processen, bijvoorbeeld het tijdspad en de informatiesessies voor raads- en Statenleden? Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Zuiker. Samen met mijnheer Blinde bent u de winnaar van de 'overgehouden spreektijd competitie'. Dus dat gaat heel mooi. Geen interrupties, dan is het de tijd voor gedeputeerde Kuipers om niet alleen te reageren op het geheel, maar ook om alvast te proberen te komen tot een samenvatting van een mogelijke zienswijze van het college naar het Algemeen Bestuur van de RUD. Succes heer Kuipers.

Gedeputeerde Kuipers: Dank u wel, dat heb ik geloof nodig. Maar het is goed om even uitgebreid stil te staan naar aanleiding van deze Begroting, deze Ontwerpbegroting, bij een heel aantal dingen die u heeft genoemd. Voorop hoor ik eigenlijk Statenbreed het belang van de goede zorg voor ons milieu en de gezonde leefomgeving. Want daar hebben we de RUD voor en dat belang deelt u. Dus dat is goed om met elkaar ook te constateren. Een aantal heeft dat ook specifiek benoemd in uw bijdrage. Als we dat gezegd hebben, dan gaat opeens de kast open, want er speelt ontzettend veel. Ik heb dat even voor mezelf vanochtend in beeld gebracht. We hebben dat ontwikkelprogramma uit 2017. We hebben voor de zomer specifiek de versnelling voor de ontwikkeling op Provinciaal toezicht bij de kop gehad. De evaluatie loopt, maar we gaan ook die aanbevelingen uitwerken. Landelijk speelt nog de commissie Van Aartsen, het rapport van de Algemene Rekenkamer. En, dat kan ik niet vaak genoeg benadrukken, niet alleen de RUD werkt voor ons, maar ook de Omgevingsdienst Groningen werkt voor ons. Het BRZO, het Besluit risico zware ongevallen bedrijven, waar wij bevoegd gezag van zijn, is er voor het hele noorden. In dat hele spanningsveld opereert ook de RUD en daar hebben we nu dan de begroting van bij de kop. En u wordt gevraagd om een zienswijze. Een heel aantal vroeg ook al van... Er is heel veel gezegd, ik heb meegeschreven, ik zal dat zo allemaal even bij langs, maar hoe moeten we dit nou allemaal zien? Vorige week, tijdens die bijeenkomsten heb ik als waarnemend voorzitter ook even het traject geschetst en daar komt voor mij de belangrijkste appreciatie wel uit. We hebben u dit voorjaar een Kaderbrief gestuurd vanuit de RUD. Welke ontwikkelingen zien wij allemaal op ons afkomen? Die was redelijk open. Daar is een addendum op gestuurd, waarmee die dingen beter op kosten gezet zijn en daar kwamen we tot een vrij grote uitzetting van de RUD-begroting. Diverse gemeenteraden hebben daar ook op gereageerd. Dat is een stuk dat in principe de informatie gaf, maar die hebben daar toch een reactie op gegeven. En de kern staat ook wel ergens samengevat in deze stukken. We zien dat er meer taken op de RUD afkomen. We willen graag dat de kwaliteit van het werk hoog blijft, maar we willen dat het voor hetzelfde of liever nog minder budget gaat. En dat is het spanningsveld waarin het bestuur van de RUD keuzes moet maken over de begroting. Met die opdracht, we zijn met 13 deelnemers, 12 gemeentebestuurders en ik vormen het Algemeen Bestuur, is goed gekeken naar, als we nu vanuit de Kaderbrief... We moeten een Begroting 2022 vast stellen, wat zijn nou de kosten die echt onontkoombaar en hard op ons afkomen? Wat hebben we nou echt nodig om te kunnen draaien? Dat vindt u terug in deze ontwerpbegroting. Maar wat ik vorige week ook heb gezegd, wat mijn appreciatie is, als ik u zou moeten zeggen, mogen adviseren, wat is nou belangrijk om als zienswijze in te brengen? Dat doe ik ook in het bestuur. Die andere kosten zijn niet opeens weg. En dat hebben we nu in tweeën geknipt, om nu gewoon een begroting te hebben als basis. Maar er zal een begrotingswijziging moeten volgen, waarin die zaken nog weer terugkomen. Dat gaat leiden tot meer kosten en daar moeten we ook gewoon eerlijk over zijn. En daar is budget voor nodig en het zou in ieder geval, u gaat uiteindelijk over uw zienswijze, onze positie in het Algemeen Bestuur wel helpen, als u dat signaal uitzendt aan het algemeen bestuur, om er

iets tegenover te zetten dat er geen budget is. Ik kom daar straks nog even op terug. Voorzitter, nou dat even als algemene inleiding. Dan heb ik een aantal dingen volgens mij ook al benoemd. Dan loop ik even de fracties bij af en als ik te langzaam ga, moet u me vooral een duwtje geven voorzitter. De VVD. U zegt eigenlijk precies wat ik net samenvat, dus daar sluiten wij volledig op elkaar aan. Er is niet een betere inschatting te geven van de kosten. We hebben nog wel goed gekeken, zijn dingen incidenteel, structureel, hoe moeten we ze verwerken. Die inschatting is gemaakt. Maar bijvoorbeeld de hele invoering van de Omgevingswet, dat is een benchmarkonderzoek, dat is u ook via de griffie toegestuurd naar aanleiding van de informatiebijeenkomst vorige week. Maar dat is nog een benchmark en dat is nog niet uitgekristalliseerd, omdat ook de hele Omgevingswet niet uitgekristalliseerd is. Maar ik ga er voorlopig wel van uit dat dat soort ordes van grote gaat spelen. Eigenlijk zitten alle RUD's nog steeds met hetzelfde proces. En leren van elkaar? Ja, ze zijn ook verenigd in een club. Net zoals wij in het IPO zitten, hebben zij de Omgevingsdienst NL, waar ook alle directeuren in plaats hebben. Dus die uitwisseling vindt zeker plaats. U vroeg nog aandacht voor de evaluatie zoals we die uitpakken en met name transparant verantwoorden. Dat is iets waar ik al zeker de laatste twee jaar op heb gehamerd. Zo'n 4-maandsrapportage, ik snap waar het vandaan komt dat er zo veel kengetallen et cetera in worden benoemd. Maar het werpt bij mij altijd al meer vragen op dan het duidelijkheid geeft. En ik kan me voorstellen dat het bij u net zo is. Dus we werken eraan: Wat willen we dan precies zien? En waar zien we dat het gewoon goed komt met de milieuveiligheid in Drenthe? Daar zie ik zeker ook een rol in voor de raden en Staten, want uiteindelijk bent u degene die dit soort rapportages ook moet krijgen. Dus u moet daar ook sturing in hebben. Dus ik zal ook zorgen dat u in dat proces een goede positie krijgt, mogelijk middels de werkgroep, mogelijk anderszins. De SP zegt: Moeten we het signaal afgeven geen uitvoeringsdiensten te hebben? Zijn de taken in het geding? De omgevingsdiensten zijn natuurlijk ingevoerd naar aanleiding van een aantal grote milieu-incidenten. Toen we het allemaal nog zelf deden, ging het ook niet rooskleurig. Onder andere de vuurwerkramp Enschede is aanleiding geweest om over het stelsel te denken. Toen zijn de verplichte omgevingsdiensten gekomen. Onder andere in die korte tijd dat de RUD bestaat, zijn bijvoorbeeld de BRZO-bedrijven, risico's zware ongevallen, naar de RUD gekomen. Die zijn vervolgens ook weer uitgeplaatst naar de geconcentreerde landsdelige Omgevingsdiensten. Dus er staat al zoveel op de schop. U kunt dit signaal voor nieuwe uitvoeringsdiensten vooral gebruiken, maar ik zou niet weer het hele stelsel op de kop gooien. Dat is eigenlijk ook in de richting van de heer Pormes. Anderen vroegen aandacht voor het rapport van de commissie van Aartsen. Er zitten waardevolle bevindingen in, maar de provincies hebben samen ook gereageerd: Laten we nou niet weer het hele stelsel op de kop gooien, laten we nou zorgen dat het goed gebeurt. U zegt een aantal dingen over het ziekteverzuim en dan wijs ik u er toch op, dat er een aantal maal in de stukken staat dat dit ziekteverzuim, en dat ziet u ook in de grafiekjes, grotendeels niet werkgerelateerd is. Dus een aantal dingen waarvoor u met name en ook een aantal anderen aandacht hebben gevraagd, zijn niet werkgerelateerd, niet beïnvloedbaar ziekteverzuim. Dat is zeer tragisch voor de medewerkers, maar daar kan de werksituatie moeilijk wat aan doen.

De voorzitter: Even een interruptie van mijnheer Pormes.

De heer Pormes: Voorzitter, wat ik hoor, is dat de gedeputeerde zegt van die commissie Van Aartsen: Dat is wel oké, maar wij delen hun standpunten niet als het gaat om het hervormen van het stelsel. Maar als je gewoon even de zaken bekijkt en wat de uitslag is van de bijeenkomst van de Tweede Kamercommissie vorige week, dan ga ik ervan uit dat ze dat wél willen. Dus mijn vraag is: Hoe verhoudt zich dat als Den Haag zegt, we gaan het hervormen en de provincie zegt, dan gaan we niet mee in zee. In wat voor situatie zitten we?

Gedeputeerde Kuipers: Voorzitter, ik ga morgen ook nog met de milieuc commissie van het IPO weer nader in discussie over dit rapport. Dit rapport is besteld door staatssecretaris van Veldhoven. Met de onderzoeksopzet waren de koepels eigenlijk al niet zo blij. In Den Haag wordt daar misschien anders tegenaan gekeken, maar er zit een zeker spanningsveld op. En dan zal ik ophouden, want hier kun je het ook de hele middag over hebben. Er zit een spanningsveld op de onafhankelijkheid van de omgevingsdiensten en de bewegingsvrijheid van het bevoegd gezag. Want wat de RUD ook voor ons doet, wij zijn het bevoegd gezag als provincie en daar leggen wij, het college van GS, aan u verantwoording over af. Als je de omgevingsdiensten echt onafhankelijk maakt van bijvoorbeeld de provincie, dan kunnen zij niet meer ter verantwoording worden geroepen langs die weg, maar dan verliezen wij ook de keuzevrijheid. Want heel veel doet de RUD gewoon voor ons in mandaat en voor de gemeente. Maar er zit keuzevrijheid in, die wij als bevoegd gezag moeten invullen. Sta ik iets wel toe, sta ik iets niet toe. Dat verdwijnt dan ook en ik weet niet of dat verstandig is. Maar dan zeg ik daar even voldoende over. Maar er zitten dus zeer lovenswaardige dingen in, maar niet alles.

De voorzitter: Mijnheer Mäkel heeft een vraag.

De heer Mäkel-van Luttikhuisen: Voorzitter, ik wil heel even terugkomen, als het mag, op die werkgerelateerdheid. Je moet toch als bedrijf enorm veel pech hebben, als je spreekt over 8,66% ziekteverzuim dat niet werkgerelateerd zou zijn, of niet voornamelijk werkgerelateerd. Dat lijkt mij toch eigenlijk niet verkoopbaar. Als je zo'n hoog ziekteverzuimpercentage hebt, dan zul je toch echt moeten gaan afwegen van, wat is er mis in mijn organisatie.

De voorzitter: De gedeputeerde.

Gedeputeerde Kuipers: Voorzitter, ik kan daarbij niet over individuele medewerkers spreken, maar natuurlijk wel de bedrijfsarts die daar ook bij zit. En we zien gewoon dat zeker het middel-langdurig verzuim, waar vooral het verzuim zit bij de RUD, is niet werkgerelateerd. Dus dat betekent dat de RUD daar ook in beginsel niet veel aan kan doen. En dan kijk ik ook naar de leeftijdsopbouw van het personeel van de RUD en die is ook vrij hoog. Dan loop je ook gewoon meer risico's op gezondheidsproblemen die niet werkgerelateerd zijn. Dat is wel een aandachtspunt, waar we ook mee geconfronteerd worden als het gaat om de arbeidsmarkt, maar ook om pensionering. Maar zoals u in het stuk kunt lezen, het grote deel van het ziekteverzuim is niet werkgerelateerd.

De heer Mäkel-van Luttikhuisen: Mag ik daar toch nog even op reageren voorzitter?

De voorzitter: Heel kort, laatste keer.

De heer Mäkel-van Luttikhuisen: Ik vind het toch wel een beetje vervelend om te horen dat als je wat ouder bent, en zeker ik ben ook de jongste niet meer, maar dan zou je toch eigenlijk moeten zeggen dat je vooral oudere medewerkers ook de ruimte geeft om wat meer af te bouwen in plaats van dat je zegt: Ik heb relatief veel oudere werknemers en daarom zijn de problemen die ontstaan niet werkgerelateerd. Dat lijkt mij niet kunnen.

Gedeputeerde Kuipers: Voorzitter, uiteraard acteert de RUD net als ieder ander als goed werkgever en is daar ook maat voor ieders persoonlijke situatie. Maar het is nou eenmaal een feit, dat het risico zeker met de oplopende leeftijd, excuus voor mensen die richting hun pensioen gaan,

gewoon hoger is op kwalen. Maar in de kern, zoals het ook gerapporteerd is, is het grotendeels niet werkgerelateerd. Al zien we wel, dat staat ook in de 4-maandsrapportage, dat er ook wat kort verzuim is dat wel werkgerelateerd kan zijn, maar daar wordt door de RUD op ingespeeld. Ik denk ook dat het... Want u heeft het ook over de verdere ontplooiing van medewerkers, dat is natuurlijk belangrijk om personeel aan te trekken. Dat ziet u ook. Er komt een nieuwe missie en visie van de RUD waarom zijn we eigenlijk op aard? Waarom werken wij daar? Dat is ook een van de dingen die de medewerkers zeer belangrijk vinden, om weer een heldere missie te hebben om mee bezig te gaan. We zien ook dat die doorstroom echt noodzakelijk is. Als wij voldoende kwalitatief goed toegeleide werknemers willen hebben, dan zullen zij zich ook binnen het werk moeten, maar ook kunnen ontplooiën. En daar wordt ook op grote schaal gebruik van gemaakt. Voorzitter, ik ga, als u het goedvindt...

De voorzitter: Mijnheer Uppelschoten wil hier ook nog een korte vraag over stellen en mijnheer Blinde ook nog. Mijnheer Uppelschoten.

De heer Uppelschoten: Als je de stukken leest, heel veel mensen bemoeien zich met de RUD, met de kwaliteit van het werk van de RUD. Is er eigenlijk een ideaalplaatje van de RUD zelf hoe zij zouden willen functioneren? Want als allerlei buitenstaanders wat gaan vertellen over jou werk...

De voorzitter: Ja, uw vraag is helder. Mijnheer Kuipers en daarna mijnheer Blinde.

Gedeputeerde Kuipers: Het uniforme VTH-beleid, dat klinkt heel technisch, maar dat betekent eigenlijk dat de 13 deelnemers in de RUD gezamenlijk een niveau moeten afspreken waarop de RUD vergunningverlening doet, het toezicht doet en handhaving uitvoert. Dat is het document, dat wordt dus nu opgesteld. Iemand haalde het al aan, dat zal ergens rond de gemeenteraadsverkiezingen zijn licht moeten vinden. Daar wordt nu aan gewerkt en dat is een coproductie tussen de bevoegde gezagen en de RUD zelf. Dus dat ideaalplaatje van de RUD zal gespiegeld moeten worden aan de rek die daar zit bij de deelnemers.

De voorzitter: Helder. Dan gaan we naar mijnheer Blinde voor een vraag.

De heer Blinde: Dank u voorzitter. Ik schrok een beetje toen ik hoorde dat de RUD zijn missie en visie gaat opstellen en dat nog niet helemaal helder heeft. Begrijp ik dat deze club 7 jaar bestaat en dus nu worstelt met de vraag: Waarom zijn wij hierop aard? Dat is natuurlijk een hele ingewikkelde vraag, maar ik mag toch hopen dat de RUD dat wel helder voor de geest heeft. Dan bent u met mij eens hoop ik.

Gedeputeerde Kuipers: Ja absoluut voorzitter. Maar er bestaat ook al een uniform VTH-beleid, er bestaat een missie en visie en er bestaat ook een Drentse Maat. Maar van die buitenste twee dingen is in de evaluatie ook geconstateerd, die zijn in het licht van veranderende taken aan een update toe. Ik was zelf ook net als de heer Blinde wel iets sceptisch: Is het nou nodig om die missie en visie, die wel op papier staat, te herijken? Maar met name ook vanuit de medewerkers is gezegd: We hebben daar echt wel behoefte aan, omdat zij zowel door de deelnemers, de bestuursleden, als door de medewerkers op dit moment gewoon anders gevoeld wordt dan zij op papier staat. Dan is het goed om dat weer een keer opnieuw op te schrijven en te zorgen dat we daarvoor werken. We weten het wel, maar de vorige versie is natuurlijk gewoon 8 jaar geleden op papier gesteld. Voorzitter, zal ik doorgaan?

De voorzitter: Ja graag.

Gedeputeerde Kuipers: Ik laat me graag interrumperen hoor...

De voorzitter: Maar dan zonder u een duw te geven hoor.

Gedeputeerde Kuipers: Even kijken hoor. De PvdA zegt ook: Er is veel te doen om de RUD. Wat helpt nou het meest? Prijschieten zegt u, of rust en steun uitstralen ook richting de medewerkers. Ik denk dat het aan de ene kant enorm helpt om hier goed over te spreken. Dus ik was ook al blij met de enorme ruime spreektijd voor vanmiddag. Ik heb aan het begin wel geschetst, er spelen ontzettend veel dingen en het kost wel veel werk om goed tot de kern te komen van: Zijn we nou op het goede spoor of niet? Dus als we dat spoor volgen, ja. En prijschieten, als u een goedkope schot ziet... Ik zou zeggen op de inhoud: Kritisch volgen van de RUD kan alleen maar helpen. Ook dit gesprek helpt weer. Aan de andere kant. De verschillende trajecten die ingegaan zijn, daar wordt u ook van op de hoogte gehouden, die volgen wij zeer nadrukkelijk van dichtbij. Het dagelijks bestuur is af en toe echt een dagelijks bestuur zal ik u kunnen zeggen, waarin we dat volgen. Ik denk ook, u hoeft niet helemaal de motorkap gesloten te houden zoals de heer Blinde voor een periode van 3 jaar. Ik denk wel dat het helpt als we gewoon al die trajecten gewoon goed doorlopen, maar wel kritisch de vinger aan de pols houden, dat we daar de RUD mee helpen. En ik denk dat er niet zozeer met het verzuim, daar heb ik net al wat over gezegd, een relatie is tussen de beeldvorming van de RUD, maar dat gaat zeker over het werkgebot van de medewerkers. En het helpt natuurlijk ook, bij alle omgevingsdiensten is schaarste aan toezichthouders die meteen bevoegd zijn en aan de slag kunnen, maar het helpt natuurlijk wel als er ook steun is vanuit de bevoegde gezagen voor de manier waarop de RUD ermee bezig is. En dan kunnen we best met elkaar constateren dat de RUD er nog niet is, maar de stappen die we zetten zijn wat mij betreft voldoende om er vertrouwen in te hebben dat we daar komen en ook in het geschetste tempo. De commissie Van Aartsen, onvoldoende robuuste omgevingsdiensten. We hebben daar ook in het noorden afspraken overgemaakt, met name omdat de ODG natuurlijk ook de bedrijven in Friesland en Groningen doet. Daardoor hebben zij ook meer gespecialiseerde kennis in huis. Daar vindt een zeer goede uitwisseling van die kennis plaats tussen de medewerkers van de ODG, de RUD en de FUMO, de Friese omgevingsdienst. Het CDA. Volgens mij heb ik een heleboel al gezegd, maar waar ik zei: We moeten niet vergeten dat de dingen die we op geld gezet hadden, die komen echt nog wel en dat moeten we ook gewoon onder ogen zien als 13 deelnemers. U doet eigenlijk nog de suggestie om met een aantal anderen die u daarin volgen: Moet de provincie niet eens een financiële bijdrage doen eenzijdig? Daarvan zou ik zeggen: Nee. Het is een genereus aanbod, maar in principe wordt de RUD gefinancierd vanuit deze begroting, waar dus ook een verrekensystematiek onder zit waarin de deelnemers samen die kosten dragen. Dat doen we dus met zijn met zijn dertienen. Dat is altijd balanceren. Maar daarnaast hebben wij nog wel een aantal meerwerkopdrachten of specifieke opdrachten vanuit de provincie, met name ook vanuit de portefeuilles van mijn collega's. Die worden wel een op een doorgerekend aan de RUD. Daar staan extra taken, maar er is ook extra geld voor over.

De voorzitter: Interruptie de heer Van Dekken.

De heer Van Dekken: Voorzitter, even los van het verhaal over ziekteverzuim, en dat vind ik net als de gedeputeerde ongelofelijk tragisch wanneer dat niet werkgerelateerd is, maar het is echt onmiskenbaar los van de afbuiging voor de BoZ 5 en 6 die dan richting Groningen zijn gegaan, dat zien wij ook. Maar ik zie overigens net als u met spanning uit naar de 1e Begrotingswijziging

2022, daar bent u heel helder. Daar gaan die kosten heen, of zeg maar de extra bijdrage die nodig blijkt te zijn voor dat nieuwe meldingssysteem. Maar net als mevrouw Zuiker zie ik ook wel, er liggen toch, naar de indruk van het CDA, een aantal taken die nu nauwelijks in uitvoering kunnen worden genomen, simpelweg omdat men vanuit die schaarste heel principieel moet kiezen. Ik begrijp heus dat de verrekeningsystematiek ook voor u lastig is, maar ik zou toch echt willen vragen deze voorlopige Ontwerpbegroting als zienswijze ook bij uw collega's onder de aandacht te brengen, als zijnde niet akkoord, niet acceptabel. En los voor wat betreft de bijdragen die gemeenten dan niet kunnen geven, om toch nog eens in eigen huis hier te kijken of wij additioneel niet meer kunnen doen in dat financieel perspectief voor deze ook voor Drenthe zo belangrijke RUD.

De heer Pormes: Voorzitter, mag ik even aanvullen?

De voorzitter: Mijnheer Pormes.

De heer Pormes: De vraag die wij hebben gesteld, is niet alleen maar een additioneel vanuit de begroting van de provincie, maar ik begrijp dat de gemeenten ook moeten bijbetalen. Waar het mij om ging, was dat je dat doet in een soort lening of een overbruggingskrediet. Dat is iets anders, omdat ik verwacht dat we wel geld krijgen uit Den Haag. Kunt u daar ook wat van zeggen? En het tweede is: Het is duidelijk, bij de informatiebijeenkomst werd gezegd, een aantal taken gaan we niet meer uitvoeren, want wij moeten keuzes maken. Het gevolg kan zijn: stel dat ze bepaalde taken niet uitvoeren en de gezondheid van mensen komt in het geding. Wie neemt daarvoor de verantwoordelijkheid? Heel simpel. Neemt u die verantwoordelijkheid?

Gedeputeerde Kuipers: Voorzitter, nou worden mij drie dingen tegelijk gevraagd. Ik zal proberen even te onthouden wat de heer Van Dekken net vroeg. De algemene diensten die de RUD voor ons allemaal uitvoert, zijn vastgelegd in de Drentse Maat en daar staat gewoon in, wat moeten we met vergunningen doen, met toezicht en handhaving, waarbij de provincie eigenlijk een aparte positie inneemt, omdat wettelijk is voorgeschreven hoe het toezicht op onze bedrijven moet plaatsvinden. En de rest, daar maken de gemeenten afspraken over en iedereen moet daar gewoon zijn deel aan bijdragen. En we hebben nou net de discussie gedaan van, we gaan van de historische bijdrage pre-RUD over naar de verrekeningsystematiek, waarin iedereen meer in lijn met hoeveel die afneemt, zal gaan moeten betalen. Dus u gaat de RUD niet helpen. Ik zie geen mogelijkheid om de financiële zaken beter op orde te brengen, ook niet met een lening, want feitelijk zou dat geen bijdrage zijn aan de RUD, maar u gaat eigenlijk vanuit de provincie de gemeenten subsidiëren om hun taken uit te voeren. En dat lijkt me niet een... Ons college kiest ervoor om dat niet te doen. Als uitgangspunt financieel hanteren wij, ik kijk even of ik de heer Bijl nu een duwtje geef, maar we gaan geen bezuinigingen van andere overheden opvangen. Dus uw appel richting het Algemeen Bestuur helpt het meest als u zegt: We moeten die taken onder ogen zien. In de inleiding van de begroting, dat zij de heer Loof ook, staat heel duidelijk geschetst hoe de financiën van de RUD tot stand zijn gekomen. We moeten gewoon onder ogen zien dat daar meer middelen bij horen. En vervolgens staan wij als deelnemers garant voor de financiële situatie van de RUD. Bij de Jaarstukken was een tekort, niet een heel erg groot tekort, maar ze eindigden met een negatieve balans. Dat betekent dat alle deelnemers gewoon de portemonnee hebben getrokken vanuit hun eigen Jaarrekening en die hebben moeten vullen. Dus het werk komt niet zozeer in het geding. Ik zie minder in een financiële bijdrage vanuit de provincie, dan wel, en dat is ook een aanbeveling vanuit de evaluatie, meer gedragen gezamenlijkheid richting de RUD. En daar kunt u ook mee helpen richting het AB, maar ook richting uw collega's in de gemeenteraden.

De voorzitter: De heer Van Dekken.

De heer Van Dekken: Voorzitter, toch nog even, want natuurlijk snap ik ook, en nogmaals zo begon ik ook mijn bijdrage in de eerste termijn, dat wij echt wel begrip hebben voor de positie van GS in dat AB. Alleen, we zitten hier wel eens wat vaker in die grensdiscussie van: Wat is nou oorspronkelijke kerntakendiscussie voor welke overheid? En ja, ik hoor wat de gedeputeerde op dat punt zegt, maar dit is ook voor het CDA echt een belangrijke onderwerp op het moment dat die milieu-incidenten een verdere omvang krijgen ook in onze provincie. Dat bedoelde ik met verwijzing naar ernstige milieudelicten, grote branden die we hebben gezien in het westen. Dan heb je altijd weer het beeld, dan komen daar natuurlijk onderzoekscommissies. En iedereen is er heel erg druk mee om vast te stellen, dat het vooral niet aan mijn verantwoordelijkheid heeft gelegen, maar dat dat we vooral bij een ander moeten zijn. En dan hoor ik wat de gedeputeerde op dit punt zegt: Wij willen ten principale hier niet die bezuinigingsopgave voor gemeenten compenseren. Dat begrijp ik wel, maar toch, nog scherper gezegd, misschien moet dit een uitzondering zijn in die richting. Ik zal mijn verdere bijdrage op dit punt nu dan beperken en dat moeten we op een later moment nog maar eens verder uitknobbelen. Dat is toch nog even een reactie die ik u wilde meegeven.

De heer Pormes: Voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Pormes, nog even aanvullend.

De heer Pormes: Voorzitter, de gedeputeerde brengt mij toch een beetje in verwarring. Is er nou wel sprake van een financieel probleem of niet?

De voorzitter: Dat is een heldere vraag. Mijnheer Uppelschoten ook nog of niet? Ook nog aanvullend hierop of iets anders?

De heer Uppelschoten: Ik begrijp uit het antwoord van de gedeputeerde dat een tekort geen probleem is, want de verrekensystematiek met alle deelnemers... En het wordt gewoon bijgepast, altijd. Die systematiek hebben we. Dus er is geen financieel probleem, behalve dat de deelnemers moeten bijpassen en die moeten dat.

De voorzitter: De heer Kuipers gaat verder met zijn betoog richting een afronding.

Gedeputeerde Kuipers: Die richting gaan we zeker voorzitter. Het is goed om te benadrukken, dat elke deelnemer ook zelf het bevoegd gezag is, en in het Jaarprogramma afspraken maakt met de RUD over hoe vergunningverlening, toezicht, handhaving plaats zal vinden en op welk niveau. Dus dat kan groter of dat kan kleiner. Bij sommige zaken, zoals de BOA-inzet, wordt gewoon de landelijke handhavingsstrategie gevolgd en kan de RUD dat zelf doen en dan worden deze uren achteraf aan jou toegerekend. Maar je kunt natuurlijk wel afspraken maken over het niveau van VTH zoals je dat wilt doen. En dat is ook de hele omslag naar risicogericht toezicht voor de gemeenten, omdat je op basis van milieurisico's inschat, over hoe hoog leg je de lat of niet? Voor de provincie is gewoon een wettelijke frequentie waarop bedrijven moeten worden bezocht, ieder jaar. En iedere 5 jaar moeten alle verschillende aspecten van het bedrijf gezien zijn. Daarop constateerden wij dat de RUD in gebreke bleef. Dat was niet aantoonbaar zo sluitend gedaan. Daarom hebben we ook extra middelen beschikbaar gesteld in dat plan van aanpak wat we voor de zomer hadden. Dus zo stellen wij wel middelen beschikbaar. De gemeenten

maken zelf keuzes. Maar er zijn voor de voor de provincie ongeveer 35 bedrijven waar wij het bevoegd gezag van zijn. Voor de gemeentes zijn dat ongeveer 15.000 milieu-inrichtingen. Dus er zal altijd een keuze worden gemaakt, wie bezoekt u, wanneer, hoe vaak, en daar zit speelruimte voor de verschillende deelnemers. En de vraag van de heer Pormes: Laat u dat zomaar gebeuren? Nee. Daarom zeg ik, adviseer ik ook wat u als zienswijze zou kunnen meegeven: a. De RUD moet voldoende middelen hebben om haar taken uit te kunnen voeren. Dat is ook de lijn die de provincie telkens kiest, zeker ook voor haar eigen deel van de begroting. En b. Er is nog het interbestuurlijk toezicht dat wij voeren op de Wabo-taken, dat is dan de portefeuille van collega Stelpstra. Waarbij als je echt door een grens zakt, waarbij het dus aantoonbaar niet goed gebeurt, dan hebben wij een toezichtrol als provincie op de gemeenten. Voorzitter, ik stel voor dat ik dan eventjes kijk wat ik nog niet heb gezegd. Ik heb het over geld gehad, over ziekteverzuim, bevoegd gezag, financieel in control, complimenten van de ChristenUnie. Wij zien daadwerkelijk, en dat hebben we ook in dat rapport wat we voor de zomer hadden... We zijn nog niet op het peil, maar we zien ook daadwerkelijk dat het hele ontwikkelprogramma en alles wat inzet zijn vruchten afwerpt. Dus ook als er een probleem ontstaat, zien we wel dat die stijgende lijn er daadwerkelijk is, en dat geeft mij er dus vertrouwen in, dat al die dingen die we nou inzetten gewoon voort moeten zetten, zodat we komen waar we willen zijn. Ik heb iets gezegd over de realistische begroting. De wisseling van de gemeenteraden: Kan dat een vertraging leveren voor het VTH-proces? Ik denk, als u de vraag stelt, dan heeft u hem ook meteen beantwoord. Ja, dat dat zou absoluut kunnen. Dus dat is iets waar we ons ook terdege van bewust moeten zijn. Maar ik denk niet dat het sneller kan en ik denk dat het ook niet veel langer moet duren. Maar ik zal dat zeker nog een keer met de voorzitter van de RUD bespreken, hoe we dat zien. Dat is een dankbare suggestie. Dank daarvoor. Het draagvlak richting de raden en Staten. In ieder stuk wordt voorgesteld: We hebben die bijeenkomsten voor raden en Staten, zoals ook vorige week helaas dan digitaal, maar vroeger hadden we dus ook hier in de ontvangstzaal, ik hoop dat dat ook weer terug kan, waarin de RUD altijd bereid is om aan alle deelnemers samen of aan u individueel als u daar behoefte aan heeft of aan de Staten inlichtingen te verstrekken. En zowel de directeur als de voorzitter van de RUD, Jisse Otter, de wethouder van Emmen, en ik, de vicevoorzitter, zijn ook altijd bereid om dat gesprek aan te gaan om voor dat draagvlak te zorgen, in lijn met de zienswijze of mijn appreciatie, zoals ik die aan het begin voorstelde. De heer Blinde heeft vertrouwen in onze aanpak en ziet ons over 3 jaar. Hartelijk dank voor dat vertrouwen mijnheer Blinde. Ik zal u toch tussentijds blijven informeren met dit soort stukken, zodat u daar nou wel of niet in kan kijken. D66 heeft geen goed gevoel. Die besparingen, waar komen die vandaan? Daar heb ik al van gezegd: Die dingen zijn niet opeens weg, maar dit was nodig om een basisbegroting te krijgen waar het Algemeen Bestuur 'ja' tegen kan zeggen, ook gezien de zienswijze. We beslissen met zijn dertien in het Algemeen Bestuur. U heeft er als Staten mee ingestemd dat wij net zo'n stem hebben als alle andere deelnemers. Dus we hebben ook gewoon dat draagvlak nodig in het Algemeen Bestuur om te komen tot een begroting. En daar is dit dan het product van. Ik denk wel met de heer Uppelschoten, dat het verstandig is geweest dat we nu deze knip hebben gemaakt. Er is een begroting waarmee echt voorzienbare taken gewoon uitgevoerd kunnen worden in 2022, maar wel met de aankondiging dat een aantal keuzes nog gemaakt zal moeten worden. U vraagt naar de bodemlocaties, de prioritaire aanpak. Er werd een opmerking over gemaakt vorige week door de directeur van de RUD. Het is een opdracht die... Wij zijn opdrachtgever als provincie op dit moment. Die taken gaan natuurlijk naar de gemeenten, behalve voor Emmen, die heeft dat nu al zelf. Maar ik zal even met mijn collega Stelpstra die verantwoordelijk is voor de bodemtaken... Ik zal de RUD vragen of ze die opmerking die vorige week gemaakt is, nader kunnen toelichten en dat zullen we u ook doen toekomen. De punten van Sterk Lokaal heb ik gehad. Dan had ik nog een paar punten van de Partij van de Dieren, als ik mag voorzitter. Partij voor de Dieren, excuus als ik dat weer verkeerd gezegd heb. Ik zal

het even goed opschrijven. Luchtadvies en BOA-inzet. Daarvan hebben we geconstateerd: Die inzet is echt nodig en er wordt ook zo veel gebruik van gemaakt. Dus er zijn twee dingen. Voor luchtadvies zien wij dat de deelnemers samen genoeg afnemen om die ene fte te vullen, en die worden dan gewoon in rekening gebracht. Dat past binnen de hele verrekeningsystematiek. De taken die je afneemt bij de RUD worden ook aan jouw gemeente toegerekend. De BOA-inzet, daarvan is de directeur van de RUD op basis van de landelijke handhavingsstrategie ook gemandateerd om die te volgen. En dat betekent dus dat er soms niet expliciet toestemming vooraf nodig is om dingen in te zetten en daar is de BOA-inzet er een van. Als er een proces-verbaal moet worden geschreven, dan gebeurt dat gewoon. Dus dat is geen kwestie van een rijke of een arme gemeente. Het zaakstelsel. Die aanbesteding is gehalveerd in de kosten. Dat is vorige week ook nog toegelicht. Het zaakstelsel moet opnieuw worden aanbesteed en daar is ongeveer € 100.000 mee gemoeid om dat proces te doorlopen en voort te zetten. Er was oorspronkelijk nog een tweede € 100.000 tegenovergesteld voor de implementatie van het zaakstelsel, maar het zou best wel eens kunnen dat het huidige systeem ook weer de aanbesteding wint. Dus voor nu is er budget voor de aanbesteding. Mocht iemand anders die aanbesteding winnen, dan komt die tweede € 100.000 uiteraard in die begrotingswijziging als onvermijdelijke kosten. Dit is precies zo'n voorbeeld van wat is echt noodzakelijk, maar de kosten zijn niet weg. Tenslotte de planning van het proces, de planning van de Drentse herijking van de Drentse Maat en het VTH-beleid. Dat staat wel ergens in de stukken, maar dat zal dus tussen nu en voor volgende zomer moeten gebeuren, met inachtneming van de opmerking die ik richting mevrouw Van den Berg maakte, dat zij helemaal gelijk heeft over de wisseling van de gemeenteraden. En als ik goed ben geïnformeerd, dan bent u ook uiteindelijk degene die het VTH-beleid vaststelt. Ik kijk even of daar heel driftig vanaf de... Volgens mij, ik zal zorgen dat u sowieso betrokken wordt bij de totstandkoming van het uniforme VTH-beleid. Want daar heeft de RUD trouwens ook al aangekondigd met de raden en Staten een informatiesessie bij te willen doen, maar ik zal zorgen dat u daar inspraak op heeft. En als ik het goed heb, maar dat durf ik niet 100% te garanderen, bent u ook degene die het vaststelt uiteindelijk. Dus dan heeft u totale controle, waarbij we dan wel even in het proces moeten meewegen, dat het een uniform beleid moet zijn dat door alle deelnemers wordt vastgesteld. Maar dan hebben we te maken met een extra goed proces. Ik denk tot zover voorzitter. Ik hoop dat ik iedereen afdoende heb beantwoord. En dan moet ik dus even samenvatten of ik denk dat het zinvol is een zienswijze te geven. Als ik u in de volle breedte proef, dan zegt u met een aantal nuances: We snappen dat deze Ontwerpbegroting nu noodzakelijk is om het zo te doen, maar we zien, en dat is even mijn voorzet hoor, dat die kosten uit de Kaderbrief niet weg zijn. En we roepen toch vooral het Algemeen Bestuur op bij die Begrotingswijziging realistisch de RUD voldoende budget te geven om die taken in te kunnen vullen. Als u dat met mij kan delen, dat dat de zienswijze is, dan willen wij die wel als college aan het papier toevertrouwen en naar de RUD zenden. En anders hoor ik graag nog even een correctie daarop voorzitter.

Mevrouw Van den Berg: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Van den Berg in reactie.

Mevrouw Van de Berg: Volgens mij is het redelijk adequaat, zoals u dat doet. Ik zoek nog even of we daar ook nog een soort oproep aan de gemeente aan toe moeten voegen, om ook alvast geld hiervoor te reserveren in hun begroting voor 2022, want dan is dat er alvast. Laat ik het zo zeggen. Ik wil mij niet inhoudelijk met de discussie bemoeien, maar wat zienswijze wijze betreft, gaat u dus inzetten op het realistisch begroten en het alsnog opvoeren van die kosten die nu

niet zijn opgevoerd, zodat de deelnemers dan ook allemaal tijdig weten waar ze aan toe zijn. Ik weet niet of dat klopt. Ik weet niet of ik me op glad ijs begeef daarmee.

De voorzitter: Mijnheer Loof.

De heer Loof: Ik wist niet dat u dat ging zeggen wat u net heeft gezegd, volgens mij klopt dat inderdaad. Ik had willen zeggen, ook in de richting van mevrouw Van den Berg, dat is volgens mij een beetje de kern van uw betoog mijnheer Kuipers: We houden vast aan een samen uit samen thuis principe. Dat betekent zowel financieel, dus niet dat we als provincie zelf de portemonnee extra gaan trekken en de gemeente achterover kunnen leunen en weg kunnen blijven van hun verantwoordelijkheden en van de gevraagde kwaliteit die we willen met elkaar. Volgens mij moet dat heel nadrukkelijk worden meegegeven. En als u dat doet, dan snappen de gemeenten ook wat er van hen verwacht wordt. Volgens mij is dat de crux van de boodschap.

De voorzitter: Dank u. Mijnheer Blinde.

De heer Blinde: Dank u wel. Ik heb nog even een verhelderende vraag aan de heer Loof. Begrijp ik nu goed dat het principe van 'de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten' nu losgelaten is door de fractie van de PvdA?

De voorzitter: Mijnheer Loof verrast ons met zijn antwoord.

De heer Loof: Daar kom ik na de vergadering op terug bij mijnheer Blinde voorzitter.

De voorzitter: Ik zie nog mijnheer Van Dekken. En ik kijk even rond, want volgens mij zijn we er wel zo'n beetje uit.

De heer Pormes: Voorzitter, tenzij er nog een tweede termijn is.

De voorzitter: Ik wou proberen hem te voorkomen, dus ik kijk toch even naar deelnemers die behoefte hebben om nog even een korte reactie te geven. Niet zijnde 'bedankt gedeputeerde voor de uitgebreide beantwoording' enzovoorts. Bij dezen. Mijnheer Van Dekken en mijnheer Pormes en mijnheer Pragt. Wat wordt het, een eenakter voor drie heren? We gaan het zien. Mijnheer Van Dekken.

De heer Van Dekken: Ik hecht gewoon wel aan een tweede termijn, want het was inderdaad mooi wat de gedeputeerde deed. Hij complimeert uiteindelijk de inbreng vanuit de verschillende fracties tot een mooie zienswijze. Maar ik ben nog niet los van dat punt, even los van hoe collega Loof dat nu even aanvliegt, gezamenlijke schouders blijven dragen. Je bent maar een van de 13. De weeffout rondom de RUD stellen we hier regelmatig vast, voor wat betreft het sturingsinstrument erachter. Ik wil hier nou niet de huisjurist uit gaan hangen, maar ik ben vrij zeker dat dat arrangement voor wat betreft handhavende taak, dat dat hier op enig moment nog terug moet komen. Maar je doet de RUD nogal wat aan, wanneer je steeds blijft herhalen dat dit de systematiek is waaronder we dit belangrijke beleidsdomein willen financieren. En ik blijf op zoek, even los van uw reactie, van dit is nu een keer onze verreken-systematiek. Ik kom er gewoon niet mee weg mijnheer Kuipers. Er zal linksom of rechtsom een ander signaal richting de betrokken gemeenten moeten gaan vanuit dit huis, waaruit wij onze zorgen kenbaar maken en die zitten echt op het geld, op de bestuurlijke prioriteit en ook op die verreken-systematiek. En

dan een laatste. Op het moment dat ik u in uw bijdrage hoor zeggen: Wij willen een goed functionerende RUD hier in Drenthe, die de taken op een adequate manier kan uitvoeren, dan hebt u mij per onmiddellijk aan uw zijde wanneer u daar het woordje álle taken op kunt toevoegen. Want dat is wat wij volgens mij bedoelen: Alle uitvoeringstaken voor de RUD moeten geoptimaliseerd ten uitvoering kunnen worden gebracht. Daar laat ik het bij. Dank u.

De voorzitter: Dan de heer Pormes van GroenLinks.

De heer Pormes: Voorzitter, een paar dingen. In de eerste plaats gaat het over de onafhankelijkheid. We verschillen een beetje van mening. Ik blijf erbij dat de onafhankelijkheid van de RUD veel beter en veel sterker moet zijn. Ik verwijs even naar de Partij voor de Dieren, die heeft daarbij een voorbeeld gegeven. Ze willen daar keuzes maken. Maar goed, het ligt politiek gevoelig. Juist de politiek moet veel meer op afstand staan, zodat hun belangen niet gaan meewegen bij het bepalen van het beleid. Het moet echt onafhankelijk zijn. Dat is ook de aanbeveling van de commissie Van Aartsen en die delen wij. Tweede punt. Als ik het goed heb begrepen uit de informatiebijeenkomst, dan zegt de RUD Drenthe: Het probleem is, wij kunnen niet alles uitvoeren, dat is duidelijk. We hebben te weinig middelen om alle taken uit te kunnen voeren, dus we moeten keuzes maken. In de tweede plaats zeggen ze: De gemeenten zijn niet bereid om meer bij te leggen. Dat hebben wij meegenomen uit de informatiebijeenkomst. En nu hoor ik u zeggen: Als er bijbetaald moet worden, er zijn tekorten, dan moet iedereen evenredig daaraan bijdragen. Zo heb ik dat begrepen. Maar betekent dat nou dat zij alle taken kunnen uitvoeren en dat de tekorten achteraf worden gedekt? Dat is vraag 1. Een ander standpunt is: We hebben gevraagd of hij ook in overleg met de gemeenten tot een zelfde situatie kan komen. Dat zij ook bereid zijn als overbrugging... Als we allemaal een stukje overbrugging doen, in de verwachting dat we het terugkrijgen, dan is het geen probleem. Het belangrijkste is, het gaat hier om onze leefomgeving. We kunnen daar geen risico's over nemen, met alle respect natuurlijk voor de Partij van de Arbeid, die zegt iedereen moet meebetalen. Ja natuurlijk. Maar we kunnen ook wel kijken naar de sterke schouders. We zijn sterke schouders, er is bijvoorbeeld de provincie, de gemeente iets minder. Dus we kunnen best daar wat water bij de wijn doen.

De voorzitter: En dan in tweede termijn nog de heer Pragt van D66 en daarna mevrouw Van den Berg. Mijnheer Pragt.

De heer Pragt: Dank u. Wij zijn ook voor een goede, sterke RUD, die toegerust is voor zijn taken en ook het toezicht kan uitoefenen dat noodzakelijk is. En ook dat er rust in de organisatie komt. Laat dat duidelijk zijn. En we hopen ook dat we dat bereiken. Wat we toch zien, is dat hier een begroting voorligt, die gewoon niet realistisch is en die ons wordt voorgeschoteld. Daar maken we ons zorgen over, want dat geeft dus niet de rust, de ruimte om die taak te kunnen uitoefenen. Maar we begrijpen dat we begin 2022 een wijziging krijgen op deze Begroting. Ik ben heel benieuwd hoe realistisch die is en wat dat betekent ook voor iedereen. Ik hoop dat we inderdaad een weg vinden en dat we daar ook naar op zoek gaan, waardoor het RUD eindelijk dat kan doen waar ze voor in het leven geroepen is, in alle rust en ruimte. Daar wil ik het bij laten.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar mevrouw Van den Berg van de ChristenUnie.

Mevrouw Van den Berg: Daarbij aansluitend, ik denk echt dat we onze zorgen ook moeten overbrengen. Daar zit het hem in. Dat door de gekozen systematiek om bepaalde kosten nog niet op

te nemen in de Begroting, er geen rust is binnen de RUD. Dat hadden we graag anders gezien. Ik denk dat het goed is om die zorg mee te nemen in de zienswijze.

De voorzitter: Dan heb ik daarmee alle bijdragen die in een tweede termijn zijn ontstaan, gehad. En dan is het afsluitende woord nu aan de gedeputeerde.

Gedeputeerde Kuipers: Dank u wel voorzitter. Het blijft een zaak die we met zijn dertien moeten invullen. Dus de 12 gemeenten en wij moeten onze VTH-taken voor het milieu goed invullen. En zoals ik helemaal aan het begin zei van deze middag, volgens mij deelt iedereen het belang voor de goede zorg voor ons milieu en de gezonde leefomgeving. En dat is het vertrekpunt. En daar kun je op verschillende manieren invulling aan geven. En iedereen is voor zich het bevoegd gezag voor de inrichting in zijn of haar gemeente. En vanaf een bepaalde categorie zijn wij dat. En daar moeten we dan gewoon invulling aan geven. En dat betekent, dat ieder bevoegd gezag ook zelf keuzes kan maken over welk niveau daarin zit, hoeveel inzet daarop wordt gepleegd. En uiteindelijk ook de afweging tussen hoeveel risico ben ik bereid te nemen, tegen welke kosten. En uiteindelijk is dat de afweging die je moet maken. Ik ben ook heel blij met die afweging richting risicogericht toezicht, omdat je dan ook daadwerkelijk inzichtelijk hebt: Wat kan een extra plusje erbij doen, of een afschaling wat levert dat nou voor risico's op? En dan kun je dat soort keuzes ook beter maken. Dus dat is volgens mij een hele goede beweging. Wat wij zien, is onder andere dat de RUD helemaal geen reservepositie heeft. Dus voor ieder extra of voor iedere tegenvaller moet men terug naar het AB. Ik zou zeggen: laten we de financiële positie van de RUD iets versterken en laten we ook die extra kosten onder ogen zien. Maar bij het AB komen al die zienswijzen binnen. Dat nemen we ook altijd heel serieus. En het is gewoon een realistisch signaal dat uit die gemeenteraden komt, dat wij ook serieus moeten nemen. Maar volgens mij voorzitter, met wat ik net voordroeg als zienswijze nog in dit rondje, met een paar nuances aangevuld door de leden van deze commissie, lijkt het me goed dat we dat op papier stellen. En om de procedure simpel te houden, stel ik voor, dat wij dat als college even op ons nemen, om die zienswijze namens PS te versturen. Maar dan laat ik nog wel even het concept langs de voorzitter gaan, om te kijken of dit goed is vastgesteld. Want dat scheelt een hele procedure en dan bent u ook ruim op tijd, zodat iedereen kennis kan nemen van die zienswijze. Ik wil nog wel iets zeggen in de richting van de heer Pormes, want ik weet dat de commissie Van Aartsen ook iets zegt over de onafhankelijkheid van de diensten. 1. Het is absoluut niet mijn beeld dat die in het geding is, als het gaat om de RUD. Dus dat is 1. En 2. Het is ook een illusie dat een omgevingsdienst volledig onafhankelijk zou kunnen opereren, want we hebben wetgeving en decentrale regelgeving. En dat is waar een dienst op toetst, als het gaat om vergunningen of als het gaat om toezicht en handhaving. Maar daarbinnen vallen altijd nog keuzes te maken. Staan we iets wel of niet toe? Daar is de ruimte, maar is het wenselijk om dit te doen of niet, omdat we een bepaald risico op ons nemen of niet? Die afweging ligt bij het bevoegd gezag en daar zijn keuzes in te maken. Hetzelfde geldt over, hoe leggen wij dwangsommen op en hoe gaan we om met de bestuurlijke boete? Het is goed om daar onderling afspraken over te maken en ons scherp te houden, maar uiteindelijk zal je als bevoegd gezag dat soort keuzes moeten maken en moeten blijven maken. Je kan niet een milieudienst helemaal isoleren en laten toetsen op wet en regelgeving, want dan krijg je een situatie waarin niemand verantwoordelijk is voor de keuzes die er dan toch worden gemaakt. En in dit geval zijn wij dat als college, die verantwoording aan u afleggen. Voorzitter, volgens mij hebben we genoeg gewisseld. Ik zal deze zienswijze namens u inbrengen. Dat is ook een ondersteuning van de opstelling, zoals ik die in het Algemeen Bestuur tot nu toe heb gehad. En dan doen we met name de oproep om dit zo en aldus op te pakken in die Begrotingswijziging voor het jaar 2022, waarmee we realistisch moeten invullen. En die komt ook uiteraard weer bij u terug voor een zienswijze en daar zal ook

een raad- en Statenbijeenkomst vanuit de RUD worden georganiseerd, om die dan toe te lichten. Volgens mij tot zover. Het procesvoorstel, dat is fijn als u dat nog even af concludeert, maar verder heb ik voldoende ingebracht voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Wij krijgen de concepttekst voor de zienswijzen nog even langs, die uiteraard later ook in de besluitenlijst terug te vinden is. Wat misschien ook handig is, is dat tijdens het AB op 11 oktober uiteindelijk een klap op de begroting wordt gegeven, waarbij de verwachting volgens mij van de Staten op dit moment is, dat die Begroting anders zal luiden dan dat zij er nu ligt, als die gewijzigd wordt. En dan krijgen we die misschien nog even weer retour gestuurd.

Gedeputeerde Kuipers: Nou moeten we het even scherp maken voorzitter. Als ik het zo opmaak, want we moeten natuurlijk wel een begroting vaststellen voor 2022. U heeft ook gelezen, we zijn eigenlijk al te laat, maar BZK zal daar geen probleem van maken als de verschillende zienswijzen er nu in ieder geval toe leiden dat wij een begroting vaststellen. Zoals ik net de zienswijze van de Staten verwoordde, kunt u met zorgen en kanttekeningen instemmen met het vaststellen van deze ontwerpbegroting, tot zijnde de Begroting, wetende dat die egrotingswijziging er komt. Als dat anders is, dan vind ik dat wel fijn om te horen, want als ik niet kan instemmen in het bestuur met deze Begroting, dan moeten we iets anders inbrengen.

De voorzitter: Wat ik gehoord heb, is dat er een zienswijze ligt, om in ieder geval de Begroting realistisch neer te leggen en de niet-begrote kosten alsnog op te voeren. Du moment dat je dat doet, zal die Begroting er anders uitzien dan nu. Dan lijkt het mij logisch dat er een gewijzigd exemplaar op enig moment weer naar de Staten komt. Maar we kunnen ook rustig even dit in de tijd zetten en kijken wat er gebeurt. U krijgt vanzelf de vragen op u af na 11 oktober.

De voorzitter: Mijnheer Van Dekken.

De heer Van Dekken: Voorzitter, ik sluit me daar wel bij aan. Ik denk, ik snap het probleem van de gedeputeerde nu wel, maar misschien moeten we dit dan toch even tot een B-stuk verheffen.

De voorzitter: Nee, dat kan niet. Dit stuk komt niet terug, het eindigt vandaag, nu en hier.

De heer Van Dekken: Oké. Dan inderdaad die zienswijze, voor wat mij betreft kan ik daar prima mee leven.

Gedeputeerde Kuipers: Dus voorzitter, dan neem ik dus van de commissie mee, alles gezegd hebbende wat ik zojuist ook zei, dat wij oproepen om die kosten realistisch te verwerken. Moge dat niet al nu in de Begroting 2022 zijn, dat u dat in ieder geval verwacht in die begrotingswijziging die al aangekondigd is door het bestuur, die ook weer voor zienswijze hier bij u terugkomt.

De voorzitter: Goede aanvulling. De heer Vianen wilde nog iets, of was dat wat u wilde zeggen? Helemaal helder nu? Dan zijn we er nu en veel succes met het vervolg van dit traject.

11. Bestuursrapportage 2021 en de 11^e Begrotingswijziging 2021; Statenstuk 2021-23

De voorzitter: Het volgende agendapunt is agendapunt 11 en dat was oorspronkelijk gepland om 15.05 uur. En het is nu 15.04 uur, dus we zijn al een minuut ingelopen op het schema. Nou,

dat is toch knap. Aan de orde de Bestuursrapportage 2021 en de 11e Begrotingswijziging 2021, Statenstuk 2021-23. Gevraagd wordt aan u om daar kennis van te nemen. Gevraagd wordt aan het college om weer compleet te gaan zitten voor zover mogelijk, dat proces loopt ook al, en vervolgens ook om in te stemmen met de 11e Begrotingswijziging. En wie mag ik daar zo met een het woord over geven? Uiteraard mijnheer Vianen, de heren Pormes, Uppelschoten en Loof. De dames Kleine Deters, Van den Berg, de heer Van Dekken, mevrouw Peekes. Wie heb ik nog niet genoemd? Mijnheer Steenberg, mevrouw Dijkers. Heb ik iedereen genoemd die het woord wil voeren? Dat is mooi. Ik mis dus JA21 en Forum voor Democratie. Jullie zijn het al eens. Dat is mooi. De spreektijd. Per fractie 3 minuten en daarna is er 20 minuten beschikbaar voor het college. Waarbij gezegd is: ja... Ik zie hier trouwens een omissie, want in het begin van het agendapunt staat dat het 4 minuten is, dus ik denk dat we ons daaraan moeten houden. In het college is, zoals vanmorgen is aangekondigd, niet aanwezig de heer Stelpstra en volgens mij heeft die zijn zaakjes geparkeerd voornamelijk bij de heer Bijl. we gaan het zien hoe het loopt, afhankelijk van uw vragen. Mijnheer Vianen, trapt u maar af, de VVD-fractie.

De heer Vianen: Voorzitter dank u wel. De Bestuursrapportage van 2021 kan rekenen op complimenten van de VVD. Het is een goed leesbare rapportage, waarvoor dank. En zoals het college van Gedeputeerde Staten aangeeft, kan nog niet alles, maar toch zijn er goede resultaten geboekt. Hierbij kort een aantal voorbeelden die ik even aan wil stippen: De Koloniën van Weldadigheid zijn aangewezen als UNESCO werelderfgoed, er is een bovengrens gesteld aan zonneakkers, de coronasteun voor de recreatiesector én de subsidie stageplaatsen en leren & werken is gestart. De VVD is zeer tevreden met de behaalde resultaten. En waar de VVD ook erg positief over is, is de Gezondheidstafel, die voortkomt uit de Sociale Agenda. Dat kwam vanmorgen ook al even langs. We horen positieve geluiden over deze tafel: Het vormt een krachtig geluid en de partijen weten elkaar goed te vinden. De complimenten hiervoor aan het college van Gedeputeerde Staten. Bij een aantal programma's zijn geen afwijkingen geconstateerd en hoe minder afwijkingen hoe beter. Toch staan er in de Bestuursrapportage een aantal knelpunten benoemd en dat is ook begrijpelijk. Corona heeft nog steeds effect en de onderbouwing in het document is dan ook prima. Hopelijk kunnen we snel weer opschalen met activiteiten nu de maatregelen steeds verder versoepeld worden. Het opschalen van activiteit is wellicht ook wel nodig. Bij een aantal programma's kunnen we constateren dat er een onrealisatie te vinden is. Houden we aan het eind van de rit dan weer geld over? Juist na de coronaperiode is het verstandig om te investeren. De oproep aan GS is dan ook om door te pakken met de plannen uit de Investeringsagenda. Maar voorzitter, in de Bestuursrapportage staan nog een aantal zaken die onze aandacht hebben getrokken. Op pagina 8 lezen we dat voor het steunen van het Impulsteam wonen er € 29 miljoen is vrijgespeeld. Dat is mooi. Er staat in de rapportage dat de rijksbijdrage is bedoeld voor verduurzamen van koopwoningen. Maar hoe gaat dit concreet aangewend worden, dit bedrag? De rijksbijdrage is namelijk ook bedoeld voor transformatie naar woningen. Er wordt hier ook op ingezet in het kader van de woningnood. En voorzitter, over transformatie naar woningen gesproken, ik las ook dat er een 'Projectplan hybride werken' is opgesteld. Betekent dit ook dat er door het thuiswerken steeds meer ruimte vrijkomt in het provinciehuis? U begrijpt wel een beetje naar welke kant ik toe wil gaan en ik zal het niet verder afmaken. Op pagina 13 staat in de rapportage, dat er veel onzekerheden zijn in het kader van stikstof. De VVD deelt deze zorgen. Goed dat het college daarbovenop zit. Op pagina 18 zien we dat het door corona nog niet is gelukt om stappen te zetten in een betere aansluiting van het onderwijs bij behoeften van het bedrijfsleven. Maar voorzitter, wat is momenteel de status hiervan? Ligt er al een plan of moet het nog bedacht worden? We roepen het college dan ook op, als er een plan ligt, om dan zo veel mogelijk aan te sluiten bij het onderwijs, de behoefte van onderwijs en het

bedrijfsleven. Dat staat ook in het plan. En ook als het bestaande organisaties zijn, zoals bijvoorbeeld het programma Sterk Techniekonderwijs, kijk dan vooral of daar op aan te sluiten is op wat voor manier dan ook. De VVD maakt zich ernstig zorgen over de toename van het aantal incidenten in busdienst lijn 73 tussen Ter Apel en Emmen, zoals beschreven op pagina 20. We zijn blij dat het college dit ook een belangrijk punt vindt. We pleiten ervoor dat dit zo snel mogelijk structureel aangepakt gaat worden. De RES 1.0 wordt gekenmerkt als een succes op pagina 25. De VVD vraagt het college om de bijbehorende knelpunten van de RES wel scherp op het netvlies te houden. Zo speelt het beperkte elektriciteitsnet bijvoorbeeld nog een grote rol de komende periode. Voorzitter ik rond af. Er zijn tot nu een mooie resultaten geboekt. Nogmaals complimenten voor het college van Gedeputeerde Staten. Op naar een post-coronatijd waarin we nog meer mooie resultaten kunnen boeken. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, dan ga ik naar de fractie van de Partij van de Arbeid, mijnheer Loof.

De heer Loof: Dank u voorzitter. De inleiding van mij kan ik overslaan, want daarin sluit ik mij volledig aan bij de woorden van de heer Vianen als het gaat om complimenten voor hetgeen is gerealiseerd. De Bestuursrapportage ziet er degelijk, betrouwbaar en dynamisch uit. De liquiditeitspositie, zo lezen op pagina 46, is onveranderlijk voldoende voor het nakomen van alle verplichtingen. Prima dus. Onze fractie heeft een beperkt aantal vragen. Onder programma Stad & platteland lezen we over de Omgevingswet en over de perikelen rond het tijdig gereed hebben van het digitale stelsel Omgevingswet. Heel recent nog sloeg een grote softwareleverancier alarm over het DSO, het digitaal stelsel. Het zou zelfs op instorten staan. En pas in oktober gaat de minister hier verder naar kijken. Op 1 januari moet het DSO operationeel zijn. Heeft het college enig zicht op ontwikkelingen en mogelijke consequenties daarvan? Zijn die er eventueel ook nog financieel? En hoe staan onze Drentse gemeenten hierin voor zover bekend? Onder het programma Economie & werkgelegenheid wordt de IT-hub in Hoogeveen aangehaald. Er is een bestuurlijk akkoord op het businessplan zo lezen we. In september staat de start gepland, maar wij hebben inmiddels begrepen uit de media, dat de start is uitgesteld wegens gebrek aan activiteiten van betrokkenen. Wat kan het college hierover zeggen? In hetzelfde programma Economie & werkgelegenheid wordt ook nog gemeld dat er nog steeds geen pilot gildeleren in horeca en techniek is gestart vanwege corona. Begrijpelijk, dat was vorig jaar ook al het geval, maar beide sectoren, horeca en techniek, worden niet alleen kansrijk genoemd, ze schreeuwen inmiddels ook om personeel en nieuw talent. We hopen dat dit alsnog voortvarend kan worden opgepakt. In het programma Levendig & sociaal staat onder afwijkende beleidsresultaten, dat dit na jaar wordt bepaald of de 'subsidieregeling functieverbreiding dorps en buurthuizen' wordt voortgezet. Dit is ooit per motie vanuit PS aangedragen. Onze fractie zou graag een terugkoppeling willen over de behaalde resultaten en misschien ook wel iets willen vinden van voortzetting of beëindiging. Wat kunnen we hierover afspreken met GS? Een andere vraag nog, uit hetzelfde programma. Het gaat over de 'subsidieregeling Frisse start'. We hebben begrepen dat alle gemeenten hun bijdragen hebben opgevraagd. Is er ook zicht op hoeveel initiatieven en vrijwilligers ermee geholpen zijn? Laatst voorzitter, over hetzelfde programma nog weer. Een van de aandachtspunten betreft het kopje Armoede & laaggeletterdheid en dan met name de investering in de inzet van ervaringsdeskundigheid. Onze vraag is: Hoe wordt dit zo spoedig mogelijk vlot getrokken? Overleg is gaande, lezen wij, maar we willen ook graag tempo. Waarbij we ook even onze schriftelijke vragen aanhalen die we vorige week hebben ingediend over het noodgedwongen stopzetten van inburgeringscursussen door het onderwijs en Drenthe. Tot zover voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Tijd voor D66, mevrouw Kleine Deters.

Mevrouw Kleine Deters: Dank u wel voorzitter. De Bestuursrapportage en de 11e Begrotingswijziging. Beide stukken beknopt en met name de Bestuursrapportage van veel kleur voorzien. Het ziet er vrolijk uit en dat zal dan wel beoogd zijn, om de woorden van de heer Loof te benadrukken, dat er mooie cijfers gepresenteerd worden. Toch vinden wij de tekst soms wel erg beknopt en op enkele punten zouden wij graag een nadere toelichting willen. Bij de Bestuursrapportage betreft het bladzijde 13. Als een succes wordt gemeld, dat de asbestdaken regeling is vastgesteld met uitbreiding ten opzichte van de vorige regeling. Uitbreiding zou ook kunnen betekenen uitzetten van financiële lasten. Deze kunnen wij echter nergens vinden. Dus graag of dat aan de orde is. En inhoudelijk gezien vragen wij ons af hoe zich dat verhoudt tot de mededeling vorige week van de RUD, dat er aanmerkelijk minder aanvragen zouden zijn: Van 10% in 2019 naar 4% in 2020. Deze tendens zou zich voortzetten in 2021. Graag even een toelichting, want daarmee interpreteren wij dat dat een andere is dan uitbreiding van de regeling. Dan met betrekking tot bladzijde 16, het samenwerkingsverband IT-hub nou. De heer Loof ging daar ook al op in. Die vraag zal ik niet herhalen. Wat ons opviel was, dat in dat rijtje het Drenthe College mist. Doet het Drenthe College niet mee of zijn ze vergeten te vermelden? Dan, bladzijde 20 in de Bestuursrapportage spreekt over realisatie transferium De Punt. Naar aanleiding van marktconsultatie worden vervolgstappen gemaakt met markt. Wat wordt hier precies mee bedoeld? Want op de andere bladzijde, bij afwijkende beleidsresultaten, wordt vermeld de aanbesteding van het OV-knooppunt De Punt. En betreft de aanbesteding dan alleen het OV-knooppunt of is dit inclusief het transferium? Tot heden is het als een project beschouwd en toch, in de beide stukken op de linker- en rechterbladzijde wordt een splitsing gemaakt. Graag uitleg daarover, of het losgekoppeld is en waarom. Dan, op de notitie van de 11e Begrotingswijziging hebben wij een vraag bij de overheveling. Bij b.9 wordt vermeld dat van de 'subsidieregeling Podium platteland' het subsidieplafond verlaagd wordt vanwege de omvang van het budget. Zijn er al aanvragen gedaan die effecten van deze verlaging ondervinden? Dat horen we graag alvorens we daar in een tweede termijn op ingaan. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, dan gaan we naar het CDA, de heer Van Dekken.

De heer Van Dekken: Voorzitter dank u wel. Ik wou het maar niet al te veel op de partijkleuren houden, want dan heel weinig rood, relatief weinig oranje, maar gelukkig wel heel veel groen. Daar springt mijn CDA-hart altijd enorm van op. Maar mooi verslag, heldere Bestuursrapportage. Ik denk dat wij ons kunnen beperken door te zeggen, collega's spreken daar ook al over: Goed gedaan. De corona-periode lijkt grotendeels achter ons. Al hebben we toch ook nog wel te concluderen dat als je puur kijkt naar de baten en lasten en dan toch even blijven bij die oranje vakjes her en der, zijn we dan voldoende op schema? En is er, dat zou een vraag kunnen zijn, naast de begrotingswijzigingen al meer zicht op financiële afwijkingen, waardoor we aan het einde van het jaar toch weer geconfronteerd zouden kunnen worden tot forse onderuitputting her en der. Dan tot slot nog even, dank ook aan mijn collega Zuur, veel gegoochel met reserves zie ik hier. Dan denk ik, dat snap ik wel bij het programma Mobiliteit & bereikbaarheid, als je puur kijkt naar dat reorganiseren vanuit diverse reserves waar eerder over is gesproken. Hoe wordt dat dan gedaan? Maar voor ons als CDA is denk ik het allerbelangrijkste om te zien dat er nog steeds voldoende vrije bestedingsruimte is, dat het voldoende gevuld is. Ik sluit me nog wel aan bij een aantal opmerkingen gemaakt zojuist over buurthuizen, sociale leefbaarheid, die programma's. Daar zouden we toch graag vanuit GS nog antwoorden willen horen in hoeverre dat punt toch wat versterkt kan worden of kan brengen tot een evaluatie. Maar voor zover voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, gaan we verder met de fractie van GroenLinks, de heer Pormes.

De heer Pormes: Dank u wel voorzitter. In het voorwoord stelt het college terecht, dat een van de successen in het afgelopen half jaar de presentatie is geweest van 'Bouwstenen voor het Deltaplan Noordelijk Nederland'. En het lijkt inderdaad dat dit invloed heeft gehad op het visiestuk van Kaag en Rutte. Want wat lees ik: Met forse investeringen voor de uitbreiding en verbetering van de infrastructuur voor openbaar vervoer, fietsen, auto's, maken we de bouw in elk geval in 14 grootschalige woongebieden mogelijk. Dat zou inderdaad kunnen leiden, dat is mijn interpretatie, dat uw Deltaplan Noordelijk Nederland invloed heeft gehad op het denken van de formateurs, of in ieder geval van de twee belangrijke schrijvers van het visiestuk. De Bestuursrapportage is vrij helder, inzichtelijk. Zeker wat betreft de financiële afwijkingen, daar hebben we geen enkele vraag over of commentaar op. Dat is gewoon erg keurig en goed ingegeven. Wel rest ons een aantal vragen met betrekking tot de beleidsresultaten. Een 1e is: Een aantal budgetten zijn doorgeschoven vanwege corona en de vraag is: Betekent dat ook dat de uitkering van de doorgeschoven posten nog nader geïndexeerd gaat worden, omdat allerlei kosten natuurlijk verhoogd zijn et cetera. Dat is de 1e vraag. De 2e betreft het adequaat openbaar vervoernetwerk. De oorspronkelijke variant voor uitbreiding van de opstelcapaciteit past niet binnen het beschikbare budget. Alternatieven worden onderzocht. Dit wordt in het najaar afgerond. Mag ik het zo interpreteren, dat de alternatieve variant aan gaat sluiten op de aanleg van de Nedersaksenlijn? Mag ik dat zo interpreteren? Een ander afwijkend beleidsresultaat is bij Klimaat & Energie. Een beetje cryptisch gesteld, weinig concreet. U stelt: Momenteel is het levendig houden van het netwerk lastig. 'Lastig' is niet bepaald een beleidsterm waar ik me iets bij kan voorstellen. Dus kunt u dit nader duiden? Want over een jaar, of ruim een jaar, zitten we al in 2023. Een belangrijke doelstelling is een reductie van 27% van het fossiele energieverbruik in de Drentse woonomgeving ten opzichte van 2015. Kunt u ons aangeven waar we nu staan? Zitten we op koers? Kortom, of zijn er andere maatregelen nodig om die doelstellingen te realiseren? Graag een nadere toelichting. En ook een opmerking met betrekking tot het programma Natuurlijk platteland. Als het gaat om de NNN, dat lijkt nogal moeizaam te verlopen, lezen wij. En dan doemt nog de vraag op, of we met staand beleid wel in 2027 klaar zijn met de NNN. Deelt u de mening van GroenLinks om in ieder geval na te denken om een plan B te hebben, waarin zijn opgenomen een aantal versnellingsinstrumenten om het alsnog te halen. Tenzij u zegt natuurlijk, we gaan het gemakkelijk halen. Dan heb ik dat niet gezegd. Maar laat ik een voorbeeld noemen. Een veeboer die nu binnen de begrensde NNN ligt, zou bovenaan de prioriteitenlijst moeten staan om aangekocht te worden. Ik heb het niet over onteigening. Ik heb het ook niet over het intrekken van de vergunning. Maar gewoon, komt die dan boven op de prioriteitenlijst te staan? En wordt het ook overwogen door het college om dat beleid in te zetten? Tenslotte. Dit betreft de ontwikkeling van de vrije bestedingsruimte. Het nadeel van € 2.560.000 in 2025 wordt namelijk veroorzaakt doordat vanaf dat jaar de kapitaallasten via de exploitatiebegroting van de provincie lopen. Kunt u dat nader toelichten? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, dan gaan we verder met mevrouw Van den Berg van de ChristenUnie.

Mevrouw Van den Berg: Dank u wel. Voorzitter, ik wil me aansluiten bij alle complimenten. Er zijn ook al mooie voorbeelden genoemd, van zaken die gerealiseerd zijn, door de collega's. Wij willen daar nog op aanvullen dat we lazen dat er 60 in plaats van de verwachte 20 scholen meedoen met het project 'Kans voor Kinderen'. Een heel mooi resultaat wat ons betreft. En we lezen ook dat in het kader van corona de subsidieaanvragen en facturen zo snel mogelijk zijn afgehandeld. Wat ons betreft blijven we dat gewoon doen. Dan nog een aantal opmerkingen en vragen bij het stuk. Even schakelen. En dat begint met het verhaal, even kijken hoor, 20-2212 Uitvoering

wet natuurbescherming. Het zal er aan liggen dat het niet mijn portefeuille is, maar wat daar staat konden wij niet zo heel goed begrijpen. Er staat in de laatste zin 'dat de omvang van de werkzaamheden weer handelbaar is geworden. Daar zit ook een soort... dat het net lukt of zo. Misschien kan de gedeputeerde daar iets op toelichten. Dan lezen wij over de innovatie van de lokale bibliotheekvoorzieningen. De uitvoering van projecten zijn in 2021 minder ver gevorderd dan zij oorspronkelijk gepland zijn. Nou misschien, ik weet... Volgens mij zijn wij nog niet echt op de hoogte van die plannen. En ik vind het wel op zich een mooie ontwikkeling dat we hiermee bezig zijn, maar is het mogelijk dat wij daar eens wat informatie over krijgen? Dat hoeft geen informatiesessie te zijn, maar gewoon een A4-tje of zo van, wat houden die plannen nou in? En het is wel heel belangrijk, dus we zoeken wel een beetje van, hoe kan het nou dat het door corona niet gehaald is? Prioriteit voor wat ons betreft. Dan, even zien, die subsidies op tijd betalen, heb ik genoemd. Nog even een punt bij de financiën. Daar lezen wij dat de Nota Onderhoud Kapitaalgoederen en de Nota Toerekening Kosten worden doorgeschoven naar 2022, omdat voor deze bijzondere activiteiten meer afstemming, tijd en energie nodig is. Volgens mij gaat dat ook over dat onderhoud van onze wegen en vaarwegen. Daar hebben we het vaak over gehad. Wij begrijpen niet zo goed waarom dit niet gelukt is en waarom dit wordt doorgeschoven. Dus graag ook een toelichting hierop. Dan ben ik er al door. Dank u voorzitter.

De voorzitter: Geweldig mevrouw Van den Berg, dank u wel. Dan gaan we naar mijnheer Uppelschoten van de PVV-fractie.

De heer Uppelschoten: Dank u wel mijnheer de voorzitter. Ik zal het ook kort houden. 1e Bestuursrapportage. Hij leest heel gemakkelijk, maar ik heb zelf zo langzamerhand het idee dat ik met een publieksversie te maken heb van de verantwoording naar de Staten. En dit leest buiten heel prettig. Maar ik heb het idee, dat Statenleden eigenlijk meer informatie zouden moeten hebben om te weten wat er nou precies gebeurt. Er zijn helemaal geen problemen, alleen successen. Dit is een heel bijzonder bedrijf. Er zijn weinig knelpunten en als er een knelpunt geformuleerd wordt, dan wordt dit veroorzaakt door externe factoren. Het is bijna te mooi om waar te zijn. Maar ik zou liever een wat zwaarder stuk hebben waarmee wij kunnen controleren wat er nou precies gebeurd is, dan deze publieksversie. Daar zit ik een beetje mee. Meer wil ik er niet over zeggen. De Begrotingswijziging. Er is al opgemerkt dat er veel geschoven wordt met geld, reserves toegevoegd of reserves onttrokken. Het is het is te volgen, maar moeilijk. Er zijn nieuwe reserves gecreëerd, mobiliteit, maar dat wisten we al. Er is een nieuwe reserve 'Nog niet-bestede subsidies' gecreëerd. Dat is ook bekend. En de vrije ruimte neemt de komende jaren toe. Maar dat is altijd een beetje tricky, want die vrije ruimte wordt ook heel erg bepaald door wat je wel of niet aan de reserves onttrekt. Maar verder is het duidelijk. Het is geen beleidsverandering, het is vooral een technisch stuk heb ik het idee, deze Begrotingswijzigingen. Dus met alle twee zijn wij tevreden. Alleen ik lees liever zwaardere stukken, dan publieksstukken, of publieksversies.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we gauw verder met de Partij voor de Dieren, mevrouw Peek.

Mevrouw Peek: Dank u wel voorzitter. Iedereen heeft het eigenlijk al gezegd, dat de leesbaarheid toegenomen is. Net ook het pleidooi van de heer Uppelschoten dat het te leesbaar is. Verder heb ik een aantal opmerkingen over het Programma Natuurlijk Platteland, B.16, wat ook al door GroenLinks was aangehaald, over de NNN-gronden. Dat het lastig blijkt om die rechtstreeks aan te kopen. De strategie is om vooral ruilgronden aan te kopen. Dat klinkt heel handig, maar vervolgens lukt het dan niet om die gronden te ruilen. Kortom, dat plan werkt op dit moment niet, is onze conclusie dan. De vraag is dan: Kan de gedeputeerde aangeven wat de achterstand

is en hoe dit probleem aangepakt gaat worden, zodat de verbetering van de natuur en boost krijgt? Dan lezen we ook dat het creëren van draagvlak moeizaam gaat met betrekking tot de realisatie EHS. En de vraag is dan: Kan de gedeputeerde aangeven welk problemen hier spelen en hoe deze opgelost worden? En is het dan niet beter om het toch meer integraal te gaan aanpakken? En met welke aspecten moet er dan rekening gehouden worden? Dan zagen wij dat er erg veel overheveling naar reserves plaatsvindt. Als het dan om reserves gaat die mogelijk niet meer voor oorspronkelijke bestemmingen ingezet gaan worden, is het dan niet een idee om de culturele sector, die het nu heel erg moeilijk heeft, toch ruimhartiger subsidies te verlenen? Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de heer Steenbergen van Sterk Lokaal.

De heer Steenbergen: Voorzitter dank u wel. Heel veel is al gezegd, dus ik zal niet alles herhalen wat er al gezegd is. Ik wil wel even uitspreken dat ik mijn complimenten wil uitspreken voor, wat al velen gezegd hebben, voor het stuk, de leesbaarheid van de manier waarop alles is geformuleerd. Dit is een rapportage tot juni 2021. Er volgen nog 7 maanden. Covid is een beetje op de terugweg, dus ik hoop en verwacht dat op die punten waar nu nog een forse achterstand is, dat we daar alles op in gaan zetten om de komende 7 maanden daar een inhaalslag te gaan maken, waardoor niet weer aan het eind van het jaar de overschotten ontstaan, die afgelopen jaar wel zijn ontstaan. Ik heb daar vertrouwen in en ik hoop dat dat gaat gebeuren. Ik heb één vraag en dan sluit ik me aan bij mijnheer Loof. Dat gaat om de IT-hub in Hoogeveen. Ik sluit me aan bij die vraag. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Steenbergen. En dan de laatste spreekster in dit geval in de rij, mevrouw Dijkers van de SP-fractie.

Mevrouw Dijkers: Dank u wel voorzitter. Als laatste in de rij moet ik in ieder geval constateren dat ik niet heel veel vragen meer heb die nog niet gesteld zijn, dus die ga ik ook niet noemen. Wel even, het leest prettig weg, maar het is ook een vorm van tussenrapportage bijna. Heel veel corona-gerelateerde achterstand, veel doorschuiven en overhevelen, met daarbij wel voor mijn gevoel een groot risico dat we straks nog met een enorme onderbesteding geconfronteerd gaan worden. Ik ben benieuwd naar de beantwoording van de verschillende vragen. En verder kan het wat begrotingswijzigingen betreft onze instemming wel krijgen.

De voorzitter: Dank u wel. Dat was dan de eerste termijn van de Staten. Dan gaan we over naar de eerste termijn van het college. Daar is maximaal 20 minuten voor beschikbaar en ik reken een beetje op het teamwork en de collegialiteit, want mijnheer Kuipers zal als laatste gaan en ik hoop dat er nog wat tijd voor hem over is, zeg maar. De heer Bijl trapt af.

Gedeputeerde Bijl: Voorzitter, als ik de spits mag afbijten. Dank u wel. Dank voor de vele waardevolle woorden. Ik hoor weinig problemen met de wijze van presenteren. Alleen de heer Uppelschoten vindt het te veel een publieksversie, dus we zullen naast de publieksversie ook nadenken over een PVV-versie. Maar we hebben een werkgroep begroting, dus ik denk dat het goed is om daar nog eens eventjes te kijken van wat missen we nu echt in deze versie. Aan de andere kant, ik vind het wel een redelijk aantrekkelijke manier om het te presenteren. Maar uiteraard, de informatieplicht die wij richting Staten hebben, staat overeind. Dus laten we hier dadelijk nog maar eventjes in de werkgroep verder over nadenken. Ik loop even wat verschillende dingen langs die bij mij in de portefeuille zitten. En u heeft ook aangekondigd dat ik collega

Stelpstra wat probeer te vervangen. Dat laatste is natuurlijk schier onmogelijk, maar toch. De onderbesteding. Door een aantal van u is dat gevraagd als dreiging. Dat zit er nog wel in. We hebben wel de eerste twee kwartalen een soort van tussenstand en de realisatie van de budgetten ligt om en nabij de 50%. Maar dat wil niet zeggen dat dat ook in het hele jaar zo het geval zal zijn, dus de rapportage over het derde kwartaal moet eigenlijk de nodig helderheid brengen. Ik verwacht eerlijk gezegd dat in de laatste slotwijziging, in december door u vast te stellen, nog wel de nodige wijzigingen zouden kunnen vóórkomen om te voorkómen dat wij die 3% overschrijding voor de derde keer achterelkaar gaan krijgen. Dus daar is wel alles op gericht. Dat heeft onder andere met corona te maken. Ook soms met procedures, sommige investeringen moeten nu eenmaal wachten op vergunningen. En wat in de markt nu begint te spelen is, zeker als het gaat om fysieke investeringen, dat de middelen misschien nog niet eens het grootste probleem zijn, maar menskracht gaat het probleem worden en de grondstoffen. De bouwstoffen om maar wat te noemen. Daar gaan we steeds meer tegen aanlopen. Maar goed. Dan pak ik ook even de vragen daarbij gericht op de match tussen arbeidsmarkt en onderwijs. Dat heeft een tijdje wat moeilijk gelegen door corona. Dat is gelukkig wel op stoom aan het komen. We zien dat ook Drenthe niet ontkomt aan krapte op de arbeidsmarkt, en in sommige sectoren ook echt een mismatch. We hebben net nog samen met het VNO in noordelijk verband een mooi project gedraaid om 750 trajecten uit te zetten voor omscholing van mensen. En er is nu weer een nieuwe aanvraag in de maak voor 1000 mensen om dat een vervolg te geven. We hebben echt goede samenwerking in het noorden: Arbeidsmarktregios, gemeenten, provincies, VNO-NCW en de vakbonden. Dus daar zijn we eigenlijk wel een beetje trots op dat het goed gaat en dat wordt ook door het ministerie als een voorbeeld genoemd. Dat geldt dus ook voor de vraag over dat gildepject. Het begint nu allemaal weer te komen. Maar we merken ook dat met name bedrijven heel veel moeite hebben, vooral de kleinere bedrijven, om voldoende tijd vrij te maken om stagiaires te begeleiden. Ook daar hebben we met de organisaties van werkgevers, ondernemers, contact over. Dan, als het gaat om geld over, investeren. Daar heb ik al iets van gezegd. Het moet ook kunnen, dus dat is nog best wel een spannende. Het college staat in de stand om de ambities die geformuleerd zijn zoveel mogelijk uit te voeren. Dat spreekt voor zich. Dan even de opmerking, ik kijk even naar GroenLinks, in de meerjarenraming blijft er... In 2025 wordt er minder vrije ruimte geraamd vanwege de kapitaallasten, die dan ten laste van de exploitatielasten komen. Dat heeft te maken met investeringen in de infrastructuur. Er is een systeem dat wij de kapitaallasten laten lopen via de Reserve Investeringen in verkeer en vervoer, nu de mobiliteitsreserve. Vanaf 2025 wordt dat systeem verlaten en worden de kosten van de kapitaallasten van infra via de lopende begroting in exploitatie genomen. Dat verklaart het verschil. En dan nog wat vragen over de OV-hub versus transferium De Punt. Het gaat om het totale project transferium De Punt, daar zit de OV-hub in. Een deel kunnen we al uitvoeren zonder dat het bestemmingsplan gewijzigd moet worden, maar de gemeente Tynaarlo zal ook nog voor een deel het Bestemmingsplan moeten wijzigen. En wat wel natuurlijk een punt van aandacht is, dat is de stikstofuitstoot ook bij realisatie. Daar hebben we ook de markt voor geconsulteerd, hoe we dat probleem het beste zouden kunnen oppakken. Binnenkort komen wij naar u toe met een brief daarover, waarbij dat hele plan nader wordt geduïd. Dan...

Mevrouw Kleine Deters: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Kleine Deters.

Mevrouw Kleine Deters: Dank u wel voorzitter. Dan een aanvullende vraag op de beantwoording van de gedeputeerde. Hoe legt hij dan uit dat op pagina 21 onder die afwijkende beleidsresultaten staat, verkrijgen bestemmingsplan... Nou, dat is helder, dat gaf u aan. En dan go/no-go voor realisatie. Wanneer is dan dat moment volgens u?

Gedeputeerde Bijl: Die go/no-go houdt verband met de besluitvorming in de gemeente Tynaarlo, want als we dit bestemmingsplan niet wijzigen, dan gebeurt er niet zo veel daar. Want dat deel dat kan zonder bestemmingsplanwijziging zit via de financiering onlosmakelijk vast met het deel dat wel gekoppeld is aan die bestemmingsplanwijziging. Dus simpel gezegd, De gemeente Tynaarlo is erg enthousiast voor de Haarlemmermeer ontsluiting van de op- en afritten. Maar de financiering daarvan is gekoppeld aan de investeringen in de OV-hub en daar moest het bestemmingsplan voor wijzigen. Dus simpeler kan ik het niet zeggen en de sleutel ligt wat dat betreft dus ook mede bij de gemeente Tynaarlo. Dus we hebben de gemeente verzocht om ons daarin tegemoet te komen door het bestemmingsplan te wijzigen. En dan kunnen we het hele project uitvoeren. Voorzitter, dan even kijken. Buslijn 73 hebben we het al uitgebreid over gehad. Het schijnt dat het bij het openbaar vervoer blijft, We komen binnenkort met een brief namens het college en het vervolg daarop. De heer Pormes heeft het Deltaplan genoemd. Ik kan natuurlijk niet in de hoofden van mevrouw Kaag en de heer Rutte kijken, maar ik kan u wel verzekeren dat er vanuit het noorden nuttige teksten zijn aangeleverd. Dus we gaan er van uit dat ze daar naar luisteren. Dan is er een vraag gesteld door de heer Pormes over het rangeerterrein in Emmen. Binnen het beschikbare budget kan het niet op de plek waar het bedacht is, maar er is een alternatief in de richting van het Emmtec-terrein, waar ook een stuk spoorlijn ligt, bedrijfsspoorlijn. Dat heeft dus niet zozeer te maken met de Nedersaksenlijn. Dus dat bijt elkaar niet als daar een andere oplossing komt. En als de Nedersaksenlijn gerealiseerd is, is Emmen geen eindstation meer. Dus dan is de vraag waar dan wel de treinen gerangeerd moeten worden voor de lijn Groningen-Emmen-Enschede om gestald te worden 's avonds. Dan gaan we kijken naar wat dingen op het terrein van collega Stelpstra. Als het gaat om dat netwerk, dat het lastig is om dat een beetje goed in de benen te houden. Dat is inderdaad niet echt een juridische term, ook niet een beleidsterm, maar meer een gevoel als resultaat van de corona omstandigheden. Wat ik eigenlijk probeer te zeggen is, als het fysiek mogelijk was geweest dan zou dat beter zijn. Het lijkt erop dat we dat binnenkort kunnen gaan doen. De doelstelling van 27% in 2023. In hoeverre is dat gerealiseerde prognose, nadat het in 2021 op 16,3% ligt? De vraag is nog even wat de invloed zal zijn van het thuiswerken daarop. Het verbruik thuis zal groter zijn, maar het minder verbruik op kantoren heeft ook een effect en dat zit niet in deze cijfers. Dan ga ik even naar de gevolgen van het hybride werken voor dit pand. U ziet dat wij veel meer ruimte nodig hebben met minder mensen. De bibliotheken. De informatie waar de ChristenUnie om vraagt, lijkt me geen probleem om die te leveren. Ik weet niet in hoeverre dat wel of niet precies bij ons ligt. Maar met de gemeenten gezamenlijk houden we de bibliotheken goed overeind. Die zijn natuurlijk ook voor een groot deel gehandicapt in hun operationeel gebeuren. We gaan die informatie aan u leveren. Die nota's van financiën. Volgens mij hebben die niet zozeer te maken met de systematiek van onderhoud van wegen en kanalen. Want daar hebben wij eigenlijk al van vastgesteld aldaar de juiste omvang zou moeten zijn. Maar het is meer een technisch iets. Door capaciteitsgebrek lukt dat dit jaar niet meer en schuift dat door naar volgend jaar. Dat is overigens iets waar we geen teken van Covid bij hebben gezet. Men heeft het heel erg druk daar. Even kijken. Volgens mij kom ik een heel eind voorzitter, maar ik hoor zo direct wel of ik iets gemist heb. Dank u wel.

De heer Pormes: Voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Pormes: Nog een vraag.

De voorzitter: Mijnheer Pormes.

De heer Pormes: Het ging over de posten die zijn doorgeschoven in verband met corona. Zijn dat gewoon budgetten die toen al stonden of worden die nog geïndexeerd?

Gedeputeerde Bijl: Voorzitter, er zijn weinig budgetten die geïndexeerd zijn. Dat zijn de zogenaamde boekjaarsubsidies, vooral met vaste relaties, bijvoorbeeld subsidie naar een Drents museum, die zijn geïndexeerd. Maar deze bedragen gaan gewoon kaal door naar het volgende jaar. Dank u wel.

Mevrouw Peek: Voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, dan een vraag van mevrouw Peek.

Mevrouw Peek: Ik had nog een vraag gesteld over de overheveling van de reserves, of dat wellicht ter ondersteuning van de culturele sector kan komen.

Gedeputeerde Bijl: Voorzitter, als wij middelen niet besteden, ook in het kader van het voorkomen van de overschrijding van 3%, proberen we zoveel mogelijk tussentijds die middelen te stallen in reserves. U gaat daarover. Als het gaat om de reserves voor de culturele sector, dan hebben we op dit moment de indruk dat de culturele sector zich goed kan redden, maar we weten niet wat voor gevolgen nog uit de coronasfeer kunnen komen. Dus we houden nog even die middelen die we daarvoor beschikbaar hebben beschikbaar. Ik denk dat we pas volgend jaar definitief kunnen kijken in hoeverre die wel of niet nodig zijn. En dan gaat u weer over de besteding als het niet nodig is. Of u dat misschien op een andere manier voor de culturele sector wil inzetten, of aan algemene middelen wil toevoegen, dat is dan weer aan u. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, dan gaan verder met mijnheer Brink.

Gedeputeerde Brink: Voorzitter dank u wel. Ter wille van de tijd houd ik het maar kort. Twee vragen. Eerste vraag de Omgevingswet, hoe digitaal proof zijn we. Op pagina 14 staan terecht... De laatste zin spreekt misschien wel een beetje boekdelen, waar ik het maar even hier gearceerd heb, naar verwachting intrede in juli 2022. Voorzitter, we kunnen aangeven dat we er als provincie klaar voor zijn. Wij zoeken vanuit het Omgevingsplatform Drenthe inmiddels een coördinator, die wil gaan proefdraaien om te kijken of het digitale stelsel werkt. Mijn indruk is wel, de software met name heeft heel lang geduurd. En ik zal niet ontkennen dat er nog steeds vragen zijn of wij klaar zijn. De provincie is er klaar voor. Of de gemeenten er helemaal klaar voor zijn en of het stelsel helemaal goed werkt, dat moeten we proefdraaien. Vandaar, dat staat ook in het stuk, moet je eigenlijk een halfjaar van tevoren met elkaar proefdraaien, zodat mensen die straks iets aanvragen niet tussen wal en schip raken, omdat er in het digitale stelsel iets misgaat. Maar uw zorgen delen we. We houden een vinger aan de pols en als provincie zijn we op schema. Dat is denk ik voor nu, als ik kijk naar onze eigen verantwoordelijkheid, voldoende. Voorzitter, dan de andere vragen. Door een aantal fracties is gesteld: de IT-hub. Ik kan melden dat IT-hub misschien wel iets vertraging opgelopen heeft, maar dat we nog steeds op schema liggen om volgend jaar voor de zomer de IT-hub rond het stationsgebied te kunnen neerzetten

en dat we aan de slag kunnen. We zijn inmiddels ook begonnen op een andere locatie, het Stoelengebouw geloof ik, of het Stoelenflat in Emmen. Vanuit het Alfacollege daar bij de IT-academie zijn we inmiddels begonnen met de digitale werkplaatsen, waar ook verschillende projectgroepen zijn, kennisinstellingen en bedrijven zijn met elkaar in gesprek. Dus kortom: Dat draait. En ik kan richting D66 ook aangegeven dat de RUG, NHL Stenden Hogeschool en Hanze hogeschool zijn aangehaakt bij dit project. Dus volgens mij... Ik zeg niet dat er geen verträgen zijn ook hier. Ik geef het toch maar aan, corona maakte het niet gemakkelijker, maar er wordt volop gewerkt en er wordt dus ook gestart, eerst in een ander gebouw. En we gaan er nog steeds van uit dat we voor de zomer het nieuwe gebouw daar kunnen betreden. Dank u wel voorzitter.

Mevrouw Kleine Deters: Voorzitter, mag ik toch een vraag stellen?

De voorzitter: Mevrouw Kleine Deters.

Mevrouw Kleine Deters: Dank u wel voorzitter. De gedeputeerde zegt... Mijn vraag was: Is het Drenthe College afgehaakt of doen ze niet mee? En u zegt: RUG, Stenden en Hanze zijn aangehaakt. Ja, dat stond in de stukken. Maar mijn vraag was expliciet het Drenthe College, als MBO-instelling.

Gedeputeerde Brink: Voorzitter, volgens mij hebben wij in ieder geval... Laat ik het anders formuleren. Alle onderwijsinstellingen die mee willen doen en van Toegevoegde waarde kunnen zijn voor de IT-hub, het is een Drents initiatief en we willen natuurlijk graag dat iedereen meedoet, en dan zou het Drenthe College mee kunnen doen. Of ze op dit moment op die lijst staan, daar moet ik het antwoord op schuldig blijven.

De voorzitter: Oké, wordt vervolgd.

Mevrouw Dijkers: Voorzitter.

De voorzitter: Wie o wie? Mevrouw Dijkers.

Mevrouw Dijkers: Ik ben toevallig van het Drenthe college. Volgens mij heeft het er alles mee te maken dat het Drenthe College geen vestiging in Hoogeveen heeft. Ik weet niet of dat de reden is, maar dat zou ermee te maken kunnen hebben, heel nadrukkelijk.

Gedeputeerde Brink: Voorzitter. Misschien toch even kijken. Hanze en de RUG hebben ook geen vestiging hier. In die zin zouden ze mee kunnen doen. Wij proberen hier natuurlijk wel een zo volledig mogelijk pakket, zeker vanuit de Drentse onderwijsinstellingen, neer te leggen. Dus de vraag is terecht. Een blokkade zit er sowieso niet op, maar ik moet even het antwoord schuldig blijven.

Mevrouw Dijkers: Ik zal de boel een beetje opschudden.

Gedeputeerde Brink: Voorzitter.

De voorzitter: Laten we niet in de sfeer van aannames zitten.

Gedeputeerde Brink: Ik krijg net een appje binnen: Ze doen mee. Antwoord correct.

De voorzitter: Mevrouw Kleine Deters' antwoord op de vraag is er dus.

Mevrouw Kleine Deters: Voorzitter, zonder op de achtergrond van mijn vraag in te gaan, denk ik dat mevrouw Dijkers juist dat bevestigt. Het gaat ons er ook niet om of er een vestiging van dat instituut is, maar wel dat er studenten of leerlingen zijn uit Hoogeveen en omstreken. En dan mag niet relevant zijn welk instituut. Dus dank voor de aanvullende beantwoording gedeputeerde.

De voorzitter: Zo worden we allemaal weer gelukkig. We gaan verder met gedeputeerde Jumelet.

Gedeputeerde Jumelet: Dank u wel, voorzitter. De heer Pormes stelde de vraag over het NNN, de kwestie die ook aan de orde wordt gesteld in het Programma Natuurlijk Platteland. Dat gedeelte dat daar staat opgeschreven, daar had ook mevrouw Peeks het nadrukkelijk over, is de vraag aan de orde: Gaat het allemaal lukken met de grondaankoop, als het gaat om het realiseren van de natuuropgaven binnen het NNN, Natuurnetwerk Nederland? In de begroting hebben we in eerste instantie € 24 miljoen begroot. Er wordt in dit stukje tekst beschreven waar we met elkaar op dit moment tegenaan lopen. Dat het natuurlijk inderdaad van belang is dat we ruilgronden aankopen. Daar heeft u ook het investeringsbudget toentertijd voor opgehoogd. Vervolgens is het de bedoeling dat boeren ook de gelegenheid krijgen om, als wij kopen, ook te verplaatsen naar buiten het NNN. Want dat is dan een landingsplaats waarvoor we met elkaar die gronden voor hebben aangekocht als ruilgrond. We hebben in ieder geval ook heel realistisch op dit moment het beeld dat er toch afgeraamd moet worden. Dat heeft met verschillende factoren te maken. Dat heeft te maken bijvoorbeeld inderdaad met een onrustige grondmarkt, maar ook de problematiek met agrariërs in zijn algemeenheid. Tegelijkertijd zien we dat we er hard aan werken en dat we ook met elkaar binnen het IPO, dus de gezamenlijke provincies, maar ook met het Rijk kijken naar wat mogelijkheden zijn. We denken daar met elkaar over na om een instrumentarium dat je hebt ook volop in te zetten. Maar dan heb je al heel snel weer te maken met bijvoorbeeld staatssteun, in dit geval ongeoorloofde staatssteun. En daar wordt weer opnieuw in Europa naar gekeken: Wat kunnen we wel en wat kunnen we niet? Ik noem ook nog de Vgab, een subsidieregeling Verplaatsing grondgebonden agrarische bedrijven. We gaan ook daar weer opnieuw naar kijken. Kan dat op een andere manier toch aantrekkelijk ingezet worden, om uiteindelijk dat wat we graag doen, wat we moeten doen, om uiteindelijk ook die opgave te realiseren, om dat ook werkelijkheid te laten worden. Maar ik zeg er maar gewoon bij: Dat is ook nu aan de orde dat het heel lastig is in de huidige situatie. En heel concreet vroeg de heer Pormes van vee op de prioriteitenlijst: Ga ervan uit dat er continu gesprekken zijn. En die worden ook door Prolander gevoerd namens de provincie, in al die gebieden waar we met elkaar zien dat we kansen hebben. En dat gebeurt dus eigenlijk in een continu proces. Maar wel een proces dat soms heel lang duurt voordat je uiteindelijk tot een handtekening komt. Er lopen op dit moment gewoon een heel aantal onderhandelingen. Voorzitter, dan in hetzelfde kopje van het Programma Natuurlijk Platteland, vraagt mevrouw Peeks ook naar de EHS-realiserings daarvan. Daar wordt in ieder geval wel gemeld, dat we daar ook zien dat dezelfde problematiek aan de orde is. Maar daar is ook nog even aan de orde, dat u stelt om het ook integraal te doen. En misschien is integraal doen juist het lastige punt, want we hebben natuurlijk de opgave. Maar we zien dat er in een gebied bijvoorbeeld nog een opgave is. En dan is er bijvoorbeeld water als het gaat om die opgave, dat de Kaderrichtlijn Water in hetzelfde gebied aan de orde is. Maar ook klimaatopgave hebben we daar dan weer inzichtelijk. En dan is het integraal werken bijna verdragend, eerder verdragend dan dat het versnellend is, hebben we geconstateerd. Dat maakt het nog wel

ingewikkelder dan we misschien ooit dachten. Maar ook daar wordt volop op ingezet, om de instrumentenkoffer te vullen om uiteindelijk die opgave te realiseren. Voorzitter, dan nog de vraag van mevrouw Van den Berg, waar het gaat om bladzijde 14 waar melding wordt gemaakt onder de uitvoering Wet natuurbescherming, dat lopende het eerste kwartaal extra capaciteit is ingezet waarmee de omvang van de werkzaamheden weer handelbaar is geworden. Volgens mij duidt op die zin, op die zinsnede. We constateren dat bij VTH, en zeker als het gaat om de uitvoering van de Wet natuurbescherming, er een grote vraag is naar ontheffingen, naar vergunningverlening, naar allerlei zaken die daar dan weer achter weg komen, achter die uitvoering van de Wet natuurbescherming. En als het gaat om soortenbescherming, ik noem u een voorbeeld. We hebben met de provincie Groningen zoals het dan heet een beverbeheerplan gemaakt. Daar zit heel veel werk achter, namelijk voor het geven ontheffingen aan waterschappen. Dat is een hele lastige. En ik zeg weleens gekscherend, maar ik begrijp inmiddels dat op andere provinciehuizen dat ook wordt gezegd, dat we kunnen spreken van het dier van de week: Dan is het de das, vervolgens komt de bever voorbij, of de otter of de wolf of het edelhert of damhert. En zo kunt u nog dieren toevoegen. Maar ook plantjes kunnen opgesomd worden. Dat is gewoon nu in de picture en daar hebben we gewoon heel veel werk aan, naast alle vragen die er over gesteld worden. Dat zeg ik maar even. Dus de veelheid maakt dat we het nu wel weer, zoals het zo mooi werd gezegd, handelbaar hebben gemaakt. Dus we doen ons best, met andere woorden. Dat waren volgens mij de vragen voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel en dan sluit mijnheer Kuipers af, want daar hebben we ook vragen voor langs horen komen.

Gedeputeerde Kuipers: Dank u wel voorzitter. Ik zal proberen het kort te houden. Ik wordt het om 18.00 uur verwacht in Middelburg, dus het wordt terug in de tijd spreken denk ik. Even een aantal vragen die in mijn richting zijn gesteld. De VVD herhaalde nogmaals de complimenten voor de inzet van de Gezondheidstafel naar aanleiding van het ingekomen stuk. We zullen dus ons best doen om een gesprek voor de Staten te arrangeren, want het is mooi om dingen op te schrijven, maar er wordt ook hard aan gewerkt om dit realiteit te maken. Wij zijn ontzettend blij dat het Rijk die ruim € 28 miljoen uit het Volkshuisvestingsfonds aan de regio Zuidoost-Drenthe heeft toegekend. Daar kunnen hele goede dingen mee gedaan worden, maar grosso modo zal dit geld nu besteed worden aan het verduurzamen van woningen, het verhogen van de kwaliteit van de woningen en aan de directe leefomgeving. Dit is een goede samenvatting vindt u in het persbericht van de gemeente Emmen van 15 juli. Ik ga er vanuit dat u dat zelf kunt vinden, anders kan ik daar wel bij helpen voorzitter. Daar ziet u even waar precies die verschillende gemeenten hun budget aan zullen besteden. Blijft voor deze regio de transformatie-opgave op 1 staan, ook in onze lobby richting Den Haag. En in dat kader pleit ik al heel lang voor een soort voortzetting of een nieuw ISV-instrument, voor degenen die dat wat zegt. Maar we hebben gewoon een transformatiefonds nodig vanuit het Rijk. Dus dit is super welkom. We hopen ook dat het volgende kabinet dit soort acties voortzet en dan hopen we ook dat we ons vooral daarop kunnen richten. De heer Loof heeft een aantal dingen uit het programma Levendig & Sociaal aangehaald. De functie verbreding dorpshuizen motie, ook van de Staten. Daar zijn we begonnen met een soort pilot: Vijf thema's telkens vijf dorpshuizen. Volgens mij hebben we dat toen samengevoegd naar vier thema's. Die pilots hebben dus in totaal € 150.000 subsidie gehad, om te proberen die functieverbreding vorm te geven en daar lessen uit te trekken. Er wordt hierop bedoeld, dat die subsidieregeling... Die beschikkingen worden mogelijk verlengd, omdat we goed moeten kijken of er vertraging is opgelopen of niet. Dan wachten we even af tot het klaar is en dan kunnen we ook zien, wat zijn nou de lessen die getrokken zijn en wat is de vervolgac-

tie die de provincie zou kunnen doen en die wij voorstellen om te gaan doen? En op dat moment zullen wij u ook informeren. Maar eerst moeten wel die pilots zijn afgerond. En die verdraging, of die verlenging, duidt daarop. 2. De motie Frisse Start, vorig jaar bij de Begroting door u aangenomen. Het is een enorm succes, dat is alvast eventjes mijn kwalitatieve evaluatie, waarbij ook veel gemeenten er ongevraagd cofinanciering tegenover hebben gesteld. Zoals bekend hebben we de regeling uitgevoerd via de gemeente, om zo goed mogelijk aan te sluiten bij de lokale situatie. Maar omdat het gros van de activiteiten nu heeft plaatsgevonden, heb ik met de gemeenten afgesproken dat we daarbij netten ophalen en dat ik u in oktober zal informeren met een aantal highlight projecten, één per gemeente en een verdere impressie over het totaal wat deze regeling heeft losgemaakt. Dus dat volgt in oktober. Over ervaringsdeskundigheid. Daar is hierover opgemerkt, er is door thuiswerken minder gebruik van gemaakt dan gekund had en daar was ook weinig aan te doen. Maar ik hoop dat dat nu weer volledig los komt. De status is op dit moment echt wat hier staat. We zijn nu in gesprek met de verschillende uitvoerders van deze regeling om te kijken, lukt dat ook echt om dat been bij te trekken? Mocht dat tot bijsturing leiden, dan zal ik u daarover informeren. Tot slot over het programma... Nee, nog niet tot slot. Het is allemaal Levendig & Sociaal. D66 stelde een vraag over Podium Platteland. Het is een regeling vanuit de portefeuille van collega Bijl en mij, cultuur en maatschappelijke opgaven komen samen. Daar hebben we van geconstateerd, dat vanuit mijn eigen portefeuille we wat overrijverig veel geld hadden aangeboden dat we eigenlijk niet hadden. Dat is inmiddels opgelost middels deze Begrotingswijziging. En dat kon ook, omdat we het plafond voor dit jaar hebben verlaagd, omdat wij zien dat de verschillende initiatieven waar we mee in gesprek zijn dit jaar niet nog een aanvraag zullen indienen. Uw concrete vraag was: heeft dit een effect? Nee, dit heeft geen effect. Het gaat om cultuurprojecten waar we echt met inwoners aan een thema aandacht willen besteden. En daar is heel veel gestoeld op contact, dus dat zal ook de komende tijd allemaal nog in ontwikkeling gaan. Er zijn geen aanvragen afgewezen of iets dergelijks. Er is ook geen zicht geweest op aanvragen die hadden kunnen gaan gebeuren op het moment dat wij dit plafond verlaagden. Dat is een hele creatieve grammaticale zin, maar het antwoord op uw vraag is: Nee, dit kan en levert geen effect op en hierdoor kunnen we de regeling de volle periode uitvoeren. En tot slot de ChristenUnie. Die geeft nog aan: Het is mooi dat het project 'Kansen voor kinderen' zo'n vlucht krijgt. Ik ben er ook ontzettend blij mee. Voortgekomen vanuit de Regio Deal en door de provincie opgepakt in de Sociale Agenda om te zeggen: We gaan het in alle gemeenten aanbieden. En dit is een programma waarbij we met het kind en de gelijke kansen voorop met het onderwijs samenwerken. En ik ben ook zo blij dat dit een project is waar het onderwijs echt enthousiast over is. Ik kan u wel voorspellen, ook met het geld dat de provincie hier tegenaan zet, zullen we eerder scholen moeten afwijzen dan dat er minder aan voldoet. En mijn beeld op dit moment is, dat wij in 11 of 12 twaalf gemeenten dit project gaan aanbieden op de scholen. En alvast een vooraankondiging, u krijgt nog een uitnodiging en alles, maar op 24 november laten we u graag meer zien over het programma 'Kansen voor kinderen'. Dus dan kunt u dat vast noteren. Dank u wel voorzitter.

Mevrouw Van den Berg: Voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Het woord is aan mevrouw Van den Berg.

Mevrouw Van den Berg: Ik hoorde een dreigende afwijzing van mogelijke aanvragen misschien. Kan de gedeputeerde, als dat het geval zou zijn, in ieder geval bij ons terug komen om dat te melden? Dan kunnen wij kijken wat we daar mee willen. En bedankt voor de uitnodiging ook.

Gedeputeerde Kuipers: Voorzitter, ik zoek alle ruimte in de budgetten die ik heb. En mocht dat belemmeringen of iets dergelijks opleveren, dan kijk, dit najaar weten we gewoon echt wat er gaat gebeuren, hoeveel er gaat gebeuren. Dus laten we ook dan dat moment even aangrijpen om de stand van zaken met u te delen. En 'ja' op uw vraag. Laat ik het kort houden voorzitter, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel voor de uitgebreide beantwoording door het college. Zijn er nog vragen blijven liggen volgens uw Staten?

Mevrouw Kleine Deters: Ja voorzitter.

De voorzitter: Ik zie mevrouw Kleine Deters en ik zie de heer Uppelschoten. Mevrouw Kleine Deters, gaat uw gang.

Mevrouw Kleine Deters: Dank u wel voorzitter. Ik zou nog graag antwoord willen hebben op mijn vraag met betrekking tot de asbestdakenregeling, bladzijde 13, waar gesproken wordt over uitbreiding ten opzichte van de vorige regeling. Dus even een vraag op inhoud, omdat die erg strijdig is met de informatie die we vorige week van de RUD kregen. En een vraag financieel, waar die vertaalslag, de vertaling plaats vindt als dat aan de orde is.

De voorzitter: En mijnheer Uppelschoten had nog een vraag.

De heer Uppelschoten: Ik had een opmerking gemaakt over de publieksversie van dit stuk en ik neem aan dat gedeputeerden normale mensen zijn, dus dat ze zich ook zorgen maken over knelpunten. Wat ik scherper wil zeggen, is: Ik ben ook geïnteresseerd in de diepzinnige gedachten die zij hebben over de zorgen rond de knelpunten. Het is nu te karig. Ik zou willen weten waar ze mee bezig zijn en welke afwegingen ze maken, zeker bij knelpunten. Het is nu te glad, ik zou bijna zeggen een hele goede communicatieafdeling. Dat is fantastisch, maar ik wil eigenlijk jullie zorgen beter kennen en weten waarom jullie bepaalde afwegingen maken. Dat is nodig voor onze Staten.

De voorzitter: Bij de volgende verkiezingen zal de PVV ongetwijfeld een gedeputeerde gaan leveren, dan krijg je al die zorgen gratis mee, zou ik zeggen. Maar goed, waar bemoei ik me mee? Zijn er nog meer vragen van de zijde van de Staten, want dan is daarmee ook direct de tweede termijn achter de rug. Dat is helemaal goed. Dan even inhoudelijk en financieel op asbest. Wie voelt zich geroepen van het college? De heer Bijl, gaat uw gang.

Gedeputeerde Bijl: Voorzitter, ik zeg toe dat collega Stelpstra hier schriftelijk op zal terugkomen. Dat hebben we net hier achter in dit blok even met non-verbaal gedrag besloten. En dan gaat het om de vraag, wat is de uitbreiding van de regeling? Wat zijn de financiële consequenties? Ook even de relatie naar de berichten van de RUD. Dat is helder. Dus dat is 1. En 2, ja nou, mooi dat we, en dat meen ik echt, dat u ook in het denken wil worden meegenomen over de knelpunten en de zorgen. Daar moet ik even over nadenken. Ik weet niet of de vacature bij de PvdA al is opengesteld en of die alleen is opengesteld voor partijgenoten, maar dan hoeft de PVV misschien niet anderhalf jaar te wachten op die... Nou goed. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Loof: Voorzitter.

De voorzitter: mijnheer Loof.

De heer Loof: Even een korte reactie. Ik heb vanmiddag de heer Brink al uitgenodigd om de vacature op te vullen vanwege zijn groene uitstraling van vandaag.

Gedeputeerde Bijl: Dus hij is niet alleen voor partijgenoten begrijp ik.

Gedeputeerde Brink: Voorzitter, hoe lang heb ik nog?

De voorzitter: Dan ontstaat er een vacature bij de VVD, begrijp ik dan. Zojuist komt mij een stevig advies van de fractie van D66 ter ore, dus die zal ik maar opvolgen. Dit stuk gaat als A-stuk door naar de Statenvergadering en wee uw gebeente als u het daar niet mee eens bent.

12. IPO-, SNN-, EU-aangelegenheden, NRK, Verbonden partijen

De voorzitter: Wij gaan verder met agendapunt 12 en ik heb op zich geen woordmeldingen daarvoor gehad. Misschien is dat nu anders? Ik zie mensen al een beetje hun tassen pakken en zo. Geen woordvoeringen daarover.

13. Sluiting

De voorzitter: Dan zijn we aan agendapunt 13 toe. Ik vond het een eer om hier vandaag weer te mogen zitten. Ik heb er plezier aan beleefd. Ik hoop dat dat bij jullie ook het geval is en ik zou zeggen: Iedereen wel thuis.